

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI
2008

THE MINISTRY of HEALTH of TURKEY
HEALTH STATISTICS YEARBOOK
2008

Telif Hakkı Sahibi:

© Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı Hıfzısıhha Mektebi Müdürlüğü, 2010

Tüm hakları Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı Hıfzısıhha Mektebi Müdürlüğüne aittir. Kaynak gösterilmeksizin alıntı yapılamaz. Alıntı yapıldığında kaynak gösterimi: “editör/yazar adları, Hıfzısıhha Mektebi Müdürlüğü, Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı, basım yeri, basım yılı,” belirtilmesi şeklinde olmalıdır. 5846 sayılı yasa gereği Hıfzısıhha Mektebi Müdürlüğünün onayı olmaksızın tamamen veya kısmen çoğaltılamaz.

Copyright Owned By

© Republic of Turkey, Ministry of Health, Refik Saydam Hygiene Center Presidency, School of Public Health, 2010

All rights are vested in the Republic of Turkey, Ministry of Health, Refik Saydam Hygiene Center Presidency School of Public Health. No citations shall be allowed without the source of reference. In case of citing, the source of reference shall be indicated as: “editor/author names, School of Public Health, Refik Saydam Hygiene Center Presidency, Ministry of Health of Turkey, publishing place, publishing date”. Neither full nor partial reproduction shall be allowed without the written permission of the School of Public Health as ordered by the Law Numbered 5846.

ISBN No : 978-975-590-334-7

Sağlık Bakanlığı Yayın No : 806

HMM Yayın No : SB-HM-2010-26

Baskı: **Uzman Matbaacılık Yay. Kağ. Turz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.**

İvedik Organize Sanayi Bölgesi Matbaacılar Sitesi 558. Sk.
No: 44 Yenimahalle ANKARA

Tel: 0 (312) 394 43 64 Faks: 0 (312) 395 37 45

KAPAK TASARIMI

Cover Designed by

Hüseyin KOCAKULAK

ÇEVİRİ

Translated by

Atiye Arzu ÇAKIR

ANKARA 2011

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI 2008

THE MINISTRY of HEALTH of TURKEY
HEALTH STATISTICS YEARBOOK 2008

EDİTÖRLER

EDITORS

Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU
Dr. Mustafa KOSDAK
Zehra ERYILMAZ

DANIŞMA KURULU

ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Nihat TOSUN
Prof. Dr. Sabahattin AYDIN
Dr. Yasin ERKOÇ
Doç. Dr. Turan BUZGAN
Dr. Ekrem ATBAKAN
Prof. Dr. Adnan ÇİNAL
Yalçın EKMEKÇİ
Ö. Faruk KOÇAK
Muhammet GEDİK
Adem KESKİN
Dr. Seracettin ÇOM
Doç. Dr. İrfan ŞENCAN
Hikmet ÇOLAK
Uzm. Dr. Mehmet Rifat KÖSE
Memet ATASEVER
Harun ÇELİK
Prof. Dr. M. İ. Safa KAPICIOĞLU
Dr. Saim KERMAN
Kamuran ÖZDEN
Dr. P.Elif BOR EKMEKÇİ
Doç. Dr. Mustafa ERTEK
Op. Dr. İbrahim ŞENTÜRK
Dr. Ünal HÜLÜR

Uzm. Dr. Hamza BOZKURT
Uzm. Bio. Saffet ES
Prof. Dr. A.Murat TUNCER
Adnan YILDIRIM
Abdulvahap YILMAZ
Mehmet DEMİRCİOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Hakkı YEŞİLYURT
Dr. Hüseyin DEMİREL
Dr. Hakkı GÜRSÖZ
Dr. Berrak BORA BAŞARA
Doç. Dr. Yavuz SANİSOĞLU
Dr. Fehmi AYDINLI
Uzm. Dr. Orhan KOÇ
Dr. M. Ertuğrul EĞİN
Dr. Hakkı ÖZTÜRK
Dr. Bekir KESKİNKILIÇ
Dr. Mehmet Ali TORUNOĞLU
Dr. Savaş AKBIYIK
Dr. Hayati BAYKAN
Dr. Bedri TURAN
Hüsamettin SÖNMEZ
Dr. Seher TOPLUOĞLU
Emire Özen OLCAYTU

YAYIN KURULU

PUBLISHING BOARD

Erman PULGAT
Deniz TUGAY
Dr. Hasan Gökhan ÖNCÜL
Hakan Oğuz ARI
Dr. Zekiye ÇİPİL
Dr. Feray KARAMAN
Aliye DEMİROK
Serap TAŞKAYA
Mehmet Ali ABDULHAYOĞLU
Leyla BAYAZIT

Ramazan KOCAPLAN
Gülay ALTUNTAŞ
Dr. Rukiye GÜL
Dr. Başak TEZEL
Dr. Sibel BİLGİN
Kenan POLAT
Fikri YILDIRIM
Dr. Ülgen GÜLLÜ
Harun FİDANCI
Aysun KAVAK ERGÜN

İçindekiler

Table of Contents

ÖN SÖZ	VI
FOREWORD	VII
SUNUŞ	VIII
PRESENTATION.....	IX
İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI ve İLLERİ	X
NOMENCLATURE of TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICS and PROVINCES.....	X
KISALTMA LAR	XI
ABBREVIATIONS.....	XI
Bölüm 1	
Genel Demografik Göstergeler	1
Chapter 1	
General Demographic Indicators.....	1
Bölüm 2	
Mortalite	9
Chapter 2	
Mortality.....	9
Bölüm 3	
Morbidite	21
Chapter 3	
Morbidity.....	21
Bölüm 4	
Hastalıkların Önlenmesi ve Sağ lığın Korunması	33
Chapter 4	
Prevention of Diseases and Protection of Health	33
Bölüm 5	
Sağ lık Hizmeti Verilen Kurumlar ve Altyapıları	45
Chapter 5	
Health Care Facilities and Infrastructures	45
Bölüm 6	
Sağ lıkta İnsan Kaynakları	69
Chapter 6	
Human Resources for Health	69
Bölüm 7	
Sağ lık Hizmetlerinin Kullanımı	89
Chapter 7	
Utilization of Health Care Services.....	89
Bölüm 8	
Sağ lık Ekonomisi ve Finansmanı	119
Chapter 8	
Health Economics and Financing.....	119
Bölüm 9	
Açıklamalar	131
Chapter 9	
Explanations	131

ÖN SÖZ

Sağlık hizmetlerinin ihtiyaçlara göre doğru planlanabilmesi için en önemli araçlardan biri, sağlık istatistikleridir. Sağlık yönetiminin her aşamasında topluma sunulan hizmetlere ve bunların çıktılarına ilişkin verilerin derlenmesi, analizi ve değerlendirilmesi; önceliklerin belirlenerek gelecekte yapılması gerekenlerin planlanması açısından büyük öneme sahiptir. Var olan bir sorunun tespiti, bu soruna müdahale edilmesi ve müdahalenin sonuçlarının izlenmesinden oluşan kritik sürecin her aşamasında, doğru verilerden yola çıkılarak oluşturulmuş göstergelere ihtiyaç duyulmaktadır.

“Sağlıkta Dönüşüm Programı” (SDP) ile sağlık sektöründe şimdiye kadar çözülmemiş veya çözülmemiş, çözülmedikçe de büyümüş, bu nedenle de asla değiştirilemez olarak algılanan sorunlara yeni bir bakışla çözüm bulunması amaçlanmıştır. SDP öncesinde en çok sıkıntı yaratan ancak çözümü için herhangi bir girişimde bulunulmayan konuların başında sağlık bilgi sisteminin yetersizliği gelmekteydi. SDP ile, sağlık bilgi sisteminin hem teknik yeterlilik hem de insan gücü anlamında güçlendirilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Bu çalışmalar yoğunlaşarak devam etmekte ve etkili sonuçlara ulaşmaktadır. Bu sayede daha önce elimizde hiç bulunmayan birçok veriye ulaşmak mümkün olmakta ve karar verme süreci çok daha bilimsel ve kanıta dayalı olarak yapılabilmektedir. Sağlık istatistiklerine yönelik çalışmalar da bu bağlamda büyük bir ilerleme göstermiştir.

Bu gerçekler doğrultusunda sağlık istatistiklerinin ulusal ihtiyaçları karşılayacak şekilde ve uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanabilmesi amacıyla Bakanlığımızın ilgili tüm birimlerinden temsilcilerin bulunduğu yönlendirici ve teknik komisyonlar kurularak Türkiye İstatistik Kurumu ile ortak bazı çalışmalar yürütülmüştür. Bu bağlamda Bakanlığımızın ilgili tüm birimlerinin verileri, uluslararası standartlardaki göstergelere dönüştürülerek tek bir yerde toplanmıştır. Böylelikle her birimin kendisine ait bir istatistik yayınlığı hazırlamasına gerek kalmadığı gibi, bundan kaynaklanan bazı mükerrerliklerin de önüne geçilmiştir.

Sağlık İstatistikleri Yıllığı hazırlanırken geçmişe ait bazı veriler yeniden ele alınmış, tüm kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış ve gerektiğinde verinin ham şekline geri dönülerek veri kalitesi açısından da inceleme yapılarak mevcut hatalar giderilmiştir. Sağlık İstatistikleri Yıllığı, verilerin tekrar tekrar incelenmesi, geriye dönük ham veriler üzerindeki hataların giderilmesi ve ayrıca verinin uluslararası göstergelere uygun halde yayınlanması açısından Bakanlığımız adına bir milattır. Bu yayınlığın hazırlanması sırasında geçmişe yönelik bazı verilerdeki yanlışlıklar düzeltilmiş olmakla beraber, devam etmekte olan bu süreçte eski verilerin ham şekilleri incelenerek hızlı ve güvenilir bir şekilde güncellenmesi çalışmaları da devam etmektedir. Bu nedenle sağlık istatistikleri konusunda geçmişteki yayınlardan ziyade bu yıllık-taki göstergelerin dikkate alınması, büyük önem arz etmektedir.

Başından beri düzenli ve titiz bir çalışmanın ürünü olan bu eserin, sağlık sektörünün tüm paydaşlarına hayırlı ve faydalı olmasını diler; başta Bakanlığımızın ilgili tüm birimleri ve Türkiye İstatistik Kurumu olmak üzere çalışmada emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Sağlık Bakanı

FOREWORD

Health statistics are one of the key instruments required for proper planning of health care services in accordance with needs. Collecting, analyzing and assessing data pertaining to the services offered to people at all stages of health management together with their outcomes are essential for identifying the priorities and planning the next steps. Accurate data-based indicators are required in each stage of the critical process of diagnosing an existing problem, intervening in that problem and monitoring the results of the intervention.

With the "Health Transformation Program" (HTP), it was targeted to develop a new perspective to the problems perceived as definitely unsolvable because they were not or could not be solved for long years and were grown in time. Poor health information system was the biggest problem, for which no initiatives had been taken, before the HTP. Under the HTP, efforts were launched to empower health information system in terms of both technical adequacy and human resources. These efforts are increasingly continuing and reaching effective results. Thanks to this, we manage to access a great sum of data, which were never available before, and decision-making process is quite more scientific and evidence-based today. In this context, studies in health statistics have made major progress, too.

The Ministry of Health established steering and technical committees with representatives from all relevant units and co-worked with the Turkish Statistical Institute for the purpose of preparing health statistics in a way that responds domestic needs and complies with international standards. In this context, data collected from all relevant units within the Ministry of Health were transformed into the international standards-compatible indicators and centralized in a single pool. So, units evaded the obligation of developing separate statistical yearbooks and problems that were likely to occur from double publishing were avoided.

While preparing the Health Statistics Yearbook, retrospective data were handled again, utmost efforts were made to access all data resources, crude data forms were considered when required and the existing errors were removed by questioning data quality. Health Statistics Yearbook refers to a milestone for the Ministry of Health in that data were repeatedly examined, problems in retrospective data were removed and data were published in compliance with the international indicators, as well. In addition to the fact that the errors in the retrospective data were removed during the preparation of this yearbook, the crude format of the previous data is also being checked and rapid and reliable updates are being made to the data in this ongoing process. Therefore, regarding health statistics, it would be critical to respect the indicators presented in this yearbook instead of the publications in the past.

I hope this work, which is the product of a methodical and meticulous study since the very beginning, would prove to be helpful to all stakeholders in the health sector and I extend my most sincere thanks to all people and especially those from all relevant units of the Ministry of Health and Turkish Statistical Institute, who invested efforts in this yearbook.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Minister of Health

SUNUŞ

Sağlık politikalarının oluşturulmasında, özellikle alınan kararların ve bu kararların sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılan en önemli araçlardan biri istatistiklerdir. Doğru ve güvenilir istatistikler, sağlık alanında planlama ve denetleme gibi birçok faaliyet için hayati öneme sahiptir. Yürütülecek faaliyetlerin doğruluğu ancak istatistiğin ihtiyaç duyduğu verilerin; eksiksiz, doğru ve güncel olması ile mümkündür. Bununla birlikte, büyük coğrafyalarda ve nüfuslarda nitelikli verilerin toplanmasının ve uluslararası göstergelerle uyumlu hale getirilmesinin güçlüğü de göz önünde bulundurulmalıdır.

Hıfzısıhha Mektebi, Türkiye’de sağlık istatistiklerinin hazırlanması, uluslararası standartlarla uyumunun sağlanması; veri kalitesinin artırılması ve hem ulusal ihtiyaçları karşılayacak hem de uluslararası standartlara uygun olacak bir şekilde kullanıma sunulması konusunda koordinasyon görevini üstlenmiş olup bu konudaki çalışmalarına aralıksız devam etmektedir.

Hıfzısıhha Mektebi, sağlık istatistiklerine yönelik görevlerini Sağlık Bakanlığı (SB)’nin ilgili tüm birimleri, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde yürütmektedir. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığı ve TÜİK arasında bir protokol imzalanarak ortak bir komisyon oluşturulmuş, ayrıca SB’nin ilgili tüm birimlerinden temsilcilerin bulunduğu bir yönlendirme komisyonu ile bir teknik komisyon kurulmuştur.

Hıfzısıhha Mektebi ve SB’nin ilgili tüm birimleri, kurulan bu komisyonlar kapsamında, sağlık istatistiklerinin hem ulusal ihtiyaçları karşılayacak hem de uluslararası standartlara uygun olacak bir şekilde kullanıma sunulması amacıyla, koordineli bir çalışma yürütmüştür. Ham veriler, ilgili birimler tarafından derlenerek belirli bir formatta Hıfzısıhha Mektebine iletilmiş, Hıfzısıhha Mektebi tarafından işlenen verilerden ortaya çıkan göstergeler yine tüm birimlerin kontrolünden geçmiş ve son olarak onaylanmıştır. Böylece bütün birimlerin onayından geçen ve üzerinde hemfikir olunan sağlık istatistikleri yıllığı oluşmuş, ayrıca farklı birimlerin tek tek istatistik yıllığı yayınlamalarına ihtiyaç kalmadığı gibi, aynı verinin farklı şekillerde yayınlanmasından kaynaklanan mükerrerliklerin de önüne geçilmiştir.

Yukarıda belirtildiği gibi yoğun ve titiz bir çalışmanın ürünü olan bu istatistik yıllığının ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara, karar vericilere, araştırmacılara ve sağlık istatistiklerinin diğer kullanıcılarına faydalı olmasını ve bilimsel çalışmalarına katkı sağlamasını ümit eder; bu çalışmaya katkı sağlayan herkese şükranlarımı sunarım.

Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU
Hıfzısıhha Mektebi Müdürü

PRESENTATION

Statistics are among the key instruments in formulating health policies, making decisions and evaluating the impacts of decisions. Accurate and reliable statistics are vital for most actions such as planning and auditing in health care. The appropriateness of the actions-to-be-taken could be ensured only if data, which are required by statistics, are complete, accurate and up-to-date. In addition to this, one should also take into consideration the difficulty in collecting qualified data across large geographies and in crowded populations, and harmonizing them with international indicators.

School of Public Health has undertaken the task of coordination for preparing health statistics in Turkey, ensuring harmonization with international standards, raising data quality and enabling the utilization of data both responding to domestic needs and corresponding to international standards.

In the context of its tasks relevant to health statistics, the School of Public Health coordinates with all respective units of the Ministry of Health (MoH), Turkish Statistical Institute (TURKSTAT) and international organizations. In this scope, a protocol was signed between the Ministry of Health and TURKSTAT, and a joint commission was established in addition to the steering committee and technical commission consisting of representatives from all relevant units in the MoH.

Under the roof of these commissions, the School of Public Health and all relevant units of the MoH worked in coordination for the purpose of putting health statistics into use in a way, which meets domestic needs and corresponds to the international standards. Crude data were collected by the respective units and transferred to the School of Public Health in a pre-determined format. Indicators, which were produced from the School of Public Health-processed data, were controlled by all units and approved at the final stage. So, the health statistics yearbook was assented by all units in consensus. Besides, the yearbook suppressed the need for publishing individual yearbooks by different units and avoided double publishing occurring from publishing the same datum in diverse forms.

Hoping that the statistics yearbook, which has been produced by an intensive and fastidious study, would be useful for national and international organizations, decision-makers, researchers and other users of health statistics, and make contributions to scientific studies, I extend my most sincere thanks to all people who contributed to this study.

*Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU
Director of the School of Public Health*

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI ve İLLERİ
NOMENCLATURE of TERRITORIAL UNITS for STATISTICS and PROVINCES

Akdeniz <i>Mediterranean</i>	Antalya Burdur Isparta Adana İçel Hatay Kahramanmaraş Osmaniye	Ege <i>Aegean</i>	İzmir Aydın Denizli Muğla Afyonkarahisar Kütahya Manisa Uşak
Batı Anadolu <i>Western Anatolia</i>	Ankara Karaman Konya	Güneydoğu Anadolu <i>Southeastern Anatolia</i>	Adıyaman Gaziantep Kilis Diyarbakır Şanlıurfa Batman Mardin Siirt Şırnak
Batı Karadeniz <i>Western Blacksea</i>	Bartın Karabük Zonguldak Çankırı Kastamonu Sinop Amasya Çorum Samsun Tokat	İstanbul	İstanbul
Batı Marmara <i>Western Marmara</i>	Edirne Kırklareli Tekirdağ Balıkesir Çanakkale	Kuzeydoğu Anadolu <i>Northeastern Anatolia</i>	Bayburt Erzincan Erzurum Ağrı Ardahan Iğdır Kars
Doğu Karadeniz <i>Eastern Blacksea</i>	Artvin Giresun Gümüşhane Ordu Rize Trabzon	Ortadoğu Anadolu <i>Mideastern Anatolia</i>	Bingöl Elazığ Malatya Tunceli Bitlis Hakkari Muş Van
Doğu Marmara <i>Eastern Marmara</i>	Bilecik Bursa Eskişehir Bolu Düzce Kocaeli Sakarya Yalova	Orta Anadolu <i>Central Anatolia</i>	Aksaray Kırıkkale Kırşehir Nevşehir Niğde Kayseri Sivas Yozgat

KISALTMALAR

SB	: Sağlık Bakanlığı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
İBBS	: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması
TNSA	: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
AÇSAP	: Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü
MSB	: Milli Savunma Bakanlığı
SSK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
KETEM	: Kanseri Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri
MR	: Manyetik Rezonans
BT	: Bilgisayarlı Tomografi
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
SGP	: Satınalma Gücü Paritesi
DBT	: Difteri Boğmaca Tetanoz Aşısı
BCG	: Verem Aşısı
HBV	: Hepatit B Aşısı
HIB	: Hemofilus Influenza Tıp B Aşısı
KKK	: Kızamık Kızamıkçık Kabakulak Aşısı
iPA	: İn Aktif Polio Aşısı
TL	: Türk Lirası
TSİM	: Temel Sağlık İstatistikleri Modülü
ICD-10	: Uluslararası Hastalık Sınıflandırması

ABBREVIATIONS

MoH	: Ministry of Health
TURKSTAT	: Turkish Statistical Institute
ABPRS	: Address Based Population Registration System
NUTS	: Nomenclature of Territorial Units for Statistics
TDHS	: Turkey Demographic and Health Survey
GD-MCHFP	: General Directorate of Mother-Child Health and Family Planning
MoD	: Ministry of Defense
SII	: Social Insurance Institution
CEDSTC	: Cancer Early Diagnosis, Screening and Training Centers
MRI	: Magnetic Resonance Imaging
CT	: Computerized Tomography
SSPC	: Student Selection and Placement Center
GDP	: Gross Domestic Product
PPP	: Purchasing Power Parity
DPT	: Diphtheria Pertussis Tetanus Vaccination
BCG	: Bacillus Calmette-Guerin Vaccination
HBV	: Hepatitis B Vaccination
HIB	: Hemophilus Influenza Type B Vaccination
MMR	: Measles Mumps Rubella Vaccination
IPV	: In Active Polio Vaccination
TL	: Turkish Lira
BHSM	: Basic Health Statistics Module
ICD-10	: International Classification of Diseases

Tablo Listesi

Bölüm 1. Genel Demografik Göstergeler

Tablo 1.1. Genel Demografik Göstergeler, Türkiye	6
--	---

Bölüm 2. Mortalite

Tablo 2.1. Yıllara Göre Bazı Seçilmiş Enfeksiyon Hastalıklarının Mortalite Hızı, (Bir Milyon Nüfusta), Türkiye	13
Tablo 2.2. ICD–10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyete Göre Hastane Ölümünün Dağılımı, (%), Türkiye, 2008	19

Bölüm 3. Morbidite

Tablo 3.1. ICD–10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyete Göre Hastane Taburcularının Dağılımı, (%), Türkiye, 2008	25
Tablo 3.2. Yıllara Göre Bazı Seçilmiş Enfeksiyon Hastalıklarının İnsidansı, (Yüzbin Nüfusta), Türkiye	26
Tablo 3.3. Yıllara Göre Bazı Seçilmiş Enfeksiyon Hastalıklarının Vaka Sayıları, Türkiye	26
Tablo 3.4. Cinsiyete Göre En Sık Görülen 10 Kansere Türünün Yaşa Özel İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), 2006,	28
Tablo 3.5. Yıllara Göre Bazı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Göstergeleri, Türkiye	30

Bölüm 4. Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması

Tablo 4.1. Yıllara Göre Aşılama Oranları, (%), Türkiye	37
Tablo 4.2. Yıllara Göre Gebe, Bebek, Çocuk ve Lohusa İzlem Faaliyetleri, Türkiye	40

Bölüm 5. Sağlık Hizmeti Verilen Kurumlar ve Altyapıları

Tablo 5.1. Yıllara ve Dallara Göre Hastane Sayıları, Türkiye	50
Tablo 5.2. Yıllara ve Dallara Göre Hastane Yatağı Sayısı, Türkiye	51
Tablo 5.3. Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatağı Sayısı, 2008	53
Tablo 5.4. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumları MR Cihaz Sayısı, 2008	57
Tablo 5.5. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumları BT Cihaz Sayısı, 2008	57
Tablo 5.6. Yıllara Göre Ağız Dış Sağlığı Hizmeti Verilen Sağlık Bakanlığı Kurum ve Kuruluşları, Türkiye	59
Tablo 5.7. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşları, Türkiye	60

Bölüm 6. Sağlıkta İnsan Kaynakları

Tablo 6.1. Bazı Sağlık Personelinin Sektörlere Dağılımı, 2008.....	73
Tablo 6.2. Yıllara Göre Bazı Sağlık Personelinin Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye.....	73
Tablo 6.3. Yıllara Göre Bazı Sağlık Personelinin Sayıları, Sağlık Bakanlığı, Türkiye	74
Tablo 6.4. Bazı Sağlık Bakanlığı Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı, 2008	82
Tablo 6.5. Öğretim Yıllarına Göre Tıp Fakültelerinde Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye.....	82
Tablo 6.6. Öğretim Yıllarına Göre Diş Hekimliği Fakültelerinde Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye.....	83
Tablo 6.7. Öğretim Yıllarına Göre Eczacılık Fakültelerinde Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye	84
Tablo 6.8. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Hemşirelik Okullarında Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye.....	85
Tablo 6.9. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okullarında Öğrenci Sayıları, Türkiye	86
Tablo 6.10. Öğretim Yıllarına ve Bölümlere Göre Sağlık Meslek Liseleri Mezun Sayıları, Türkiye	87
Tablo 6.11. Öğretim Yıllarına Göre Tıpta Uzmanlık Eğitimine İlişkin Veriler, Türkiye.....	88

Bölüm 7. Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı

Tablo 7.1. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Hastane Müracaat Sayısı, Türkiye.....	93
Tablo 7.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Kişi Başına Hastane Müracaat Sayısı, Türkiye.....	93
Tablo 7.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Sayısı, Türkiye	96
Tablo 7.4. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerine Yatan Hasta Sayıları ve Tüm Sektörlere Oranı, (%), 2008	97
Tablo 7.5. Yıllara ve Sektörlere Göre Ameliyat Sayıları, Türkiye	98
Tablo 7.6. İBBS 1'e Göre Ameliyat Sayıları, Tüm Sektörler, 2008	99
Tablo 7.7. İBBS 1'e Göre Ameliyat Sayıları, Sağlık Bakanlığı, 2008	100
Tablo 7.8. Yıllara ve Sektörlere Göre Ameliyat Sayısının Müracaat Sayısına Oranı, (%), Türkiye.....	101
Tablo 7.9. Yıllara ve İBBS-1'e Göre 1000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye	102
Tablo 7.10. Yıllara ve İBBS-1'e Göre 1000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	103
Tablo 7.11. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Toplam Yatılan Gün Sayısı, Türkiye.....	109
Tablo 7.12. İBBS 1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Toplam Yatılan Gün Sayısı, 2008.....	109
Tablo 7.13. ICD-10 Ana Tanı Kodlarına ve Cinsiyete Göre Hastanelerde Toplam Yatılan Gün Sayısının Dağılımı, (%), 2008.	110
Tablo 7.14. Yıllara Göre Organ Nakli Sayısı, Türkiye	111
Tablo 7.15. Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumları MR ve BT Görüntüleme Sayısı, 2008.....	111
Tablo 7.16. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Yataklı Tedavi Kurumları MR ve BT Görüntüleme Sayısı, 2008	112
Tablo 7.17. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşlarına Toplam Müracaat Sayısı, Türkiye	112
Tablo 7.18. Yıllara Göre Bazı İlaçların Tüketim Miktarı, (Milyon Kutu), Türkiye	118

Bölüm 8. Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı

Tablo 8.1. Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, Türkiye, 2007	123
Tablo 8.2. Yıllara Göre İlaç ve Hammaddede İhracat ve İthalatı, Milyon ABD \$, Türkiye	129

Bölüm 9. Açıklamalar

List of Tables

Chapter 1. General Demographic Indicators

Table 1.1. General Demographic Indicators, Turkey	6
---	---

Chapter 2. Mortality

Table 2.1. Mortality Rates of Some Selected Infectious Diseases by Years, (per One Million Population), Turkey.....	13
Table 2.2. Distribution of Hospital Deaths by ICD-10 Main Diagnosis Codes and Gender, (%), Turkey, 2008	19

Chapter 3. Morbidity

Table 3.1. Distribution of Hospital Discharges by ICD-10 Main Diagnosis Codes and Gender, (%), Turkey, 2008.....	25
Table 3.2. Incidence of Some Selected Infectious Diseases by Years, (per 100.000 Population), Turkey.....	26
Table 3.3. Number of Cases of Some Selected Infectious Diseases by Years, Turkey.....	26
Table 3.4. Age-Specific Incidences of Most Common 10 Cancer Types by Gender (per 100.000, World Standard Population), 2006,	28
Table 3.5. Some Indicators of Mother and Child Healthcare and Family Planning by Years, Turkey.....	30

Chapter 4. Prevention of Diseases and Protection of Health

Table 4.1. Immunization Coverage by Years, (%), Turkey.....	37
Table 4.2. Pregnant, Infant, Child and Puerperant Follow-Up Activities by Years, Turkey	40

Chapter 5. Health Care Facilities and Infrastructures

Table 5.1. Number of Hospitals by Years and Branches, Turkey	50
Table 5.2. Number of Hospital Beds by Years and Branches, Turkey.....	51
Table 5.3. Number of Intensive Care Beds by Sectors, 2008	53
Table 5.4. Number of MRI Machines in Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1 and Sectors, 2008.....	57
Table 5.5. Number of CT Machines in Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1 and Sectors, 2008	57
Table 5.6. Number of MoH Institutions Providing Oral and Dental Health Care Services by Years, Turkey	59
Table 5.7. Number of MoH Primary Health Care Facilities by Years, Turkey.....	60

Chapter 6. Human Resources for Health

Table 6.1. Distribution of Some Health Professionals by Sectors, 2008	73
Table 6.2. Number of Some Health Professionals by Years, All Sectors, Turkey	73
Table 6.3. Number of Some Health Professionals by Years, MoH, Turkey	74
Table 6.4. Distribution of Some MoH Personnel by Service Units, 2008	82
Table 6.5. Number of Students and Faculty Members in Faculties of Medicine by Education Terms, Turkey	82
Table 6.6. Number of Students and Faculty Members in Faculties of Dentistry by Education Terms, Turkey	83
Table 6.7. Number of Students and Faculty Members in Faculties of Pharmacy by Education Terms, Turkey	84
Table 6.8. Number of Students and Faculty Members in Bachelor Degree Nursing Schools by Education Terms, Turkey ...	85
Table 6.9. Number of Students in Four-Year Midwifery Schools by Education Terms, Turkey	86
Table 6.10. Number of Graduates from Vocational High Schools for Health by Education Terms and Departments, Turkey	87
Table 6.11. Data on Medical Speciality Education by Education Terms, Turkey	88

Chapter 7. Utilization of Health Care Services

Table 7.1. Total Hospital Visits by Years and Sectors, Turkey	93
Table 7.2. Per Capita Hospital Visits by Years and Sectors, Turkey	93
Table 7.3. Number of Inpatients by Years and Sectors, Turkey	96
Table 7.4. Number of Inpatients in MoH Hospitals and Proportion to All Sectors by NUTS-1, (%) 2008	97
Table 7.5. Number of Surgical Operations by Years and Sectors, Turkey	98
Table 7.6. Number of Surgical Operations by NUTS-1, All Sectors, 2008	99
Table 7.7. Number of Surgical Operations by NUTS-1, MoH, 2008	100
Table 7.8. Proportion of Surgical Operations to the Number of Visits by Years and Sectors, (%), Turkey	101
Table 7.9. Number of Surgical Operations per 1000 Population by Years and NUTS-1, All Sectors, Turkey	102
Table 7.10. Number of Surgical Operations per 1000 Population by Years and NUTS-1, MoH, Turkey	103
Table 7.11. Total Number of Days Stayed in Hospitals by Years and Sectors, Turkey	109
Table 7.12. Total Number of Days Stayed in the MoH Hospitals by NUTS-1, 2008	109
Table 7.13. Distribution of Total Number of Days Stayed in Hospital by the ICD-10 Main Diagnosis Codes and Gender, (%), 2008	110
Table 7.14. Number of Organ Transplantations by Years, Turkey	111
Table 7.15. Number of MRI and CT Scans in Inpatient Treatment Facilities by Sectors, 2008	111
Table 7.16. Number of MoH MRI and CT Scans in Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1, 2008	112
Table 7.17. Number of Total Visits to the MoH Primary Care Facilities by Years, Turkey	112
Table 7.18. Consumption Amount of Some Drugs by Years, (Million Boxes), Türkiye	118

Chapter 8. Health Economics and Financing

Table 8.1. Public and Private Health Expenditure, Turkey, 2007	123
Table 8.2. Export and Import of Drugs and Raw Materials by Years, in Million US \$, Turkey	129

Chapter 9. Explanations

Şekil Listesi

Bölüm 1. Genel Demografik Göstergeler

Şekil 1.1. 2000 Yılı Nüfus Piramidi, Türkiye	5
Şekil 1.2. 2008 Yılı Nüfus Piramidi, Türkiye	5
Şekil 1.3. Yıllara Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranı, (%), Türkiye.....	6
Şekil 1.4. Yıllara Göre 0-14 Yaş Nüfus ve 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı, (%), Türkiye	7
Şekil 1.5. İBBS-1'e Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranları, (%), 2008.....	7
Şekil 1.6. İBBS-1'e Göre 0-14 Yaş Nüfus ve 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranları, (%), 2008	8

Bölüm 2. Mortalite

Şekil 2.1. Yıllara Göre Doğumda Beklenen Yaşam Süresi, (Yıl), Türkiye.....	13
Şekil 2.2. Yıllara Göre Bebek Ölüm Hızı, (Bin Canlı Doğumda), Türkiye	14
Şekil 2.3. Yıllara Göre Bebek Ölüm Hızında Azalma Oranı, (%), Türkiye.....	14
Şekil 2.4. Yıllara Göre Neonatal Ölüm Hızı, (Bin Canlı Doğumda), Türkiye.....	15
Şekil 2.5. Yıllara Göre Neonatal Ölüm Hızında Azalma Oranı, (%), Türkiye	15
Şekil 2.6. Yıllara Göre 5 Yaş Altı Ölüm Hızı, (Bin Canlı Doğumda), Türkiye	16
Şekil 2.7. Yıllara Göre 5 Yaş Altı Ölüm Hızında Azalma Oranı, (%), Türkiye	16
Şekil 2.8. Yıllara Göre Anne Ölüm Oranı, (Yüzbin Canlı Doğumda), Türkiye.....	17
Şekil 2.9. İBBS-1'e Göre Anne Ölüm Oranı, (Yüzbin Canlı Doğumda), 2006-2008.....	17
Şekil 2.10. İBBS-1'e Göre Anne Ölüm Oranlarının Değişimi, (Yüzbin Canlı Doğumda), 2006-2008.....	18

Bölüm 3. Morbidite

Şekil 3.1. Yıllara Göre Kızamık Vaka Sayısı, Türkiye	27
Şekil 3.2. Yıllara ve Cinsiyete Göre Toplam Kanser İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye	27
Şekil 3.3. Kadınlarda En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye, 2006.....	29
Şekil 3.4. Erkeklerde En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye, 2006.....	29
Şekil 3.5. İBBS-1'e Göre Sağlık Personeli İle Yapılan Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2008	30
Şekil 3.6. İBBS-1'e Göre Antenatal Bakım Kapsamı En Az Dört Ziyaret Olanların Yüzdesi, (%), 2008.....	31
Şekil 3.7. İBBS-1'e Göre Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2008	31

Bölüm 4. Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması

Şekil 4.1. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DBT+İPA+HİB) Birinci Doz Aşılama Oranı, 2008.....	37
Şekil 4.2. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DBT+İPA+HİB) İkinci Doz Aşılama Oranı, 2008.....	38
Şekil 4.3. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DBT+İPA+HİB) Üçüncü Doz Aşılama Oranı, 2008.....	38
Şekil 4.4. İBBS-1'e Göre BCG Aşı Oranı, 2008.....	39
Şekil 4.5. İBBS-1'e Göre HBV-3 Aşı Oranı, 2008.....	39
Şekil 4.6. İBBS-1'e Göre KKK Aşı Oranı, 2008.....	40
Şekil 4.7. Yıllara Göre Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye.....	41
Şekil 4.8. Yıllara Göre Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye.....	41
Şekil 4.9. Yıllara Göre Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye.....	42
Şekil 4.10. Yıllara Göre Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye.....	42
Şekil 4.11. İBBS-1'e Göre Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008.....	43
Şekil 4.12. İBBS-1'e Göre Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008.....	43
Şekil 4.13. İBBS-1'e Göre Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008.....	44
Şekil 4.14. İBBS-1'e Göre Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008.....	44

Bölüm 5. Sağlık Hizmeti Verilen Kurumlar ve Altyapıları

Şekil 5.1. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı, Türkiye.....	49
Şekil 5.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı, Türkiye.....	49
Şekil 5.3. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Hastane Yatağı Sayısı, Tüm Sektörler, 2007-2008.....	52
Şekil 5.4. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Sağlık Bakanlığı Hastane Yatağı Sayısı, 2007-2008.....	52
Şekil 5.5. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Yoğun Bakım Yatak Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008.....	53
Şekil 5.6. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Yoğun Bakım Yatak Sayısı, Tüm Sektörler, 2008.....	54
Şekil 5.7. İBBS-1'e Göre Yoğun Bakım Yataklarının Tüm Yataklara Oranı, (%), Tüm Sektörler, 2008.....	54
Şekil 5.8. Yıllara Göre Nitelikli Yatak Sayıları, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	55
Şekil 5.9. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemodiyaliz Merkez Sayısı, Türkiye.....	55
Şekil 5.10. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemodiyaliz Cihaz Sayısı, Türkiye.....	56
Şekil 5.11. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Hemodiyaliz Cihaz Sayısı, Tüm Sektörler, 2008.....	56
Şekil 5.12. İBBS-1'e Göre MR Cihazı Başına Düşen Nüfus, Tüm Sektörler, 2008.....	58
Şekil 5.13. İBBS-1'e Göre BT Cihazı Başına Düşen Nüfus, Tüm Sektörler, 2008.....	58
Şekil 5.14. Yıllara Göre Diş Ünitisi Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	59
Şekil 5.15. Yıllara Göre Sağlık Ocağı (Aile Sağlığı Merkezleri Dahil) Başına Düşen Nüfus, Türkiye.....	60
Şekil 5.16. İBBS-1'e Göre Sağlık Ocağı (Aile Sağlığı Merkezleri Dahil) Başına Düşen Nüfus, 2008.....	61
Şekil 5.17. Yıllara Göre Sağlık Ocağı ve Aile Sağlığı Merkezlerinde Muayene Odası Başına Düşen Nüfus, Türkiye.....	61
Şekil 5.18. İllere Göre Aile Sağlığı Merkezi Başına Düşen Nüfus, 2008.....	62
Şekil 5.19. İllere Göre Sağlık Ocağı Başına Düşen Nüfus, 2008.....	63
Şekil 5.20. İllere Göre Aile Hekimliği Birim Başına Düşen Nüfus, 2008.....	64
Şekil 5.21. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	65
Şekil 5.22. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2008.....	65
Şekil 5.23. Yıllara Göre Ambulans Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	66
Şekil 5.24. Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	66

Şekil 5.25. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2008	67
--	----

Bölüm 6. Sağlıkta İnsan Kaynakları

Şekil 6.1. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	74
Şekil 6.2. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	75
Şekil 6.3. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Uzman Hekim ve Asistan Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	75
Şekil 6.4. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Asistan Hekim ve Pratisyen Hekim Dağılımı, Tüm Sektörler, 2008	76
Şekil 6.5. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Diş Hekimi Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	76
Şekil 6.6. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Eczacı Sayısı, Tüm Sektörler, 2008.....	77
Şekil 6.7. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Hemşire Sayısı, Tüm Sektörler, 2008.....	77
Şekil 6.8. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Ebe Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	78
Şekil 6.9. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008	78
Şekil 6.10. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008.....	79
Şekil 6.11. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Uzman Hekim (Asistan Hekim Dahil) Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008.....	79
Şekil 6.12. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Asistan Hekim ve Pratisyen Hekim Oranı, Sağlık Bakanlığı, 2008	80
Şekil 6.13. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Hemşire Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008	80
Şekil 6.14. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Ebe Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008.....	81
Şekil 6.15. Yıllara Göre 1.000 Kişiyeye Düşen Sağlık Personeli Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	81
Şekil 6.16. Öğretim Yıllarına Göre Tıp Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye.....	83
Şekil 6.17. Öğretim Yıllarına Göre Diş Hekimliği Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye... ..	84
Şekil 6.18. Öğretim Yıllarına Göre Eczacılık Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye	85
Şekil 6.19. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Hemşirelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye	86
Şekil 6.20. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye	87

Bölüm 7. Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı

Şekil 7.1. Yıllara Göre Kişi Başına Hastane Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı ve Tüm Sektörler, Türkiye	94
Şekil 7.2. İBBS-1'e Göre Kişi Başına Hastane Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008.....	94
Şekil 7.3. İBBS-1'e Göre Kişi Başına Hastane Müracaatlarında Sağlık Bakanlığı Oranı, (%), 2008	95
Şekil 7.4. Yıllara Göre Ağız-Diş Sağlığı Hizmetleri Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye	95
Şekil 7.5. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatak Doluluk Oranları, (%), Türkiye.....	104
Şekil 7.6. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Yatak Doluluk Oranı, (%), 2008.....	104
Şekil 7.7. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Türkiye	105
Şekil 7.8. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Ortalama Kalış Günü, 2008	105
Şekil 7.9. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatak Devir Hızı, (Hasta), Türkiye.....	106
Şekil 7.10. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Yatak Devir Hızı, (Hasta), 2008	106
Şekil 7.11. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatak Devir Aralığı, (Gün), Türkiye.....	107
Şekil 7.12. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Yatak Devir Aralıkları, (Gün), 2008	107
Şekil 7.13. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, Türkiye	108
Şekil 7.14. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Kaba Ölüm Hızı, 2008.....	108
Şekil 7.15. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşlarına Müracaat Sayısı, Türkiye	113

Şekil 7.16. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşları Sevk Oranı, Türkiye	113
Şekil 7.17. Yıllara Göre Kişi Başına Sağlık Kuruluşlarına Müracaat Sayısı, Türkiye.....	114
Şekil 7.18. İBBS-1'e Göre Kurum ve Kuruluşlara Kişi Başına Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	114
Şekil 7.19. İBBS-1'e Göre Kişi Başına Birinci Basamak Kuruluşlarına Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008	115
Şekil 7.20. İBBS-1 'e Göre Kişi Başına Tüm Yataklı Tedavi Kurumlarına Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2008	116
Şekil 7.21. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, Türkiye	116
Şekil 7.22. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, 2008,	116
Şekil 7.23. Yıllara Göre 1.000 Kişiye Düşen 112 Acil Yardım Ambulansı Toplam Vaka Sayısı, Türkiye	117
Şekil 7.24. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen 112 Acil Yardım Ambulansı Toplam Vaka Sayısı, 2008	117

Bölüm 8. Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı

Şekil 8.1. Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Sağlık Harcamasının GSYİH İçindeki Payı, (%), Türkiye.....	123
Şekil 8.2. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, TL, Kamu-Özel, Türkiye.....	124
Şekil 8.3. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye	124
Şekil 8.4. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye.....	125
Şekil 8.5. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, TL, Türkiye.....	125
Şekil 8.6. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye.....	126
Şekil 8.7. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye	126
Şekil 8.8. Yıllara Göre Cepten Yapılan Sağlık Harcamalarının Toplam Sağlık Harcamaları İçindeki Oranı, (%), Türkiye	127
Şekil 8.9. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Bütçesinin GSYİH İçindeki Oranı, Türkiye	127
Şekil 8.10. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Harcama Bütçesinin Konsolide Harcama Bütçesine Oranı, (%), Türkiye	128
Şekil 8.11. Yıllara Göre Faiz Dışı Harcamalar ve Kamu Sağlık Harcamaları, Milyon TL, Türkiye	128
Şekil 8.12. Yıllara Göre İlaç ve Hammadde İhracatı, Milyon ABD \$, Türkiye	130
Şekil 8.13. Yıllara Göre İlaç ve Hammadde İthalatı, Milyon ABD \$, Türkiye	130

Bölüm 9. Açıklamalar

List of Figures

Chapter 1. General Demographic Indicators

Figure 1.1. Population Pyramid 2000, Turkey.....	5
Figure 1.2. Population Pyramid 2008, Turkey.....	5
Figure 1.3. Urban and Rural Population Ratio by Years, (%), Turkey.....	6
Figure 1.4. 0-14 and 65 and 65+ Aged Population Ratios by Years, (%), Turkey.....	7
Figure 1.5. Rural and Urban Population Ratios by NUTS-1, (%), 2008.....	7
Figure 1.6. 0-14 and 65 and 65+ Aged Population Ratios by NUTS-1, (%), 2008.....	8

Chapter 2. Mortality

Figure 2.1. Life Expectancy at Birth by Years, (Year), Turkey.....	13
Figure 2.2. Infant Mortality Rate by Years, (per 1.000 Live Births), Turkey.....	14
Figure 2.3. Decrease in Infant Mortality Rate by Years, (%), Turkey.....	14
Figure 2.4. Neonatal Mortality Rate by Years, (per 1.000 Live Births), Turkey.....	15
Figure 2.5. Decrease in Neonatal Mortality Rate by Years, (%), Turkey.....	15
Figure 2.6. Under-5 Age Mortality Rate by Years, (per 1.000 Live Births), Turkey.....	16
Figure 2.7. Decrease in Under-5 Age Mortality Rate by Years, (%), Turkey.....	16
Figure 2.8. Maternal Mortality Ratio by Years, (per 100.000 Live Births), Turkey.....	17
Figure 2.9. Maternal Mortality Ratio by NUTS-1, (per 100.000 Live Births), 2006-2008.....	17
Figure 2.10. Change in Maternal Mortality Ratio by NUTS-1, (per 100.000 Live Births), 2006-2008.....	18

Chapter 3. Morbidity

Figure 3.1. Number of Measles Cases by Years, Turkey.....	27
Figure 3.2. Total Cancer Incidence by Years and Gender, (per 100.000, World Standard Population), Turkey.....	27
Figure 3.3. Incidence of the Most Common 10 Types of Cancer in Women, (per 100.000, World Standard Population), Turkey, 2006.....	29
Figure 3.4. Incidence of the Most Common 10 Types of Cancer in Men, (per 100.000, World Standard Population), Turkey, 2006.....	29
Figure 3.5. Proportion of Health Personnel-Attended Births Among All Births by NUTS-1, (%), 2008.....	30
Figure 3.6. Percentage of Antenatal Care Coverage with Minimum 4 Visits by NUTS-1, (%), 2008.....	31
Figure 3.7. Proportion of Cesarean Sections Among All Births by NUTS-1, (%), 2008.....	31

Chapter 4. Prevention of Diseases and Protection of Health

Figure 4.1. First Dose Immunization Coverage of 5-Component Combined Vaccine (DPT+IPV+HIB) by NUTS-1, 2008.....	37
Figure 4.2. Second Dose Immunization Coverage of 5-Component Combined Vaccine (DPT+IPV+HIB) by NUTS-1, 2008...	38
Figure 4.3. Third Dose Immunization Coverage of 5-Component Combined Vaccine (DPT+IPV+HIB) by NUTS-1, 2008.....	38
Figure 4.4. BCG Immunization Coverage by NUTS-1, 2008.....	39
Figure 4.5. HBV-3 Immunization Coverage by NUTS-1, 2008	39
Figure 4.6. MMR Immunization Coverage by NUTS-1, 2008	40
Figure 4.7. Average Number of Follow-Ups per Pregnant by Years, Turkey.....	41
Figure 4.8. Average Number of Follow-Ups per Infant by Years, Turkey.....	41
Figure 4.9. Average Number of Follow-Ups per Child by Years, Turkey	42
Figure 4.10. Average Number of Follow-Ups per Puerperant by Years, Turkey	42
Figure 4.11. Average Number of Follow-Ups per Pregnant by NUTS-1, 2008.....	43
Figure 4.12. Average Number of Follow-Ups per Infant by NUTS-1, 2008.....	43
Figure 4.13. Average Number of Follow-Ups per Child by NUTS-1, 2008	44
Figure 4.14. Average Number of Follow-Ups per Puerperant by NUTS-1, 2008	44

Chapter 5. Health Care Facilities and Infrastructures

Figure 5.1. Number of Hospitals by Years and Sectors, Turkey.....	49
Figure 5.2. Number of Hospital Beds by Years and Sectors, Turkey.....	49
Figure 5.3. Number of Hospital Beds per 10.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2007-2008	52
Figure 5.4. Number of MoH-Affiliated Hospital Beds per 10.000 Population by NUTS-1, 2007-2008	52
Figure 5.5. Number of Intensive Care Beds per 10.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008.....	53
Figure 5.6. Number of Intensive Care Beds per 10.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008	54
Figure 5.7. Proportion of Intensive Care Beds to All Beds by NUTS-1, (%), All Sectors, 2008.....	54
Figure 5.8. Number of Qualified Beds by Years, MoH, Turkey	55
Figure 5.9. Number of Hemodialysis Centers by Years and Sectors, Turkey.....	55
Figure 5.10. Number of Hemodialysis Machines by Years and Sectors, Turkey	56
Figure 5.11. Number of Hemodialysis Machines per 10.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008.....	56
Figure 5.12. Population per MRI Machine by NUTS-1, All Sectors, 2008.....	58
Figure 5.13. Population per CT Machine by NUTS-1, All Sectors, 2008	58
Figure 5.14. Population per Dental Unit by Years, MoH, Turkey.....	59
Figure 5.15. Population per Health Center (Including Family Health Centers) by Years, Turkey	60
Figure 5.16. Population per Health Center (Including Family Health Centers) by NUTS-1, 2008.....	61
Figure 5.17. Population per Examination Room in Health Centers and Family Health Centers by Years, Turkey.....	61
Figure 5.18. Population per Family Health Center by Provinces, 2008	62
Figure 5.19. Population per Health Center by Provinces, 2008.....	63
Figure 5.20. Population per Family Medicine Unit by Provinces, 2008.....	64
Figure 5.21. Population per 112 Emergency Station by Years, MoH, Turkey	65
Figure 5.22. Population per 112 Emergency Station by NUTS-1, MoH, 2008	65
Figure 5.23. Number of Ambulances by Years, MoH, Turkey.....	66
Figure 5.24. Population per 112 Emergency Ambulance by Years, MoH, Turkey.....	66

Figure 5.25. Population per 112 Emergency Ambulance by NUTS-1, MoH, 2008.....	67
---	----

Chapter 6. Human Resources for Health

Figure 6.1. Number of Total Physicians per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008	74
Figure 6.2. Number of General Practitioners per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008.....	75
Figure 6.3. Number of Specialist Physicians and Medical Residents per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008....	75
Figure 6.4. Distribution of Specialist Physician, Medical Resident and General Practitioner by NUTS-1, All Sectors, 2008..	76
Figure 6.5. Number of Dentists per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008	76
Figure 6.6. Number of Pharmacists per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008.....	77
Figure 6.7. Number of Nurses per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008	77
Figure 6.8. Number of Midwives per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008	78
Figure 6.9. Number of Total Physicians per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008.....	78
Figure 6.10. Number of General Practitioners per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008	79
Figure 6.11. Number of Specialist Physicians (Including Medical Residents) per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008.....	79
Figure 6.12. Ratio of Specialist Physician, Medical Resident and General Practitioner by NUTS-1, MoH, 2008.....	80
Figure 6.13. Number of Nurses per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008	80
Figure 6.14. Number of Midwives per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008.....	81
Figure 6.15. Number of Health Personnel per 1.000 Population by Years, MoH, Turkey.....	81
Figure 6.16. Number of Students per Faculty Member in Faculties of Medicine by Education Terms, Turkey.....	83
Figure 6.17. Number of Students per Faculty Member In Faculties of Dentistry by Education Terms, Turkey.....	84
Figure 6.18. Number of Students per Faculty Member in Faculties of Pharmacy by Education Years, Turkey.....	85
Figure 6.19. Number of Students per Faculty Member in 4-Year Nursing Schools by Education Terms, Turkey	86
Figure 6.20. Number of Students per Faculty Member in 4-Year Midwifery Schools by Education Terms, Turkey.....	87

Chapter 7. Utilization of Health Care Services

Figure 7.1. Per Capita Hospital Visits by Years, MoH and All Sectors, Turkey	94
Figure 7.2. Per Capita Hospital Visits by NUTS-1, MoH, 2008	94
Figure 7.3. MoH Proportion in per Capita Visits to Hospitals by NUTS-1, (%), 2008.....	95
Figure 7.4. Visits for Oral-Dental Health Care Services by Years, MoH, Turkey.....	95
Figure 7.5. Bed Occupancy Ratios by Years and Sectors, (%), Turkey	104
Figure 7.6. MoH Hospitals Bed Occupancy Ratio by NUTS-1, (%), 2008.....	104
Figure 7.7. Average Length of Stay for Inpatients by Years and Sectors, Turkey.....	105
Figure 7.8. Average Length of Stay for Inpatients in the MoH Hospitals by NUTS-1, 2008	105
Figure 7.9. Bed Turnover Rate by Years and Sectors, (Patient), Turkey.....	106
Figure 7.10. Bed Turnover Rate in the MoH Hospitals by NUTS-1, (Patient), 2008.....	106
Figure 7.11. Bed Turnover Interval by Years and Sectors, (Day), Turkey.....	107
Figure 7.12. MoH Bed Turnover Intervals by NUTS-1, (Day), 2008.....	107
Figure 7.13. Crude Death Rate at Hospitals by Years and Sectors, Turkey.....	108
Figure 7.14. Crude Death Rate in the MoH Hospitals by NUTS-1, 2008	108
Figure 7.15. Number of Visits to the MoH Primary Health Care Facilities by Years, Turkey.....	113

Figure 7.16. Referrals From the MoH Primary Care Facilities by Years, Turkey	113
Figure 7.17. Per Capita Visits to the MoH Primary Health Care Facilities by Years, Turkey	114
Figure 7.18. Per Capita Visits to Health Care Facilities by NUTS-1, All Sectors, 2008	114
Figure 7.19. Per Capita Visits to Primary Health Care Facilities by NUTS-1, Ministry of Health, 2008	115
Figure 7.20. Per Capita Visits to All Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1, All Sectors, 2008.....	115
Figure 7.21. Number of Cases per 112 Emergency Care Stations by Years, Turkey	116
Figure 7.22. Number of Cases per 112 Emergency Care Stations by NUTS-1, 2008	116
Figure 7.23. Number of Total 112 Emergency Care Ambulance Cases per 1.000 Population by Years, Turkey.....	117
Figure 7.24. Number of Total 112 Emergency Care Ambulance Cases per 1.000 Population by NUTS-1, 2008	117

Chapter 8. Health Economics and Financing

Figure 8.1. Share of Public and Private Health Expenditure in GDP by Years, (%), Turkey	123
Figure 8.2. Per Capita Public and Private Health Expenditure by Years, in TL, Public-Private, Turkey	124
Figure 8.3. Per Capita Public and Private Health Expenditure by Years, in US \$, Turkey.....	124
Figure 8.4. Per Capita Public and Private Health Expenditure by Years, PPP US \$, Turkey	125
Figure 8.5. Per Capita Out-of-Pocket Health Expenditure by Years, in TL, Turkey	125
Figure 8.6. Per Capita Out-of-Pocket Expenditure by Years, in US \$, Turkey	126
Figure 8.7. Per Capita Out-of-Pocket Expenditure by Years, PPP US \$, Turkey.....	126
Figure 8.8. Share of Out-of-Pocket Health Expenditures in Total Health Expenditures by Years, (%), Turkey	127
Figure 8.9. Share of the MoH Budget in the GDP by Years, Turkey.....	127
Figure 8.10. Proportion of the MoH Expenditure Budget to the Consolidated State Expenditure Budget by Years, (%), Turkey	128
Figure 8.11. Non-Interest Expenditures and Public Health Expenditures by Years, in Million TL, Turkey.....	128
Figure 8.12. Export of Drugs and Raw Materials by Years, in Million US \$, Turkey	130
Figure 8.13. Import of Drugs and Raw Material by Years, in Million US \$, Turkey	130

Chapter 9. Explanations

Bölüm 1 / *Chapter 1*

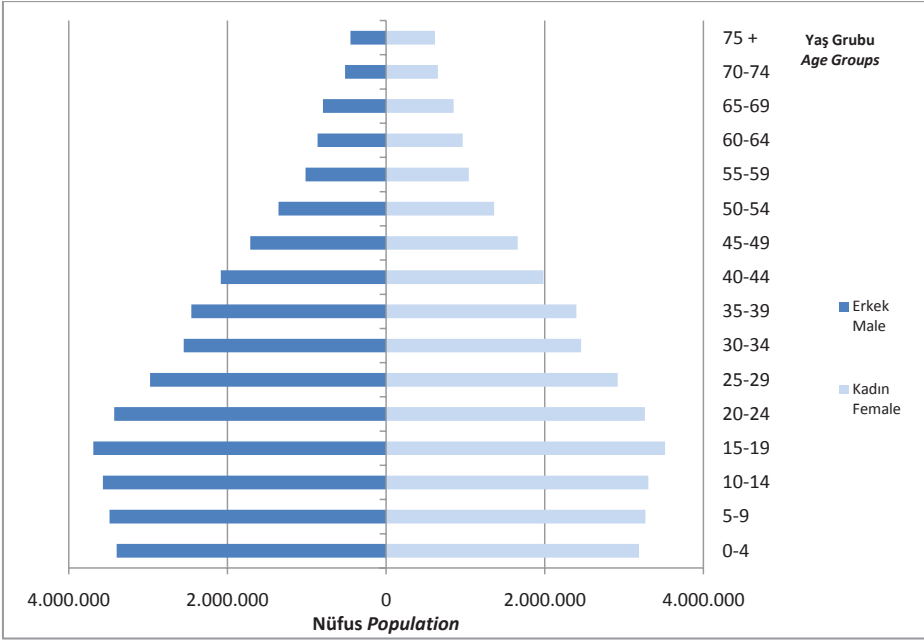

Genel Demografik Göstergeler

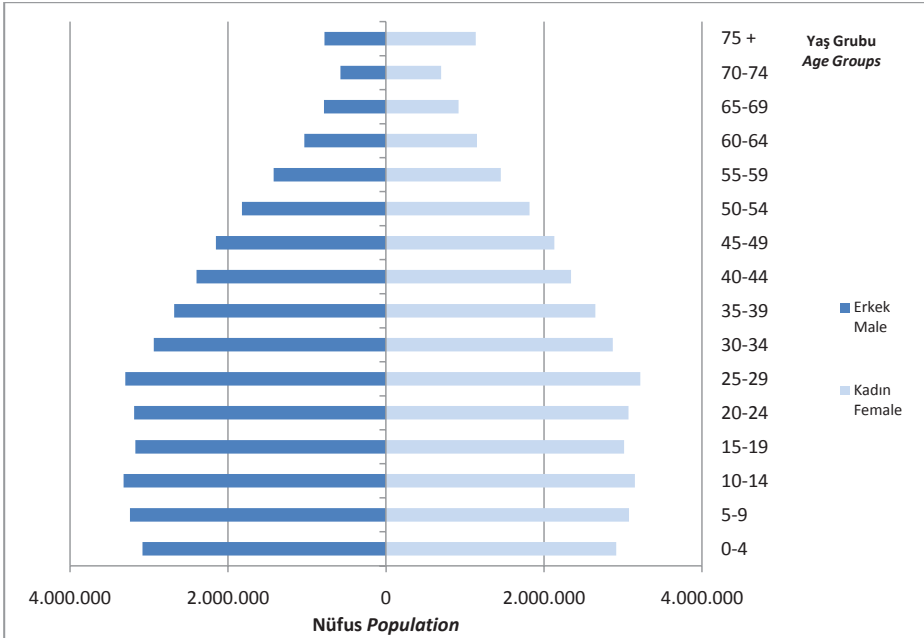
General Demographic Indicators

Şekil 1.1. 2000 Yılı Nüfus Piramidi, Türkiye
Figure 1.1. Population Pyramid 2000, Turkey

Kaynak: TÜİK, 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı
Source: TURKSTAT, General Population Census in 2000

Şekil 1.2. 2008 Yılı Nüfus Piramidi, Türkiye
Figure 1.2. Population Pyramid 2008, Turkey

Kaynak: TÜİK, 2008 ADNKS
Source: TURKSTAT, ABPRS 2008

Tablo 1.1. Genel Demografik Göstergeler, Türkiye
Table 1.1. General Demographic Indicators, Turkey

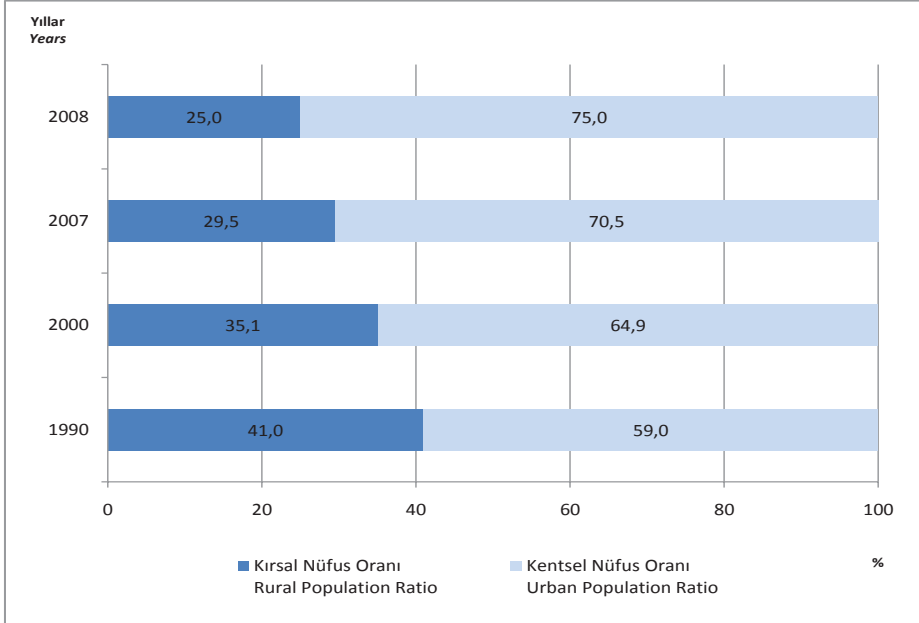
	1990	2000	2007	2008
Toplam Nüfus (1000) Total Population (1000)	56.473	67.804	70.586	71.517
Kırsal Nüfus Oranı (%) Rural Population Ratio (%)	41,0	35,1	29,5	25,0
Kentsel Nüfus Oranı (%) Urban Population Ratio (%)	59,0	64,9	70,5	75,0
0-14 Yaş Nüfus Oranı (%) 0-14 Aged Population Ratio (%)	34,9	29,8	26,4	26,3
65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı (%) 65 and 65+ Aged Population Ratio (%)	4,3	5,7	7,1	6,8
Yıllık Nüfus Artış Hızı (%) Annual Population Growth Rate (‰)	17,0	13,8	11,8	11,5
Kaba Doğum Hızı (‰) Crude Birth Rate (‰)	24,1	20,3	18,1	17,9
Kaba Ölüm Hızı (‰) Crude Death Rate (‰)	7,1	6,6	6,4	6,4
Toplam Doğurganlık Hızı (Kadın Başına) Total Fertility Rate (Per Woman)	2,9	2,4	2,1	2,1

Kaynak: TÜİK, 1990, 2000 yılları Genel Nüfus Sayım Sonuçları, 2007 ve 2008 yılları ADNKS Sonuçlarıdır.

Source: TURKSTAT, 1990, 2000 General Population Census and 2007, 2008 ABPRS results.

Şekil 1.3. Yıllara Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranı, (%), Türkiye

Figure 1.3. Urban and Rural Population Ratio by Years, (%), Turkey

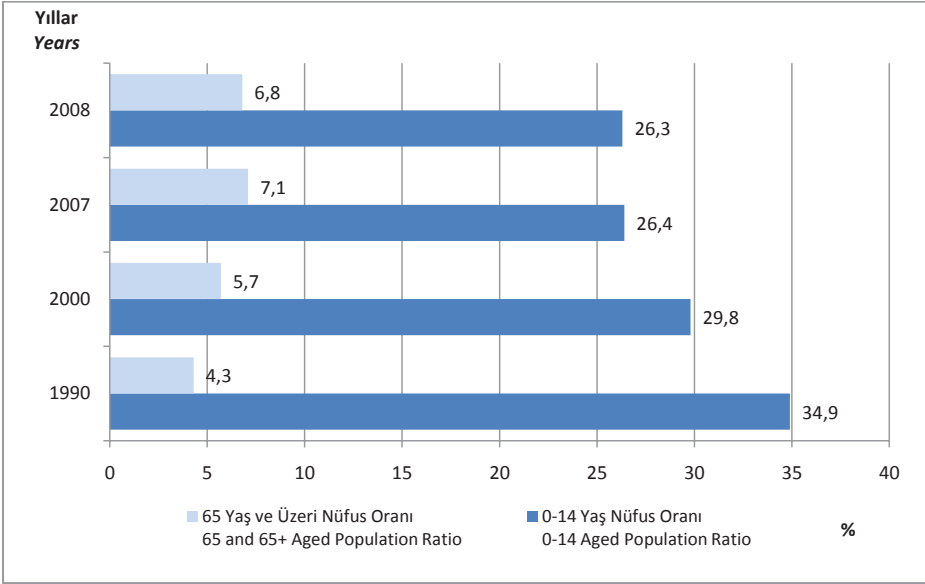

Kaynak: TÜİK, 1990, 2000 yılları Genel Nüfus Sayım Sonuçları, 2007 ve 2008 yılları ADNKS Sonuçlarıdır.

Source: TURKSTAT, 1990, 2000 General Population Census and 2007, 2008 ABPRS results.

Şekil 1.4. Yıllara Göre 0-14 Yaş Nüfus ve 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı, (%) , Türkiye

Figure 1.4. 0-14 and 65 and 65+ Aged Population Ratios by Years, (%), Turkey

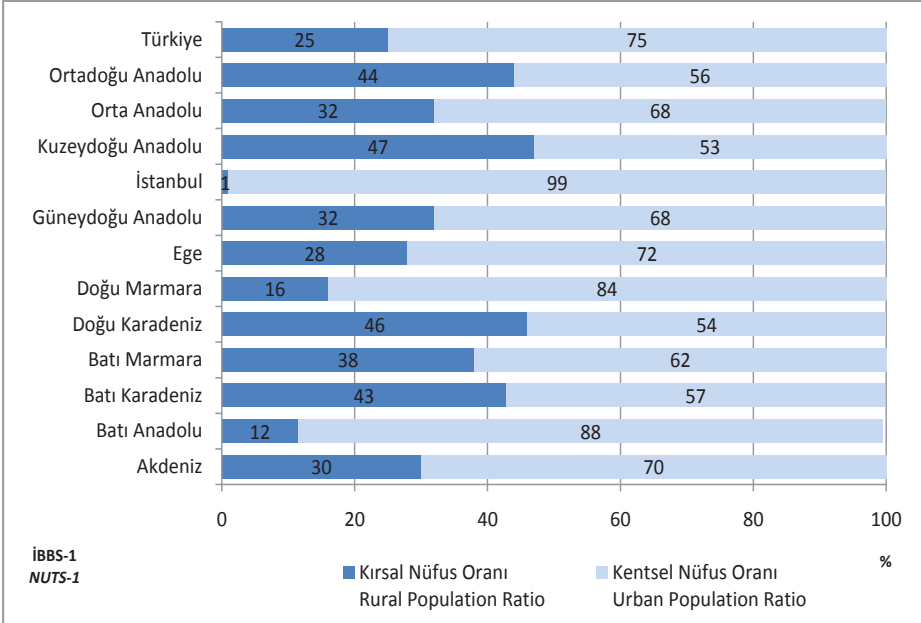

Kaynak: TÜİK, 1990, 2000 yılları Genel Nüfus Sayım Sonuçları, 2007 ve 2008 yılları ADNKS Sonuçlarıdır.

Source: TURKSTAT, 1990, 2000 General Population Census and 2007, 2008 ABPRS results.

Şekil 1.5. İBBS-1'e Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranları, (%), 2008

Figure 1.5. Rural and Urban Population Ratios by NUTS-1, (%), 2008

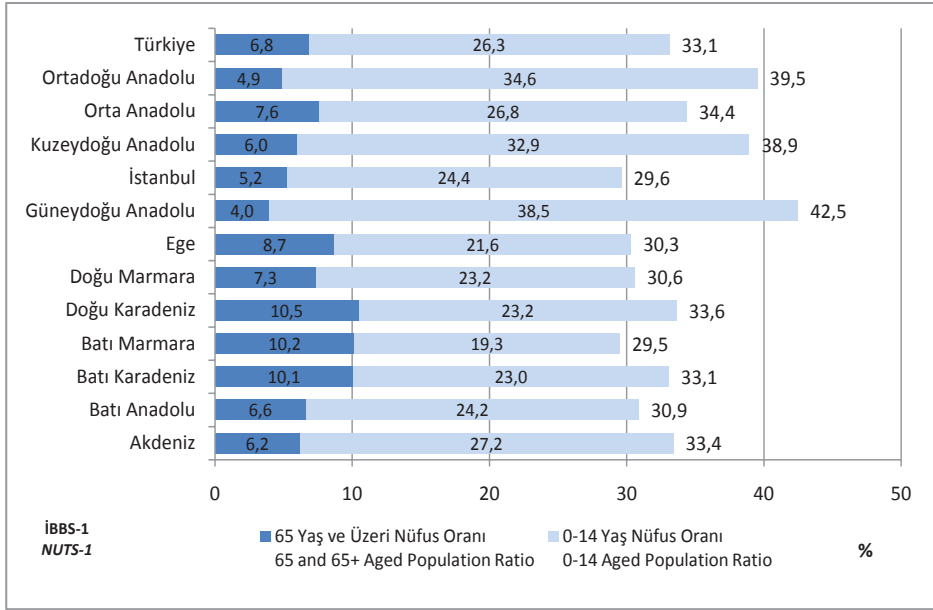

Kaynak: TÜİK, 2008 ADNKS

Source: TURKSTAT, ABPRS 2008

Şekil 1.6. İBBS-1'e Göre 0-14 Yaş Nüfus ve 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranları, (%), 2008

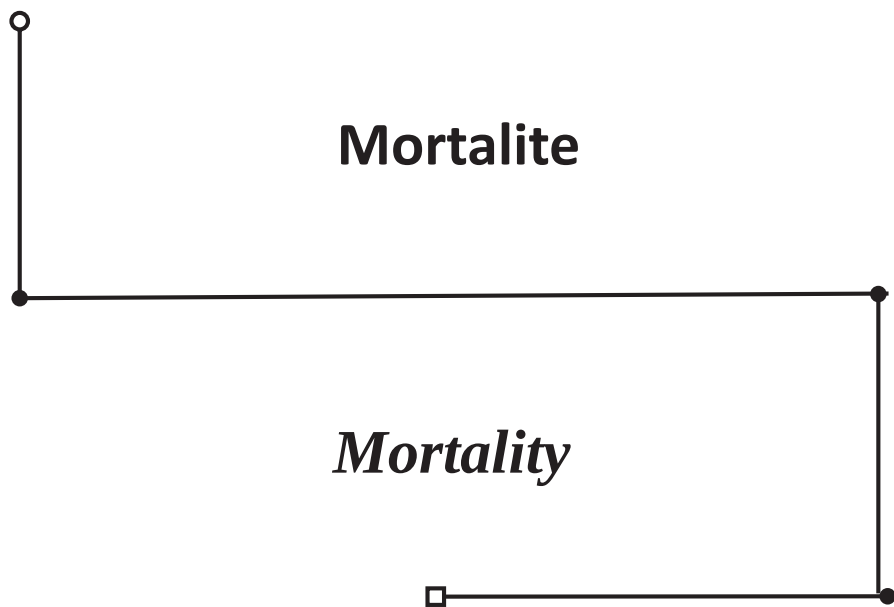
Figure 1.6. 0-14 and 65 and 65+ Aged Population Ratios by NUTS-1, (%), 2008

Kaynak: TÜİK, 2008 ADNKS

Source: TURKSTAT, ABPRS 2008

Bölüm 2 / *Chapter 2*

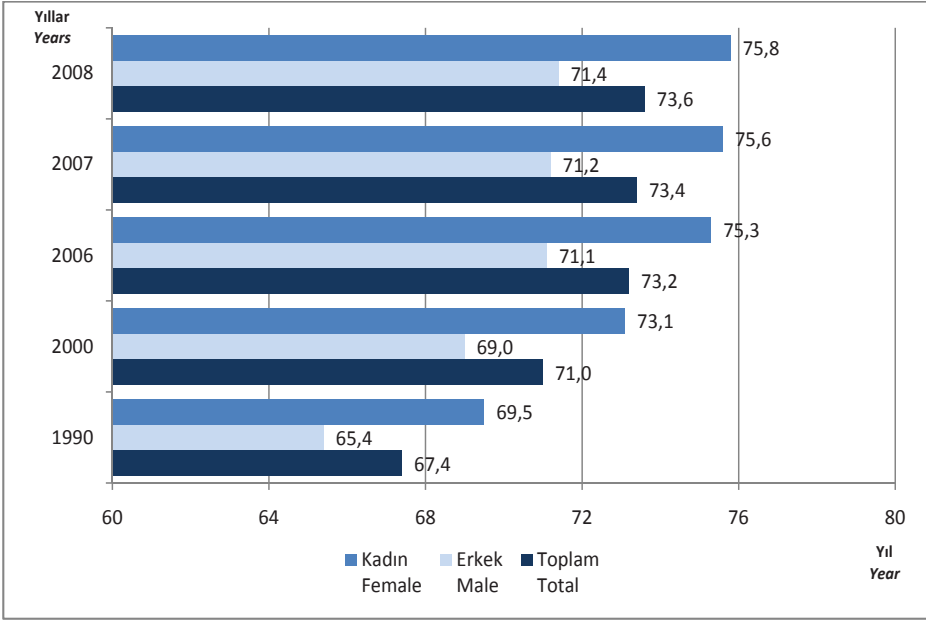

Mortalite

Mortality

Şekil 2.1. Yıllara Göre Doğumda Beklenen Yaşam Süresi, (Yıl), Türkiye

Figure 2.1. Life Expectancy at Birth by Years, (Year), Turkey

Kaynak: TÜİK

Source: TURKSTAT

Tablo 2.1. Yıllara Göre Bazı Seçilmiş Enfeksiyon Hastalıklarının Mortalite Hızı, (Bir Milyon Nüfusta), Türkiye

Table 2.1. Mortality Rates of Some Selected Infectious Diseases by Years, (per One Million Population), Turkey

	2000	2002	2006	2007	2008
Boğmaca <i>Pertussis</i>	0,01 (1)	0	0,02 (1)	0	0,01 (1)
Kızamık <i>Measles</i>	0,01 (1)	0,03 (2)	0	0	0
Hepatit B <i>Hepatitis B</i>	0,25 (17)	0,04 (3)	0,06 (4)	0,03 (2)	0,08(6)
Difteri <i>Diphtheria</i>	0,01 (1)	0	0	0	0
Tetanoz <i>Tetanus</i>	0,04 (3)	0,06 (4)	0,03 (2)	0,06 (4)	0,03 (2)
Neonatal Tetanoz <i>Neonatal Tetanus</i>	2,95 (4)	12,5 (17)	6,71 (9)	0,75 (1)	2,28 (3)

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

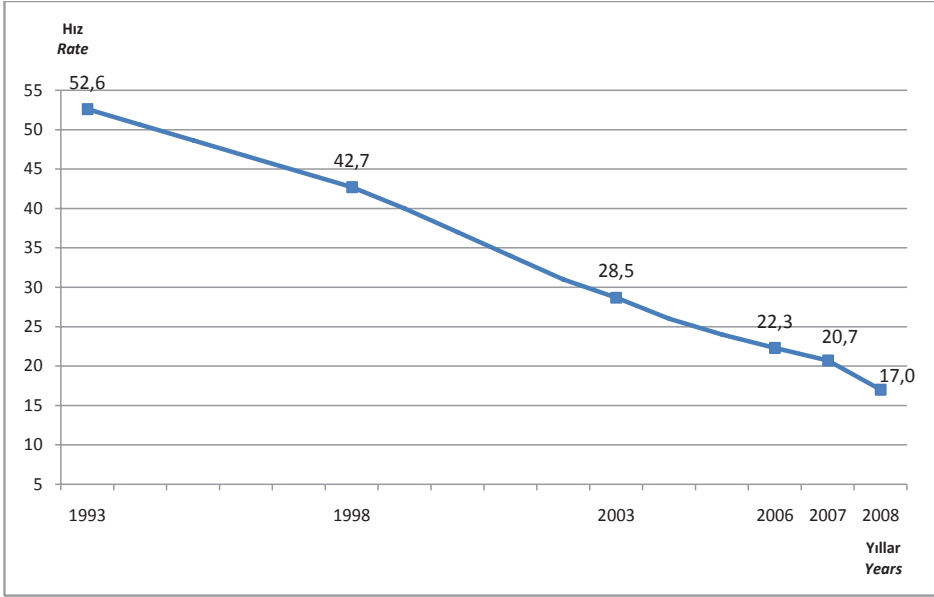
Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Not: Parantez içindeki sayılar ölüm sayılarını ifade etmektedir.

Note: Numbers in the parenthesis are the number of deaths.

Şekil 2.2. Yıllara Göre Bebek Ölüm Hızı, (Bin Canlı Doğumda), Türkiye

Figure 2.2. Infant Mortality Rate by Years, (per 1.000 Live Births), Turkey

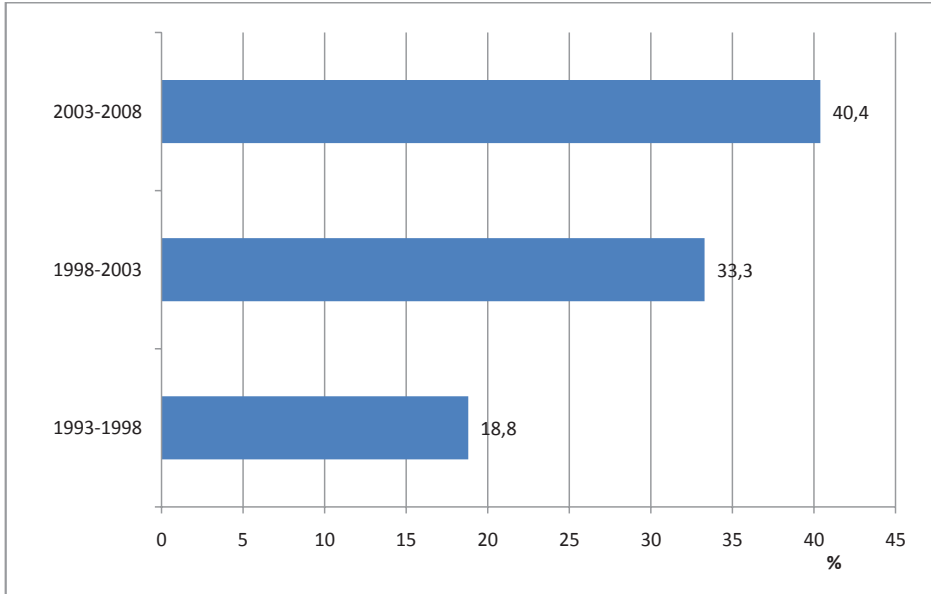

Kaynak: 1993, 1998, 2003, 2008 TNSA, 2006 ve 2007 AÇSAP Genel Müdürlüğü araştırma sonucudur.

Source: TDHS 1993, 1998, 2003, 2008; and GD-MCHFP 2006 and 2007 Survey results.

Şekil 2.3. Yıllara Göre Bebek Ölüm Hızında Azalma Oranı, (%), Türkiye

Figure 2.3. Decrease in Infant Mortality Rate by Years, (%), Turkey

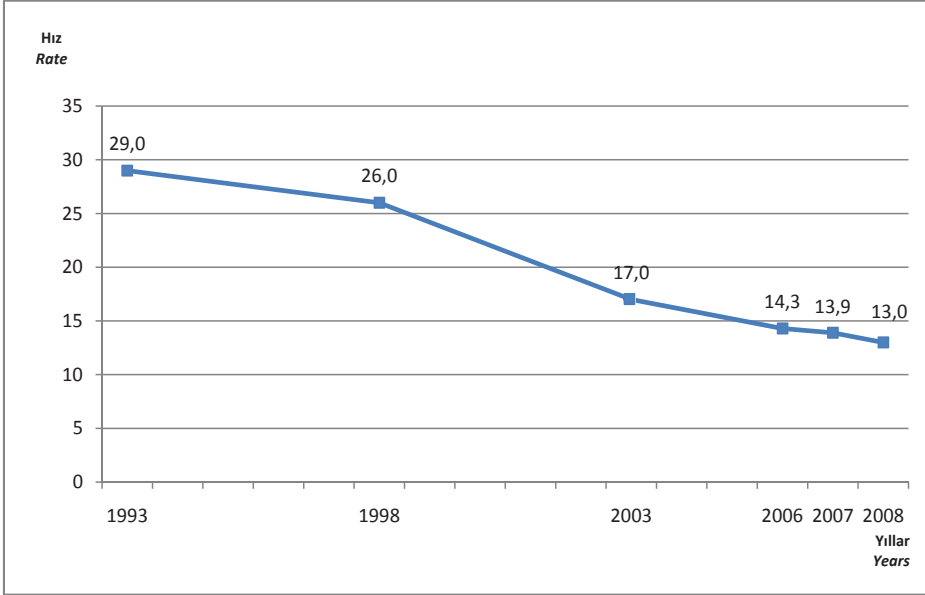

Kaynak: 1993, 1998, 2003, 2008 TNSA, 2006 ve 2007 AÇSAP Genel Müdürlüğü araştırma sonucudur.

Source: TDHS 1993, 1998, 2003, 2008; and GD-MCHFP 2006 and 2007 Survey results.

Şekil 2.4. Yıllara Göre Neonatal Ölüm Hızı, (Bin Canlı Doğumda), Türkiye

Figure 2.4. Neonatal Mortality Rate by Years, (per 1.000 Live Births), Turkey

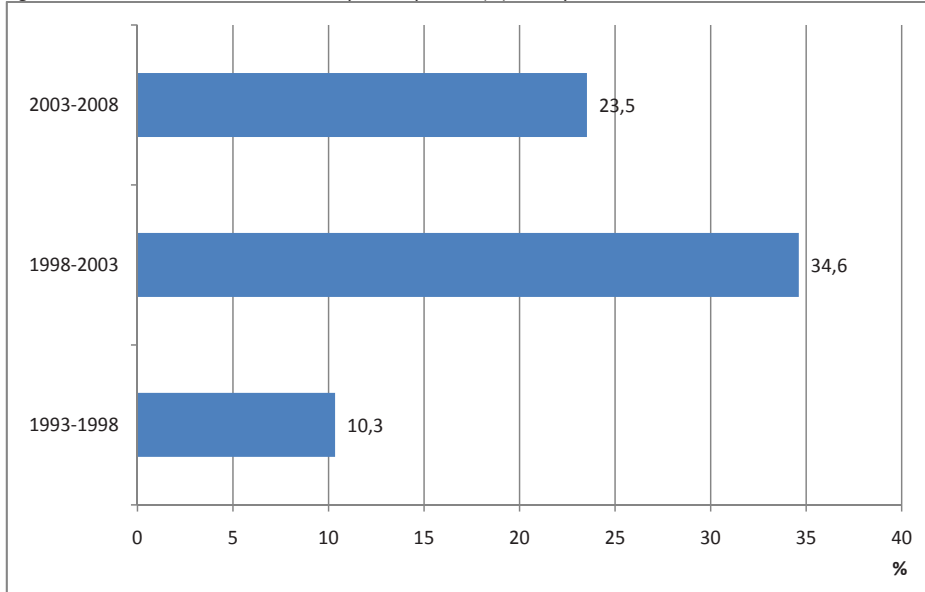

Kaynak: 1993, 1998, 2003, 2008 TNSA, 2006 ve 2007 AÇSAP Genel Müdürlüğü araştırma sonucudur.

Source: TDHS 1993, 1998, 2003, 2008; and GD-MCHFP 2006 and 2007 Survey results.

Şekil 2.5. Yıllara Göre Neonatal Ölüm Hızında Azalma Oranı, (%), Türkiye

Figure 2.5. Decrease in Neonatal Mortality Rate by Years, (%), Turkey

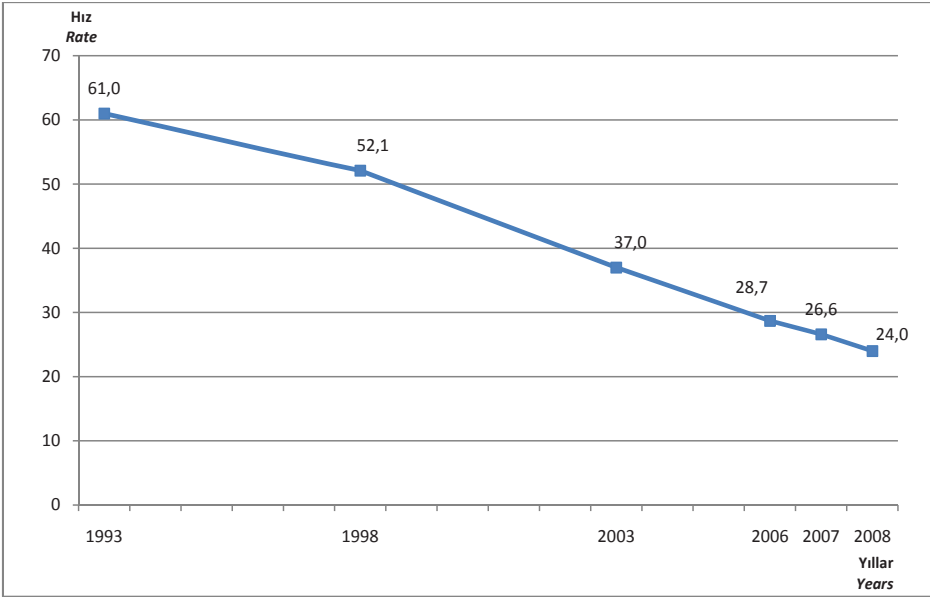

Kaynak: 1993, 1998, 2003, 2008 TNSA, 2006 ve 2007 AÇSAP Genel Müdürlüğü araştırma sonucudur.

Source: TDHS 1993, 1998, 2003, 2008; and GD-MCHFP 2006 and 2007 Survey results.

Şekil 2.6. Yıllara Göre 5 Yaş Altı Ölüm Hızı, (Bin Canlı Doğumda), Türkiye

Figure 2.6. Under-5 Age Mortality Rate by Years, (per 1.000 Live Births), Turkey

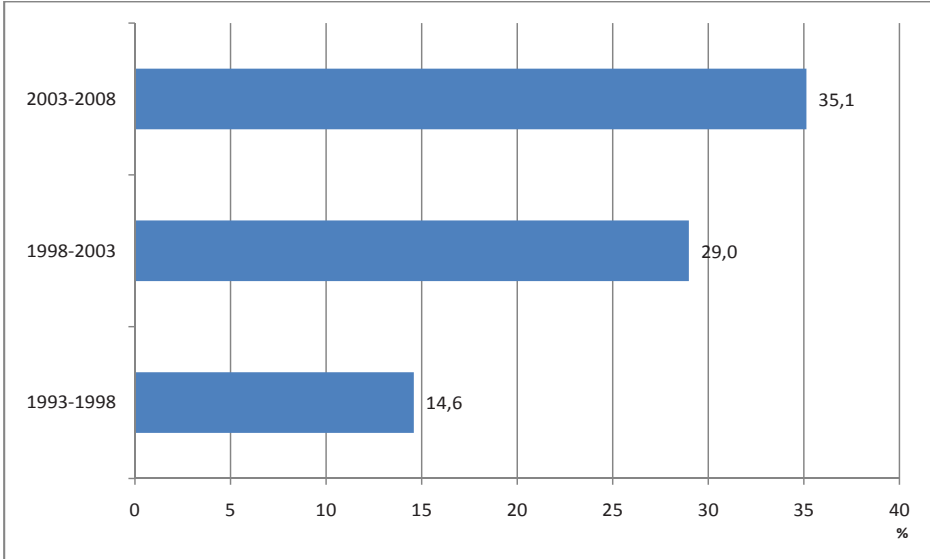

Kaynak: 1993, 1998, 2003, 2008 TNSA, 2006 ve 2007 AÇSAP Genel Müdürlüğü araştırma sonucudur.

Source: TDHS 1993, 1998, 2003, 2008; and GD-MCHFP 2006 and 2007 Survey results.

Şekil 2.7. Yıllara Göre 5 Yaş Altı Ölüm Hızında Azalma Oranı, (%), Türkiye

Figure 2.7. Decrease in Under-5 Age Mortality Rate by Years, (%), Turkey

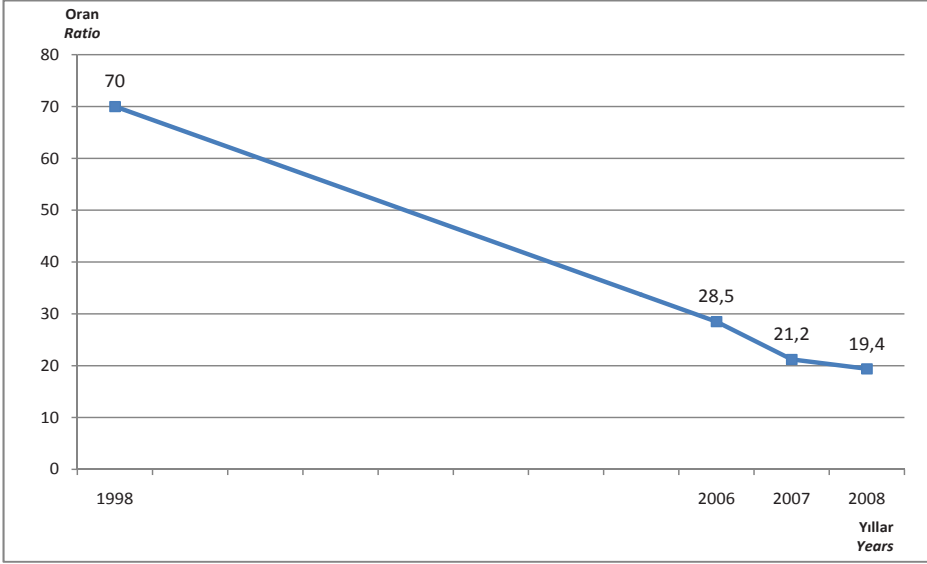

Kaynak: 1993, 1998, 2003, 2008 TNSA, 2006 ve 2007 AÇSAP Genel Müdürlüğü araştırma sonucudur.

Source: TDHS 1993, 1998, 2003, 2008; and GD-MCHFP 2006 and 2007 Survey results.

Şekil 2.8. Yıllara Göre Anne Ölüm Oranı, (Yüzbin Canlı Doğumda), Türkiye

Figure 2.8. Maternal Mortality Ratio by Years, (per 100.000 Live Births), Turkey

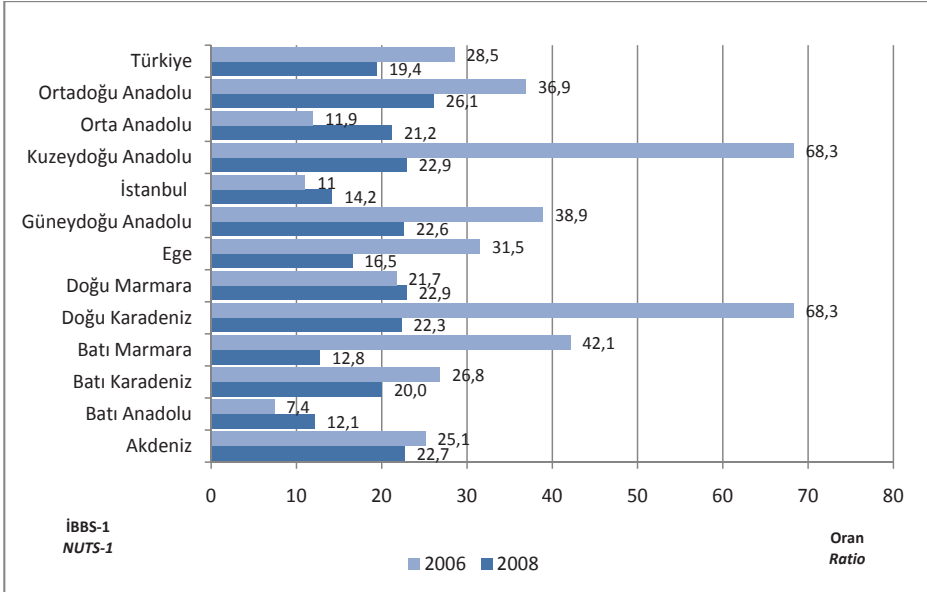

Kaynak: AÇSAP Genel Müdürlüğü

Source: GD-MCHFP

Şekil 2.9. IBBS-1'e Göre Anne Ölüm Oranı, (Yüzbin Canlı Doğumda), 2006-2008

Figure 2.9. Maternal Mortality Ratio by NUTS-1, (per 100.000 Live Births), 2006-2008

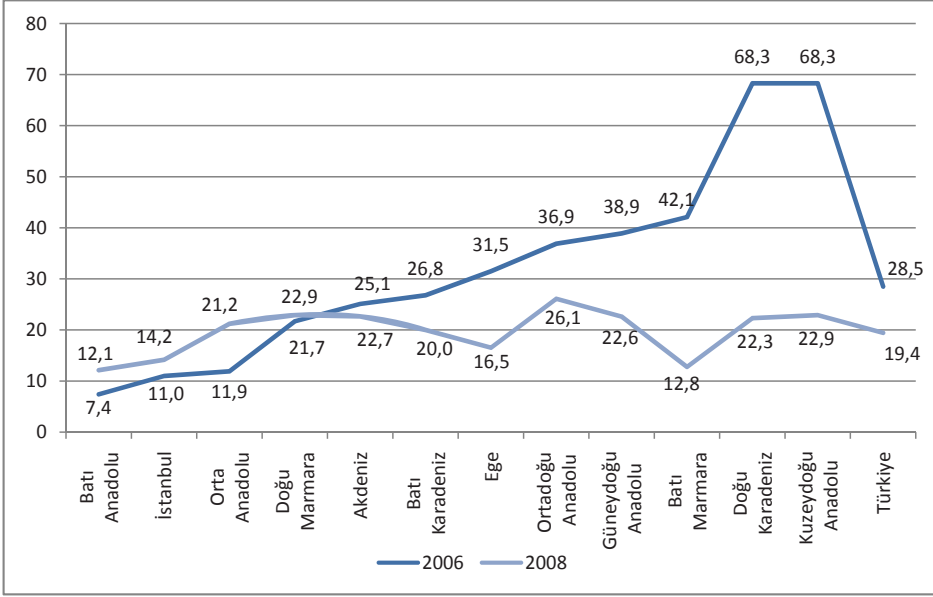

Kaynak: AÇSAP Genel Müdürlüğü, Anne Ölümleri Araştırması sonucudur.

Source: GD-MCHFP, Maternal Mortality Survey results.

Şekil 2.10. IBBS-1'e Göre Anne Ölüm Oranlarının Değişimi, (Yüzbin Canlı Doğumda), 2006-2008

Figure 2.10. Change in Maternal Mortality Ratio by NUTS-1, (per 100.000 Live Births), 2006-2008

Kaynak: AÇSAP Genel Müdürlüğü, Anne Ölümleri Araştırması sonucudur.

Source: GD-MCHFP, Maternal Mortality Survey results.

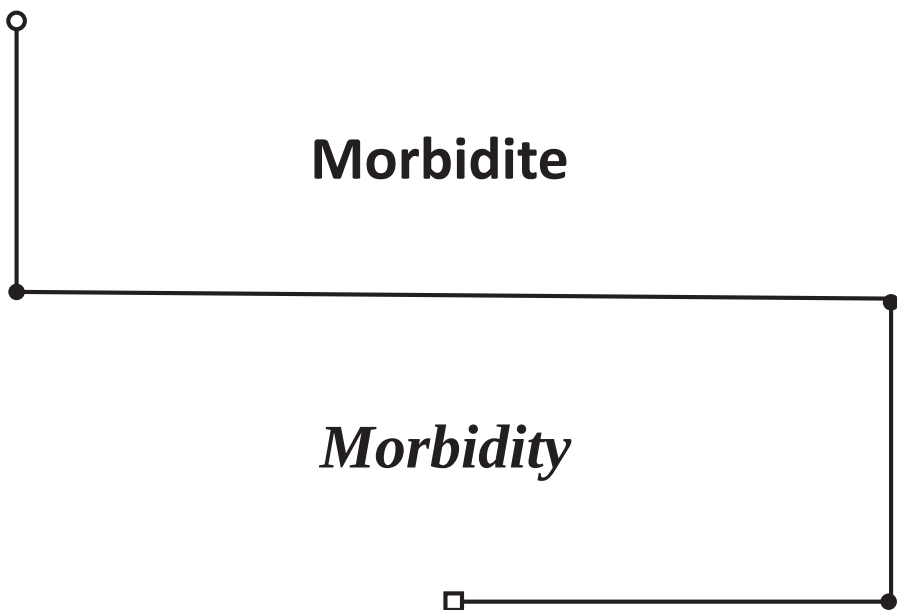
Tablo 2.2. ICD–10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyete Göre Hastane Ölümlerinin Dağılımı, (%), Türkiye, 2008
Table 2.2. Distribution of Hospital Deaths by ICD-10 Main Diagnosis Codes and Gender, (%), Turkey, 2008

ICD-10 Ana Tanı Kodları ICD-10 Diagnosis Codes	Kod Code	Kadın Female	Erkek Male	Toplam Total
Bazı Enfeksiyöz ve Paraziter Hastalıklar Certain Infectious and Parasitic Diseases	A00-B99	1,9	1,9	1,9
Neoplazmlar/Neoplasms	C00-D49	12,1	17,7	15,3
Kan ve Kan Yapıcı Organların Hastalıkları ve İmmün Sistemin Bazı Hastalıkları/Diseases of the Blood and Blood-forming Organs and Certain Disorders involving the Immune Mechanism	D50-D89	1,1	0,8	0,9
Endokrin, Beslenme ve Metabolizma Hastalıkları/ Endocrine, Nutritional and Metabolic Diseases	E00-E99	3,7	2,3	2,9
Mental ve Davranışsal Bozukluklar/Mental and Behavioural Disorders	F00-F99	0,3	0,4	0,3
Sinir Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Nervous System	G00-G99	6,3	4,9	5,5
Göz ve Adnekslerin Hastalıkları /Diseases of the Eye and Adnexa	H00-H59	0,1	0,1	0,1
Kulak ve Mastoid Çıkıntı Hastalıkları Diseases of the Ear and Mastoid Process	H60-H99	0,0	0,0	0,0
Dolaşım Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Circulatory System	I00-I99	37,1	32,1	34,3
Solunum Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Respiratory System	J00-J99	9,7	12,7	11,4
Sindirim Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Digestive System	K00-K99	4,2	4,2	4,2
Deri ve Deri Altı Dokunun Hastalıkları Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue	L00-L99	0,3	0,2	0,2
Kas İskelet Sistemi ve Bağ Dokusu Hastalıkları Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue	M00-99	0,7	0,5	0,5
Genitoüriner Sistem Hastalıkları/Diseases of the Genitourinary System	N00-N99	4,7	4,3	4,5
Gebelik, Doğum ve Lohusalık /Pregnancy, Childbirth and the Puerperium	O00-O99	1,0	0,0	0,4
Perinatal Dönemden Kaynaklanan Bazı Durumlar Certain Conditions Originating in the Perinatal Period	P00-P99	5,8	5,2	5,5
Konjenital Malformasyonlar, Deformasyonlar ve Kromozom Anomalileri Congenital Malformations, Deformations and Chromosomal Abnormalities	Q00-Q99	1,4	1,2	1,3
Semptomlar, Belirtiler ve Anormal Klinik ve Laboratuvar Bulguları, Başka Yerde Sınıflanmamış /Symptoms, Signs and Abnormal Clinical and Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified	R00-R99	5,2	4,8	5,0
Yaralanma, Zehirlenme ve Dış Nedenlerin Bazı Diğer Sonuçları Injury, Poisoning and Certain Other Consequences of External Causes	S00-T99	2,2	3,2	2,8
Özel Amaçlı Kodlar/Codes for Special Purposes	U00-U99	0,0	0,0	0,0
Hastalık ve Ölümün Dış Sebepleri External Causes of Morbidity and Mortality	V00-Y99	1,1	2,3	1,8
Sağlık Hizmetleriyle Temas ve Sağlık Durumunu Etkileyen Faktörler/ Factors Influencing Health Status and Contact with Health Services	Z00-Z99	1,2	1,3	1,2
Toplam / Total		100	100	100

Kaynak: Bilgi İşlem Daire Başkanlığı-TSİM Form 53

Source : Department of Data Processing-BHSM Form 53

Bölüm 3 / *Chapter 3*

Tablo 3.1. ICD-10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyete Göre Hastane Taburcularının Dağılımı, (%), Türkiye, 2008**Table 3.1.** Distribution of Hospital Discharges by ICD-10 Main Diagnosis Codes and Gender, (%), Turkey, 2008

ICD-10 Ana Tanı Kodları ICD-10 Diagnosis Codes	Kod Code	Kadın Female	Erkek Male	Toplam Total
Bazı Enfeksiyöz ve Paraziter Hastalıklar Certain Infectious and Parasitic Diseases	A00-B99	2,7	4,0	3,2
Neoplazmlar/Neoplasms	C00-D49	5,0	7,1	5,9
Kan ve Kan Yapıcı Organların Hastalıkları ve İmmün Sistemin Bazı Hastalıkları/Diseases of the Blood and Blood-forming Organs and Certain Disorders involving the Immune Mechanism	D50-D89	1,3	1,3	1,3
Endokrin, Beslenme ve Metabolizma Hastalıkları/ Endocrine, Nutritional and Metabolic Diseases	E00-E99	3,3	2,4	2,9
Mental ve Davranışsal Bozukluklar/Mental and Behavioural Disorders	F00-F99	1,1	1,6	1,3
Sinir Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Nervous System	G00-G99	1,9	2,3	2,1
Göz ve Adnekslerin Hastalıkları /Diseases of the Eye and Adnexa	H00-H59	5,1	6,2	5,6
Kulak ve Mastoid Çıkıntı Hastalıkları Diseases of the Ear and Mastoid Process	H60-H99	0,7	0,9	0,7
Dolaşım Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Circulatory System	I00-I99	7,8	13,5	10,2
Solunum Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Respiratory System	J00-J99	8,4	15,0	11,2
Sindirim Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Digestive System	K00-K99	6,9	10,1	8,3
Deri ve Derialtı Dokunun Hastalıkları Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue	L00-L99	1,4	2,8	2,0
Kas İskelet Sistemi ve Bağ Dokusu Hastalıkları Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue	M00-99	5,3	4,6	5,0
Genitoüriner Sistem Hastalıkları/Diseases of the Genitourinary System	N00-N99	8,3	9,1	8,6
Gebelik,Doğum ve Lohusalık /Pregnancy, Childbirth and the Puerperium	O00-O99	22,8	0,0	13,0
Perinatal Dönemden Kaynaklanan Bazı Durumlar Certain Conditions Originating in the Perinatal Period	P00-P99	2,0	2,4	2,2
Konjenital Malformasyonlar, Deformasyonlar ve Kromozom Anomalileri Congenital Malformations, Deformations and Chromosomal Abnormalities	Q00-Q99	0,7	1,3	1,0
Semptomlar, Belirtiler ve Anormal Klinik ve Laboratuvar Bulguları, Başka Yerde Sınıflanmamış /Symptoms, Signs and Abnormal Clinical and Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified	R00-R99	4,3	5,5	4,8
Yaralanma, Zehirlenme ve Dış Nedenlerin Bazı Diğer Sonuçları Injury, Poisoning and Certain Other Consequences of External Causes	S00-T99	3,0	6,1	4,3
Özel Amaçlı Kodlar/Codes for Special Purposes	U00-U99	0,0	0,0	0,0
Hastalık ve Ölümün Dış Sebepleri External Causes of Morbidity and Mortality	V00-Y99	0,7	1,4	1,0
Sağlık Hizmetleriyle Temas ve Sağlık Durumunu Etkileyen Faktörler/ Factors Influencing Health Status and Contact with Health Services	Z00-Z99	7,3	2,3	5,2
Toplam / Total		100	100	100

Kaynak: Bilgi İşlem Daire Başkanlığı-TSİM Form 53**Source :** Department of Data Processing-BHSM Form 53

Tablo 3.2. Yıllara Göre Bazı Seçilmiş Enfeksiyon Hastalıklarının İnsidansı, (Yüzbin Nüfusta), Türkiye
Table 3.2. Incidence of Some Selected Infectious Diseases by Years, (per 100.000 Population), Turkey

	2000	2002	2006	2007	2008
Kızamık <i>Measles</i>	23,6	11,1	0,05	0,004	0,006
Tetanoz <i>Tetanus</i>	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Neonatal Tetanoz <i>Neonatal Tetanus</i>	0,74	2,35	1,34	0,37	0,53
Boğmaca <i>Pertussis</i>	0,78	0,27	0,09	0,07	0,03
Hepatit B <i>Hepatitis B</i>	6,07	8,26	10,05	9,14	8,18
Difteri <i>Diphtheria</i>	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
AIDS <i>AIDS</i>	0,07	0,07	0,05	0,03	0,07
Tüberküloz <i>Tuberculosis</i>	46	40	32	31	30
Sıtma <i>Malaria</i>	16,9	14,7	1,2	0,5	0,3

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sıtma Savaşı Daire Başkanlığı, Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı
Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Department of Malaria Control, Department of Tuberculosis Control

Not: Tüberküloz insidansı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından hesaplanan insidansdır. 2009 yılı Tüberküloz global raporunda güncellenmiştir.
Note: Tuberculosis incidence was calculated by the World Health Organization (WHO). It was updated in the Global Report on Tuberculosis published in 2009.

Tablo 3.3. Yıllara Göre Bazı Seçilmiş Enfeksiyon Hastalıklarının Vaka Sayıları, Türkiye
Table 3.3. Number of Cases of Some Selected Infectious Diseases by Years, Turkey

	2000	2002	2006	2007	2008
Kızamık <i>Measles</i>	16.010	7.810	34	3	4
Tetanoz <i>Tetanus</i>	11	16	10	14	14
Neonatal Tetanoz <i>Neonatal Tetanus</i>	10	32	18	5	7
Boğmaca <i>Pertussis</i>	528	193	57	51	21
Hepatit B <i>Hepatitis B</i>	4.115	5.813	6.612	6.451	5.849
Difteri <i>Diphtheria</i>	4	2	0	0	0
AIDS <i>AIDS</i>	158	190	290	376	450
Tüberküloz <i>Tuberculosis</i>	18.038	18.043	19.629	18.878	17.600
Sıtma <i>Malaria</i>	11.432	10.224	796	358	215

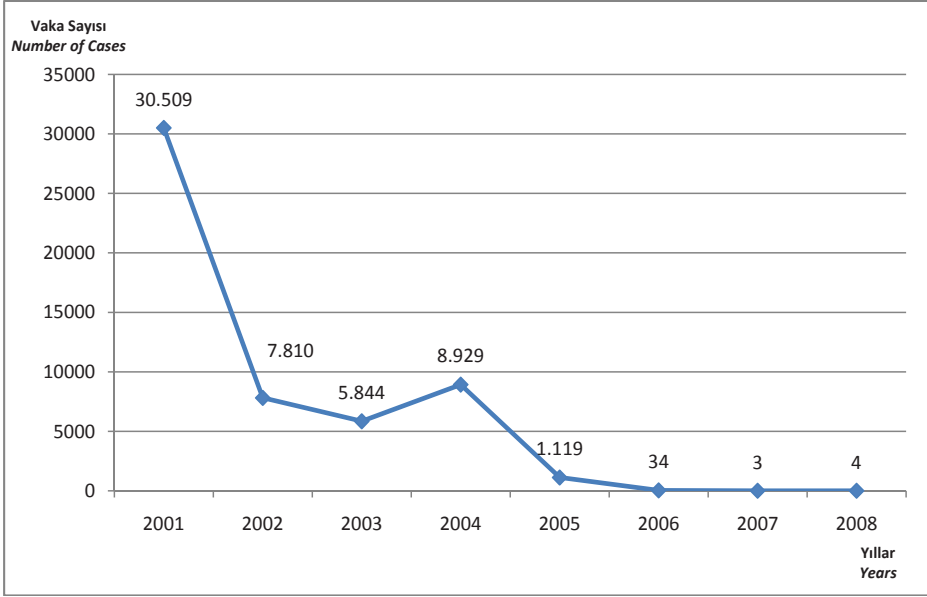
Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sıtma Savaşı Daire Başkanlığı, Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı
Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Department of Malaria Control, Department of Tuberculosis Control

Not: 2008 yılı 4 kızamık vakasının 1'i yurt dışı kökenli olup diğer 3 vaka ilişkili vakadır. Yerli vaka sayısı "0" (sıfır) dır. AIDS vaka sayıları taşıyıcılar ile birlikte verilmiştir. Sıtma vakalarının 49 tanesi emporte vakadır. Tüberküloz vaka sayıları Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Küresel Tüberküloz Raporlarında yayınlanan sayılar ile uyumlu olarak yeni vaka ve nöks (akciğer yayma ve/veya kültür pozitif) olarak birlikte verilmiştir.

Note: 1 of 4 measles cases reported in 2008 was imported and other 3 cases were import-related. "0" domestic cases were noted. The number of AIDS cases was given together with porters. 49 of malaria cases were imported, too. The number of tuberculosis cases is compatible with the figures published in the World Health Organization's (WHO) Global Tuberculosis Report, and it is given together with the new and recurring cases (lung smear positive and/or culture positive).

Şekil 3.1. Yıllara Göre Kızamık Vaka Sayısı, Türkiye

Figure 3.1. Number of Measles Cases by Years, Turkey

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

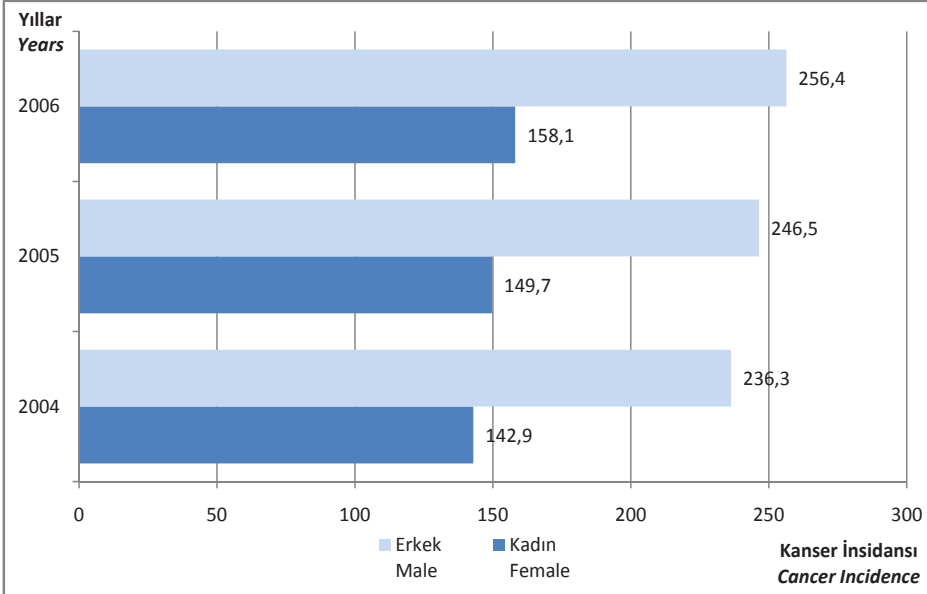
Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Not: 2008 yılı 4 kızamık vakasının 1'i yurt dışı kökenli olup diğer 3 vaka ilişkili vakadır. Yerli vaka sayısı "0" (sıfır) dir.

Note: 1 of 4 measles cases reported in 2008 was imported and other 3 cases were import-related. "0" domestic cases were noted.

Şekil 3.2. Yıllara ve Cinsiyete Göre Toplam Kanser İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye

Figure 3.2. Total Cancer Incidence by Years and Gender, (per 100.000, World Standard Population), Turkey

Kaynak: Kanserle Savaş Daire Başkanlığı

Source: Department of Cancer Control

Not: Veriler Aktif Kanser Kayıt Sisteminden alınmıştır. Sistem detayları için bakınız sayfa 134.

Note: Data obtained from the "Active Cancer Registration System". For the system details, please see the page 136.

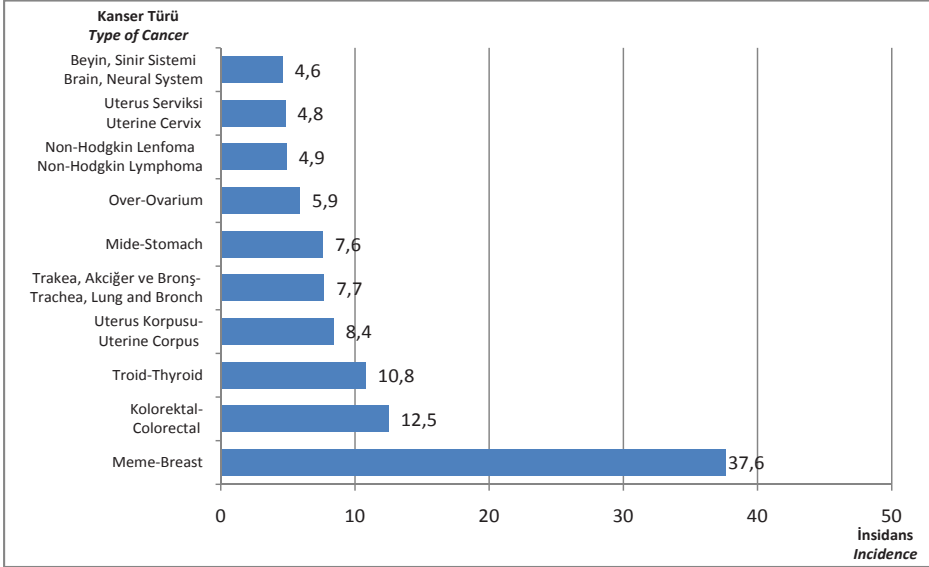
Tablo 3.4. Cinsiyete Göre En Sık Görülen 10 Kanser Türünün Yaşa Özel İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), 2006,**Table 3.4.** Age-Specific Incidences of Most Common 10 Cancer Types by Gender (per 100.000, World Standard Population), 2006,

	Yaş Grubu Age Groups	Akciğer ve Bronş Lung and Bronch	Prostat Prostate	Mesane U. Bladder	Kolorektal Colorectal	Mide Stomach	Larinks Larynx	Non-Hodgkin Lenfoma Non-Hodgkin Lymphoma	Beyin, Sinir Sistemi Brain, Neural System	Böbrek Kidney	Pankreas Pancreas
Erkek Male	0-4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,5	2,3	0,0
	5-9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	1,6	1,1	0,0
	10-14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	2,8	0,0	0,0
	15-19	0,0	0,0	0,8	0,2	0,0	0,0	0,8	2,1	0,4	0,0
	20-24	1,2	0,2	0,6	1,6	0,0	0,0	1,6	2,2	0,4	0,0
	25-29	0,8	0,0	1,2	1,2	2,4	0,0	3,2	2,4	1,2	0,4
	30-34	2,1	0,2	0,9	2,2	3,0	0,4	2,8	3,2	0,6	0,2
	35-39	7,9	0,0	4,1	6,0	3,3	1,4	4,8	4,3	2,6	1,9
	40-44	31,4	0,7	6,4	9,7	7,4	4,9	6,2	7,9	1,5	2,2
	45-49	85,8	4,3	17,3	18,2	15,0	16,7	10,1	5,8	7,5	4,3
	50-54	159,1	18,0	28,9	33,7	30,8	23,7	13,5	10,6	14,4	10,6
	55-59	256,6	61,5	68,5	54,0	44,6	47,0	16,5	20,6	25,2	14,9
	60-64	350,9	122,3	96,1	76,9	59,3	46,5	18,2	11,8	21,4	23,5
	65-69	401,9	236,3	138,6	93,7	101,0	55,4	34,3	15,8	30,4	31,7
	70-74	474,5	299,6	163,2	147,2	113,8	46,9	42,7	17,6	20,9	40,2
	75-79	448,7	403,8	179,5	155,0	104,7	42,2	32,6	12,2	17,7	47,6
	80-84	374,9	404,0	210,1	197,1	74,3	48,5	16,2	16,2	19,4	32,3
	85+	174,9	220,3	149,0	103,7	90,7	19,4	19,4	0,0	6,5	32,4
Kadın Female	Yaş Grubu Age Groups	Meme Breast	Kolorektal Colorectal	Troid Thyroid	Uterus Korpusu Uterine Corpus	Mide Stomach	Akciğer ve Bronş Lung and Bronch	Over Ovarium	Non-Hodgkin Lenfoma Non-Hodgkin Lymphoma	Uterus Serviksi Uterine Cervix	Beyin, Sinir Sistemi- Brain, Neural System
	0-4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	3,9
	5-9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	1,9
	10-14	0,2	0,4	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,4	0,0	1,3
	15-19	0,0	0,8	2,8	0,0	0,0	0,0	1,1	1,5	0,0	1,5
	20-24	0,8	0,6	5,0	0,2	0,2	0,4	1,2	1,3	0,2	1,0
	25-29	6,5	1,2	10,2	0,4	1,4	0,2	2,2	1,8	1,4	2,0
	30-34	18,6	2,8	16,1	1,3	2,1	0,9	3,9	2,8	2,6	3,2
	35-39	40,7	5,9	21,0	1,7	3,4	2,9	4,1	2,9	6,6	3,9
	40-44	80,9	8,5	25,6	7,2	5,5	4,2	7,9	3,0	8,7	4,2
	45-49	100,1	18,1	21,9	11,5	10,4	10,1	10,7	7,7	14,2	7,4
	50-54	106,0	24,0	26,2	26,5	9,6	18,2	18,2	8,9	13,7	8,9
	55-59	110,0	35,0	29,3	43,2	18,3	27,7	16,3	13,8	12,2	9,0
	60-64	123,2	52,5	23,4	44,3	34,1	34,6	20,9	13,8	15,3	14,8
	65-69	119,3	53,4	16,0	38,0	38,6	45,1	20,2	21,4	13,1	16,0
	70-74	109,7	96,0	13,8	34,2	50,9	45,8	26,2	26,9	14,5	14,5
	75-79	99,4	97,3	5,2	20,9	73,2	50,2	25,1	38,7	17,8	10,5
	80-84	162,7	137,1	4,6	13,9	90,6	44,2	9,3	30,2	11,6	13,9
	85+	71,8	76,1	4,2	21,1	59,1	29,6	12,7	21,1	16,9	4,2

Kaynak: Kanserle Savaş Daire Başkanlığı**Source:** Department of Cancer Control**Not:** Veriler Aktif Kanser Kayıt Sisteminden alınmıştır. Sistem detayları için bakınız sayfa 134.**Note:** Data obtained from the "Active Cancer Registration System". For the system details, please see the page 136.

Şekil 3.3. Kadınlarda En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye, 2006

Figure 3.3. Incidence of the Most Common 10 Types of Cancer in Women, (per 100.000, World Standard Population), Turkey, 2006

Kaynak: Kanserle Savaş Daire Başkanlığı

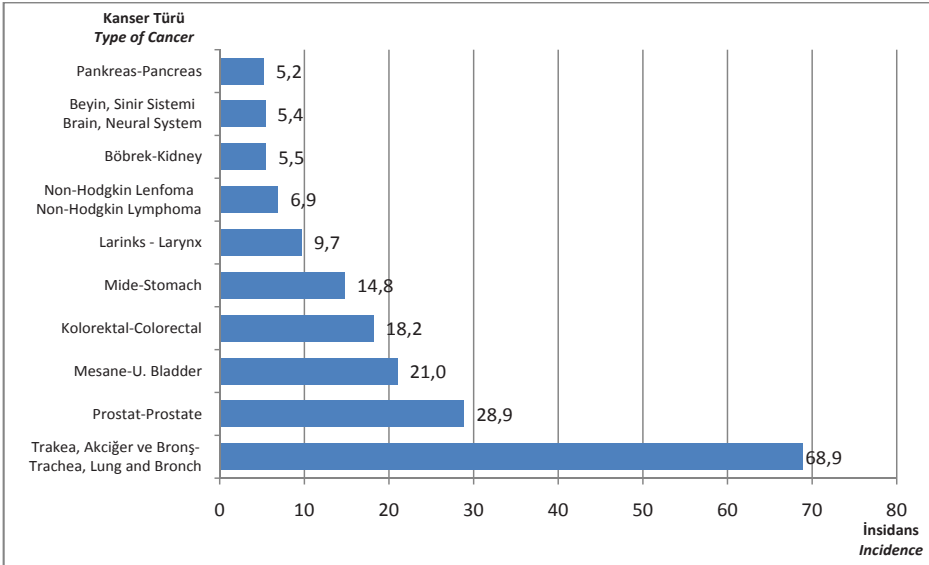
Source: Department of Cancer Control

Not: Veriler Aktif Kanser Kayıt Sisteminden alınmıştır. Sistem detayları için bakınız sayfa 134.

Note: Data obtained from the "Active Cancer Registration System". For the system details, please see the page 136.

Şekil 3.4. Erkeklerde En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (Yüzbinde, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye, 2006

Figure 3.4. Incidence of the Most Common 10 Types of Cancer in Men, (per 100.000, World Standard Population), Turkey, 2006

Kaynak: Kanserle Savaş Daire Başkanlığı

Source: Department of Cancer Control

Not: Veriler Aktif Kanser Kayıt Sisteminden alınmıştır. Sistem detayları için bakınız sayfa 134.

Note: Data obtained from the "Active Cancer Registration System". For the system details, please see the page 136.

Tablo 3.5. Yıllara Göre Bazı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Göstergeleri, Türkiye**Table 3.5.** Some Indicators of Mother and Child Healthcare and Family Planning by Years, Turkey

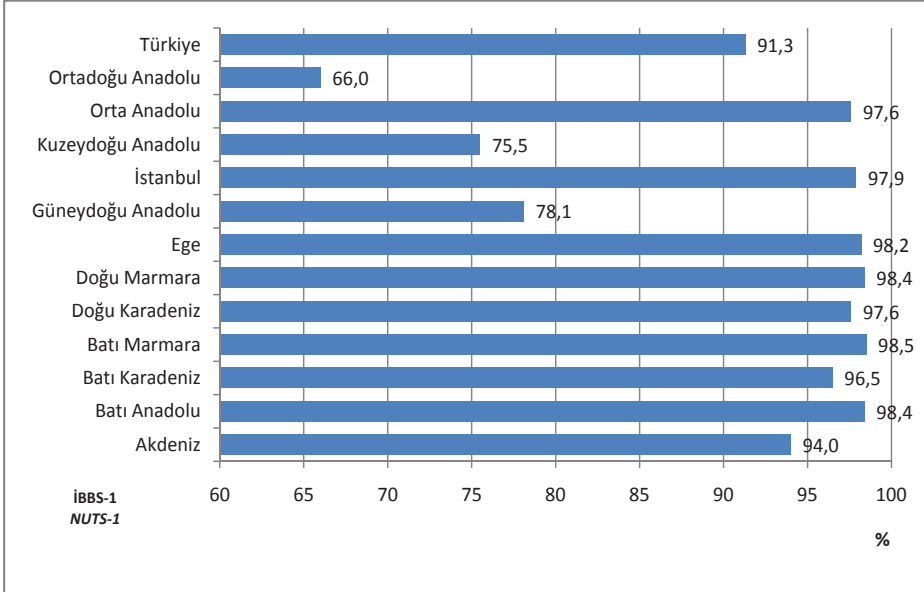
	2003	2006	2007	2008
Sağlık Personeli ile Yapılan Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı (%) Proportion of Health Personnel-Attended Births to All Births (%)	83,0	87,6	89,3	91,3
Antenatal Bakım Kapsamı (En Az Dört Ziyaret)(%) Antenatal Care Coverage (Minimum Four Visits)(%)	53,9	59,3	70,2	73,7
Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı (%) Proportion of Cesarean Sections in All Births (%)	21,2	29,6	35,0	36,7
15-49 Yaş Grubu Halen Evli Kadınlarda Kontraseptif (Herhangi Bir Modern Yöntem) Kullanım Yüzdesi Percentage of a Contraceptive Method Use (Any Method) Among Married Women at the Age of 15-49	42,5	44,4	45,2	46,0

Kaynak: AÇSAP Genel Müdürlüğü, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2003, 2008

Source: GD-MCHFP, Turkey Demographic and Health Survey, 2003, 2008

Not: 2003-2008 TNSA, 2006-2007 yılları AÇSAP Genel Müdürlüğü projeksiyonudur.

Note: Data for the year 2003-2008 were collected from TDHS and 2006 and 2007 are the projections of the GD-MCHFP.

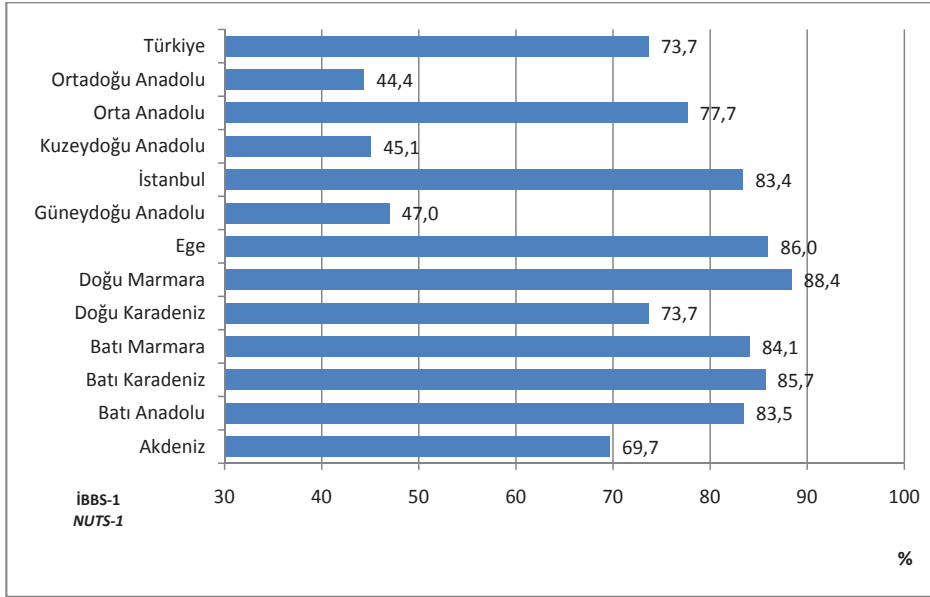
Şekil 3.5. İBBS-1'e Göre Sağlık Personeli İle Yapılan Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2008**Figure 3.5.** Proportion of Health Personnel-Attended Births Among All Births by NUTS-1, (%), 2008

Kaynak: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2008

Source: Turkey Demographic and Health Survey, 2008

Şekil 3.6. İBBS-1'e Göre Antenatal Bakım Kapsamı En Az Dört Ziyaret Olanların Yüzdesi, (%), 2008

Figure 3.6. Percentage of Antenatal Care Coverage with Minimum 4 Visits by NUTS-1, (%), 2008

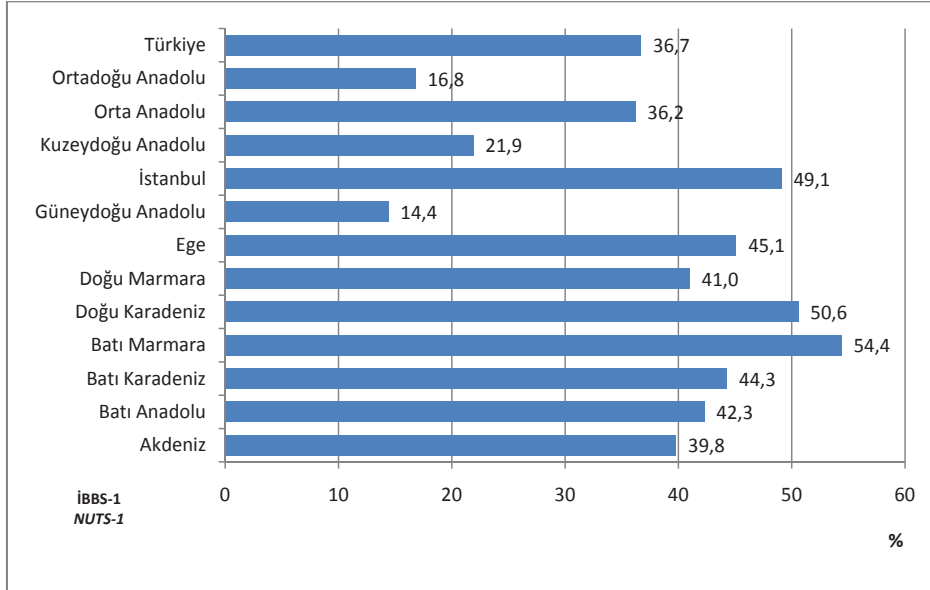

Kaynak: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2008

Source: Turkey Demographic and Health Survey, 2008

Şekil 3.7. İBBS-1'e Göre Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2008

Figure 3.7. Proportion of Cesarean Sections Among All Births by NUTS-1, (%), 2008

Kaynak: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2008

Source: Turkey Demographic and Health Survey, 2008

Bölüm 4 / *Chapter 4*

Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması

*Prevention of Diseases and
Protection of Health*

Tablo 4.1. Yıllara Göre Aşılama Oranları, (%), Türkiye**Table 4.1.** Immunization Coverage by Years, (%), Turkey

	2000	2002	2006	2007	2008
DBT 1 DPT 1	88	82	90	98	97
DBT 2 DPT 2	84	80	88	96	96
DBT 3 DPT 3	80	78	90	96	96
BCG BCG	77	77	88	94	96
HBV-3 HBV-3	66	72	82	96	92
Kızamık* Measles*	81	82	98	96	97
HİB-3** HIB-3**	-	-	-	76	96

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

*2006'dan itibaren KKK olarak uygulanmaktadır.

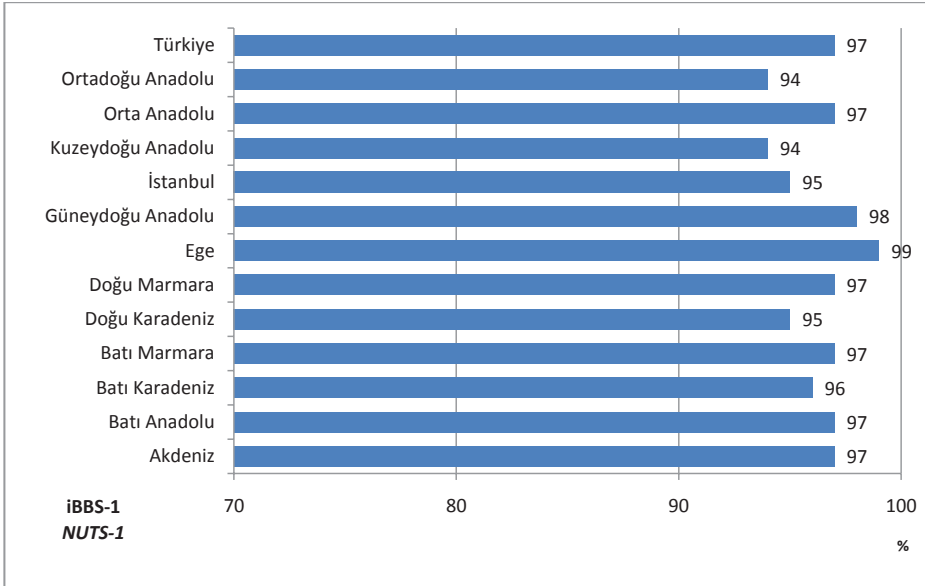
*Applied as MMR since 2006

**HİB-3 aşılamasına 2007 yılında başlanmıştır.

**HIB-3 vaccination started in 2007.

Not: Oranların hesaplanmasında kullanılan nüfus Sağlık Bakanlığı hedeflenen nüfusedir.

Note: Population used in calculating the proportions refers to the population targeted by the MoH.

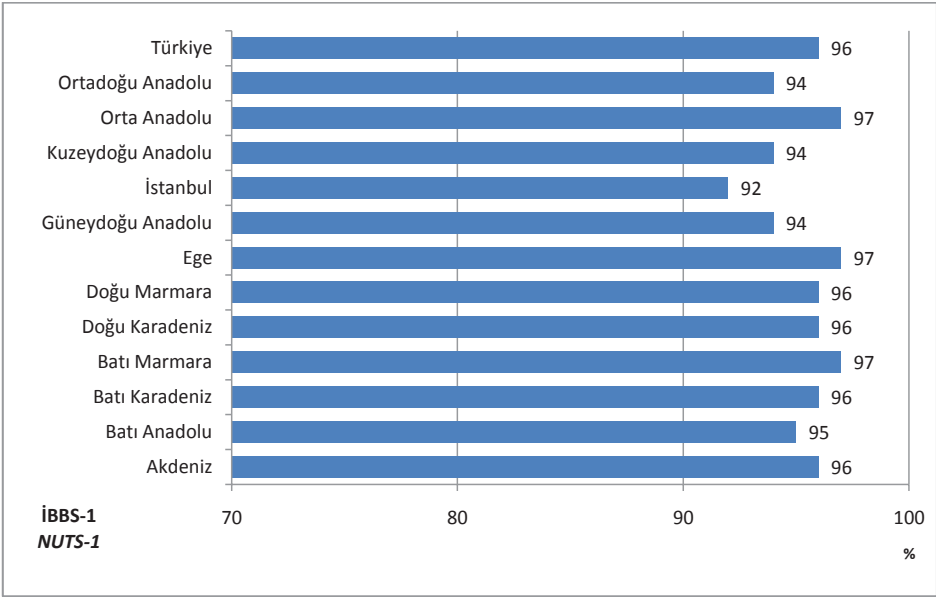
Şekil 4.1. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DBT+İPA+HİB) Birinci Doz Aşılama Oranı, 2008**Figure 4.1.** First Dose Immunization Coverage of 5-Component Combined Vaccine (DPT+IPV+HIB) by NUTS-1, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.2. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DBT+İPA+HİB) İkinci Doz Aşılama Oranı, 2008

Figure 4.2. Second Dose Immunization Coverage of 5-Component Combined Vaccine (DPT+IPV+HIB) by NUTS-1, 2008

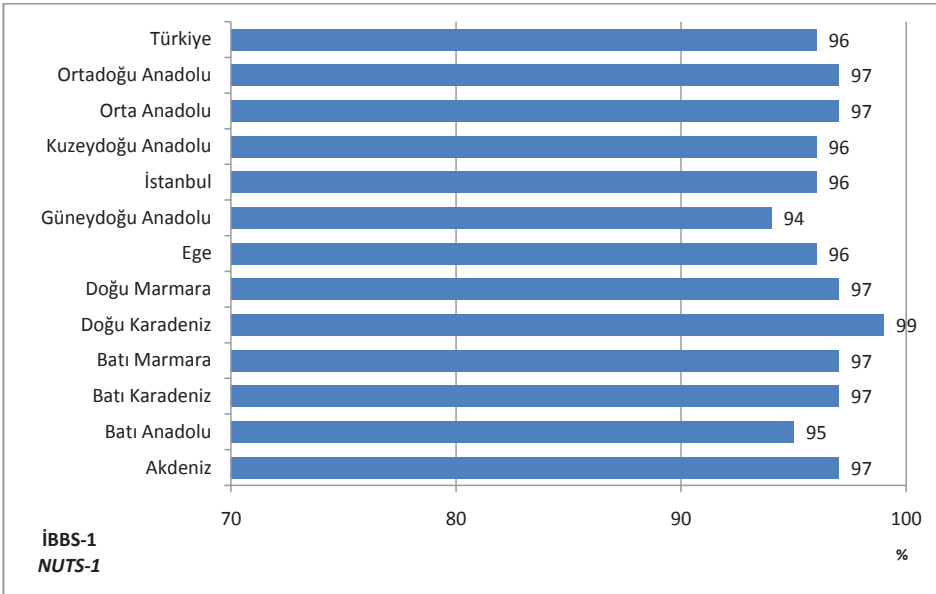

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.3. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DBT+İPA+HİB) Üçüncü Doz Aşılama Oranı, 2008

Figure 4.3. Third Dose Immunization Coverage of 5-Component Combined Vaccine (DPT+IPV+HIB) by NUTS-1, 2008

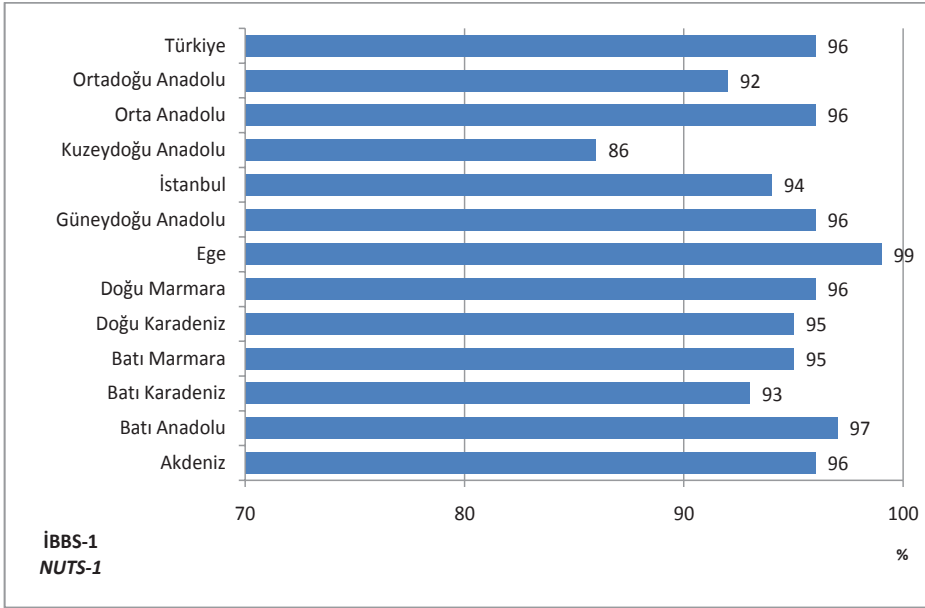

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.4. İBBS-1'e Göre BCG Aşı Oranı, 2008

Figure 4.4. BCG Immunization Coverage by NUTS-1, 2008

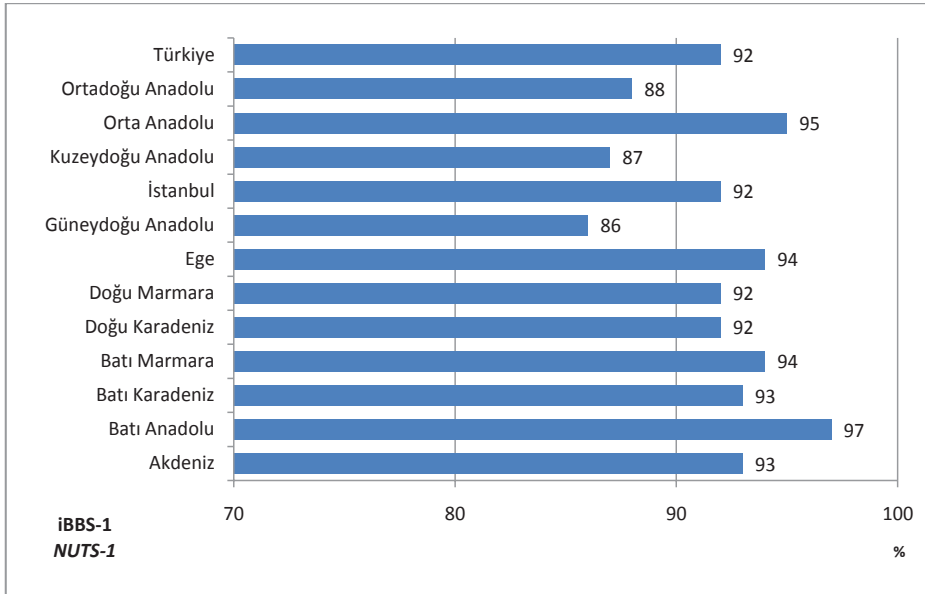

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.5. İBBS-1'e Göre HBV-3 Aşı Oranı, 2008

Figure 4.5. HBV-3 Immunization Coverage by NUTS-1, 2008

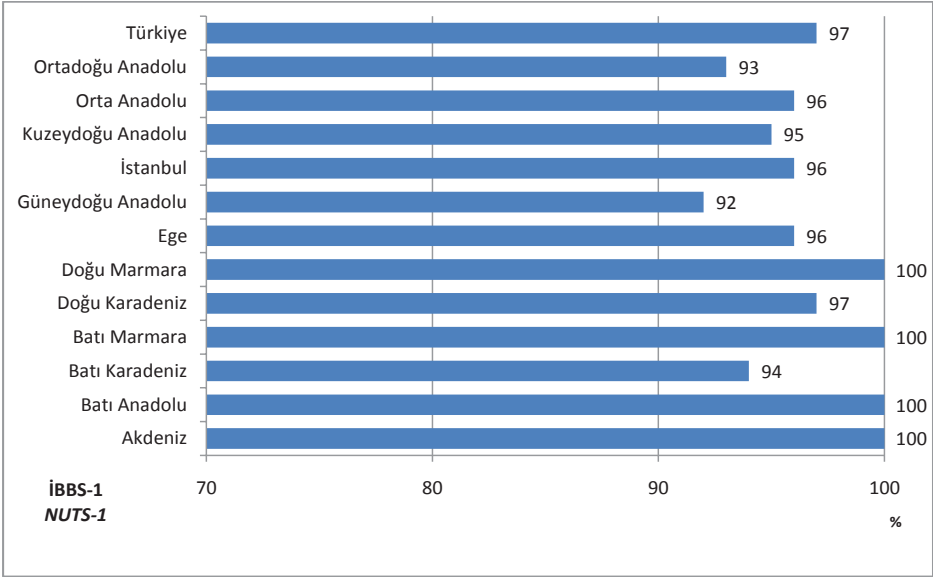

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.6. İBBS-1'e Göre KKK Aşı Oranı, 2008

Figure 4.6. MMR Immunization Coverage by NUTS-1, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Tablo 4.2. Yıllara Göre Gebe, Bebek, Çocuk ve Lohusa İzlem Faaliyetleri, Türkiye

Table 4.2. Pregnant, Infant, Child and Puerperant Follow-Up Activities by Years, Turkey

	2000	2002	2006	2007	2008
Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı <i>Average Number of Follow-Ups per Pregnant</i>	1,7	1,7	2,7	3,1	3,3
Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı <i>Average Number of Follow-Ups per Infant</i>	3,2	3,4	5,2	6,0	6,4
Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı <i>Average Number of Follow-Ups per Child</i>	1,0	0,7	1,2	1,6	1,6
Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı <i>Average Number of Follow-Ups per Puerperant</i>	0,6	0,7	1,0	1,1	1,2

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

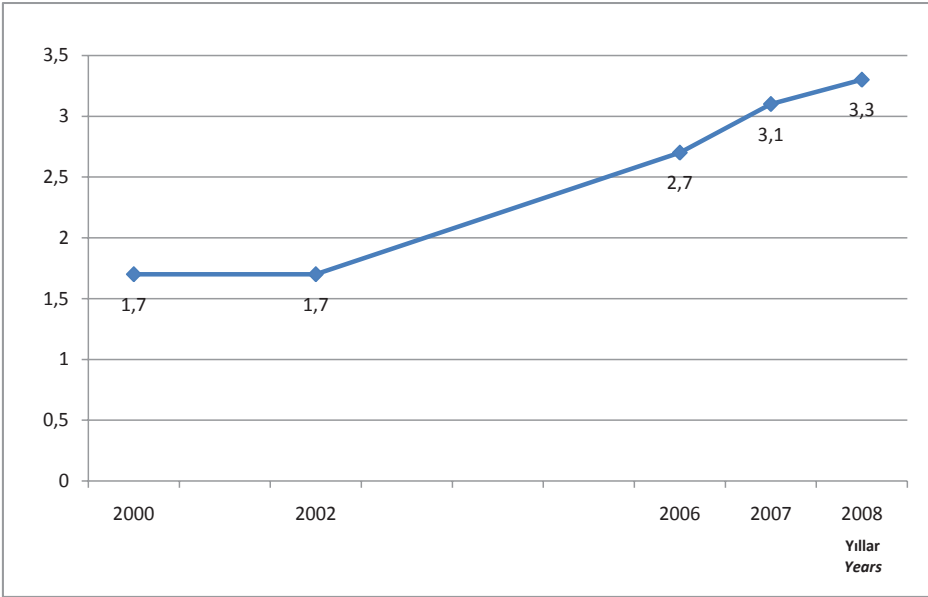
Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Not: Tablo 4.2 ile Şekil 4.7-4.8-4.9-4.10 kullanıcıların kullanımını kolaylaştırmak için mükerrer verilmiştir. İzlem faaliyetleri tespit edilen gebe, bebek, çocuk, lohusa nüfusu üzerinden hesaplanmıştır.

Note: Table 4.2 and Figures 4.7-4.8-4.9-4.10 are reiterated for easy use. Pregnants, infants, children and puerperants monitored were calculated based on the population.

Şekil 4.7. Yıllara Göre Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye

Figure 4.7. Average Number of Follow-Ups per Pregnant by Years, Turkey

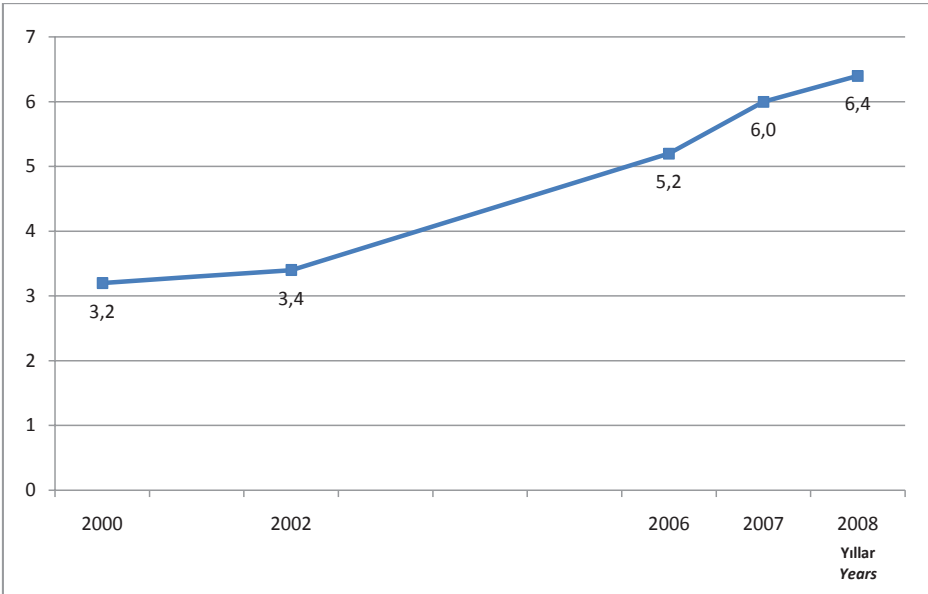

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.8. Yıllara Göre Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye

Figure 4.8. Average Number of Follow-Ups per Infant by Years, Turkey

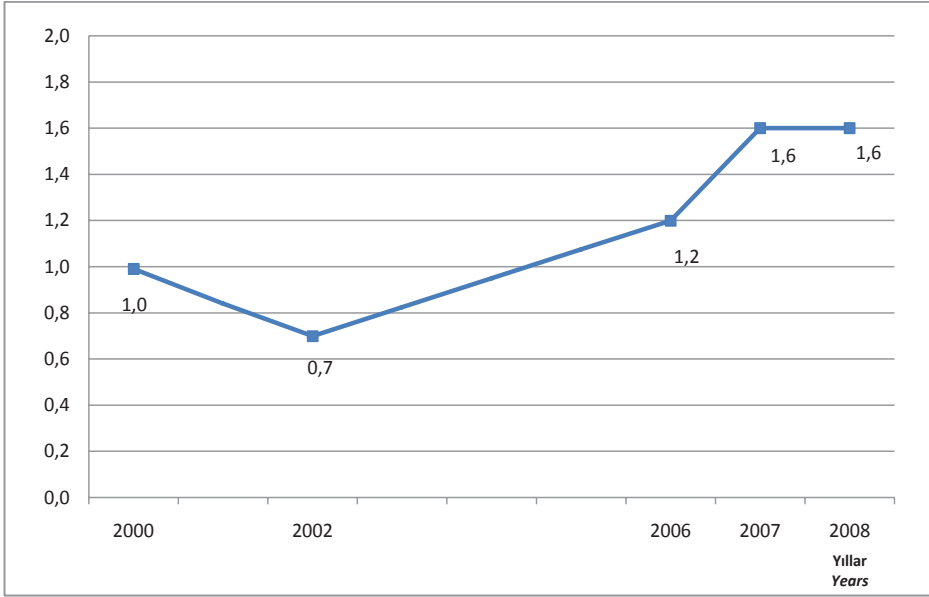

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.9. Yıllara Göre Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye

Figure 4.9. Average Number of Follow-Ups per Child by Years, Turkey

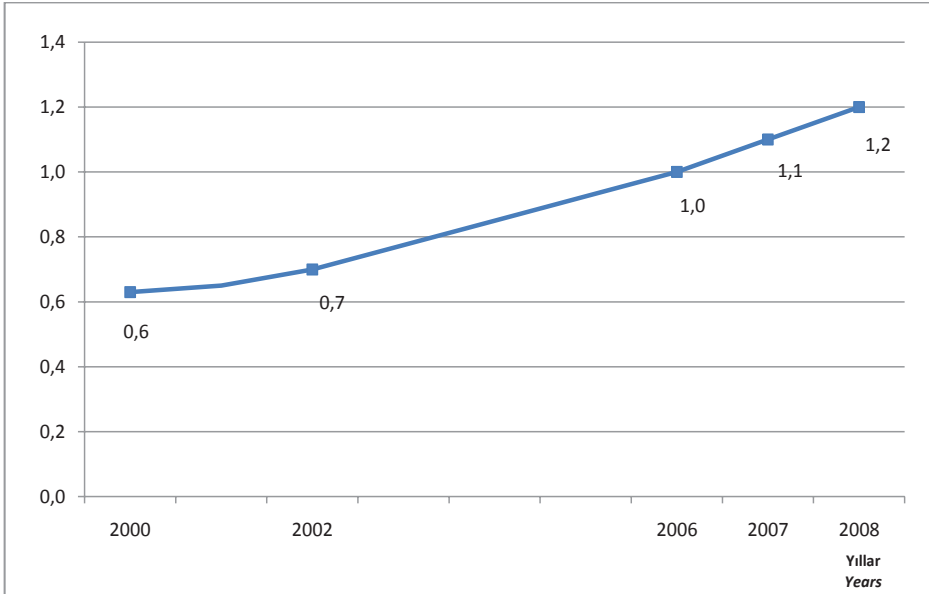

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.10. Yıllara Göre Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı, Türkiye

Figure 4.10. Average Number of Follow-Ups per Puerperant by Years, Turkey

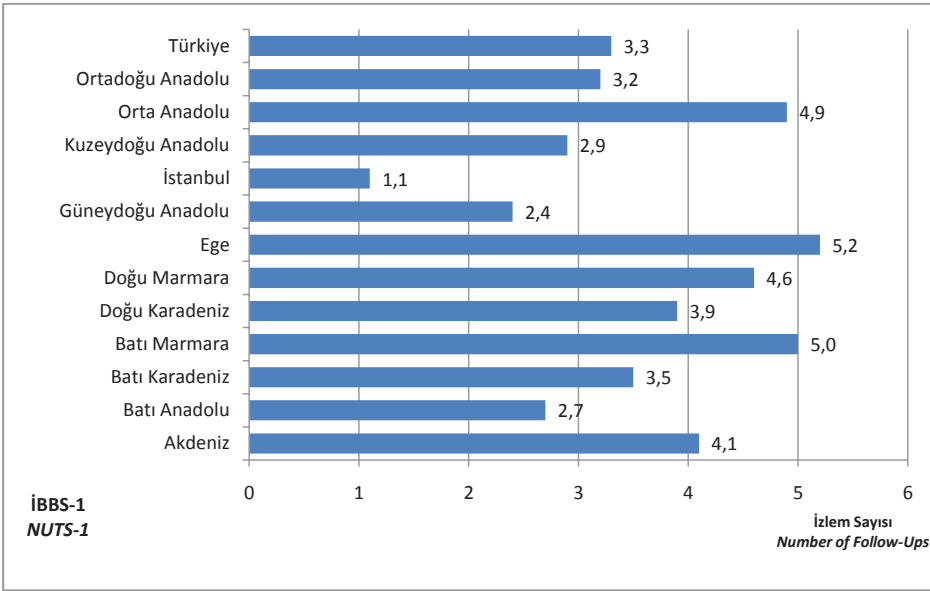

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.11. İBBS-1'e Göre Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008

Figure 4.11. Average Number of Follow-Ups per Pregnant by NUTS-1, 2008

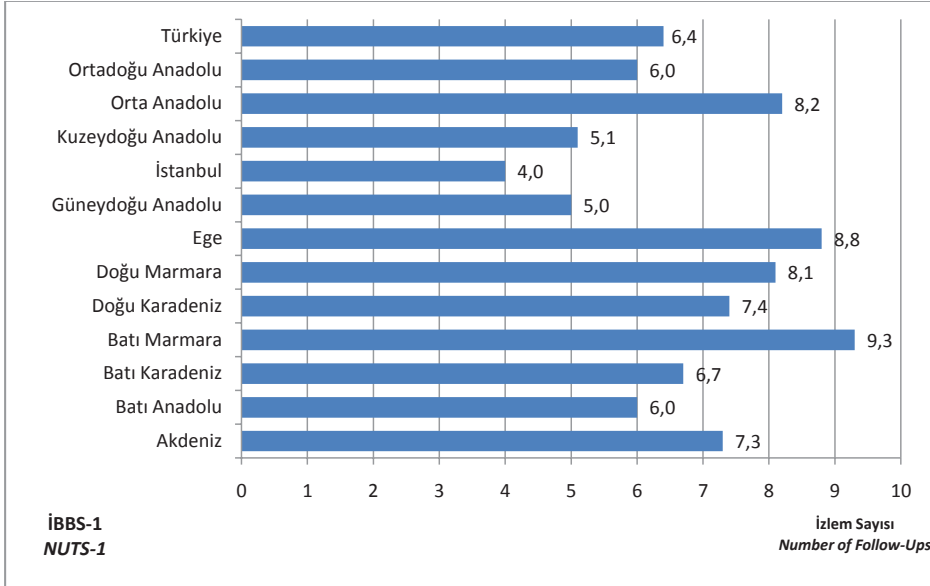

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.12. İBBS-1'e Göre Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008

Figure 4.12. Average Number of Follow-Ups per Infant by NUTS-1, 2008

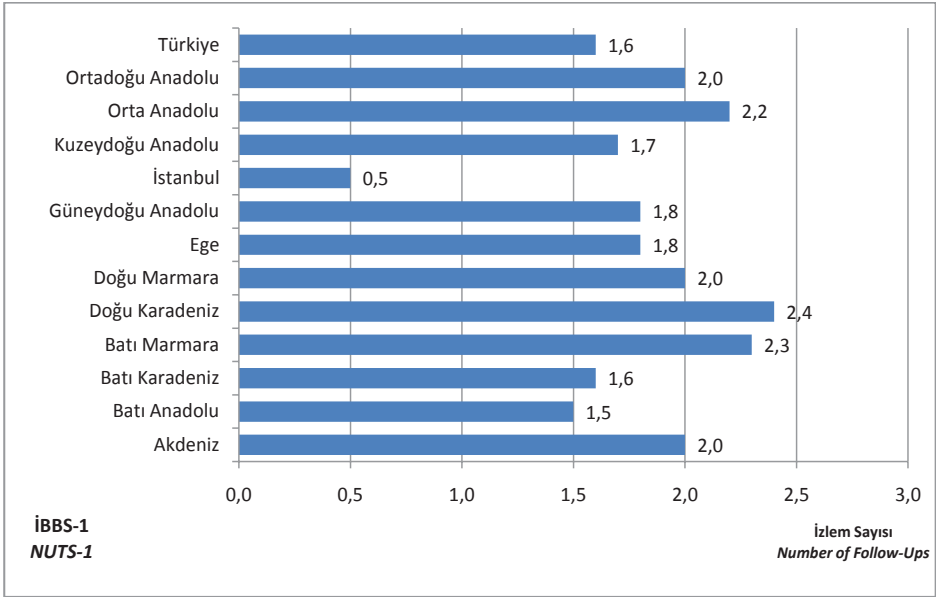

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.13. İBBS-1'e Göre Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008

Figure 4.13. Average Number of Follow-Ups per Child by NUTS-1, 2008

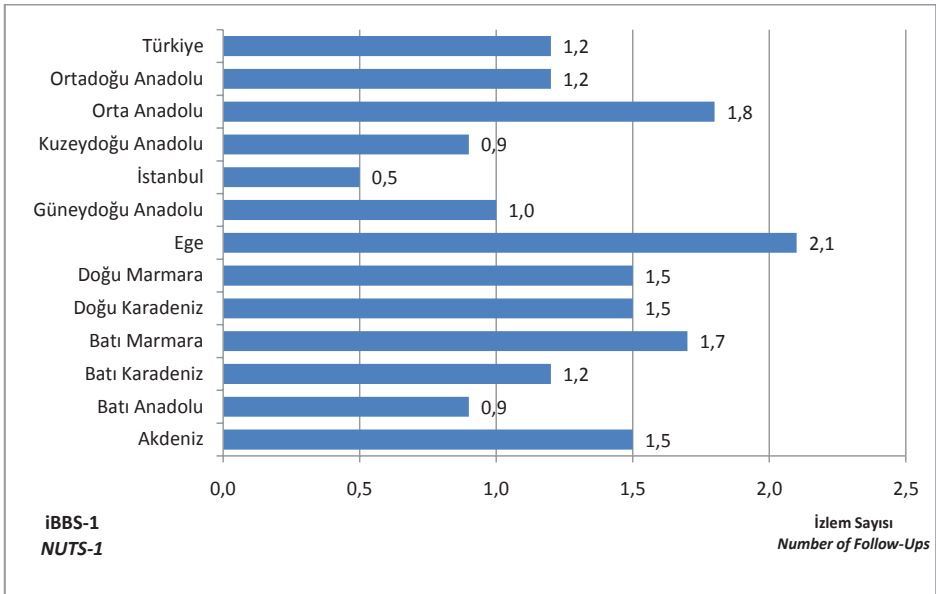

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 4.14. İBBS-1'e Göre Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2008

Figure 4.14. Average Number of Follow-Ups per Puerperant by NUTS-1, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Bölüm 5 / *Chapter 5*

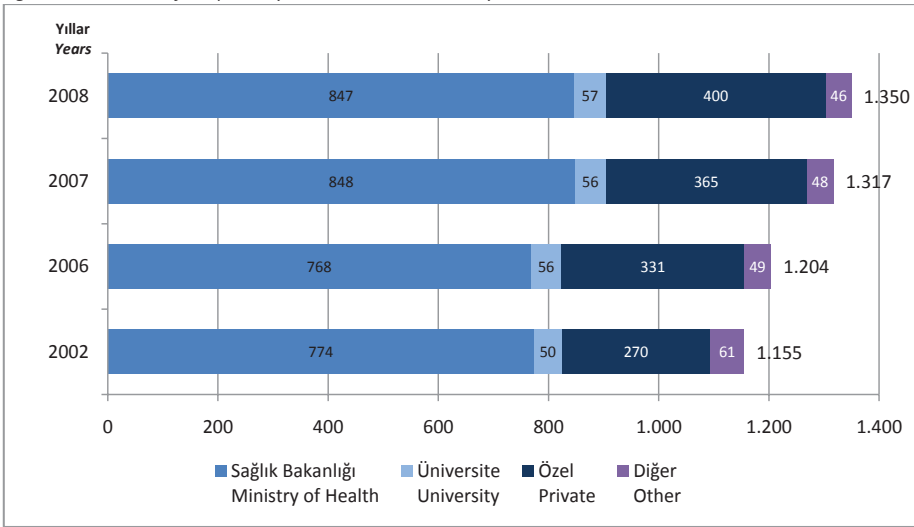

Sağlık Hizmeti Verilen Kurumlar ve Altyapıları

Health Care Facilities and Infrastructures

Şekil 5.1. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı, Türkiye
Figure 5.1. Number of Hospitals by Years and Sectors, Turkey

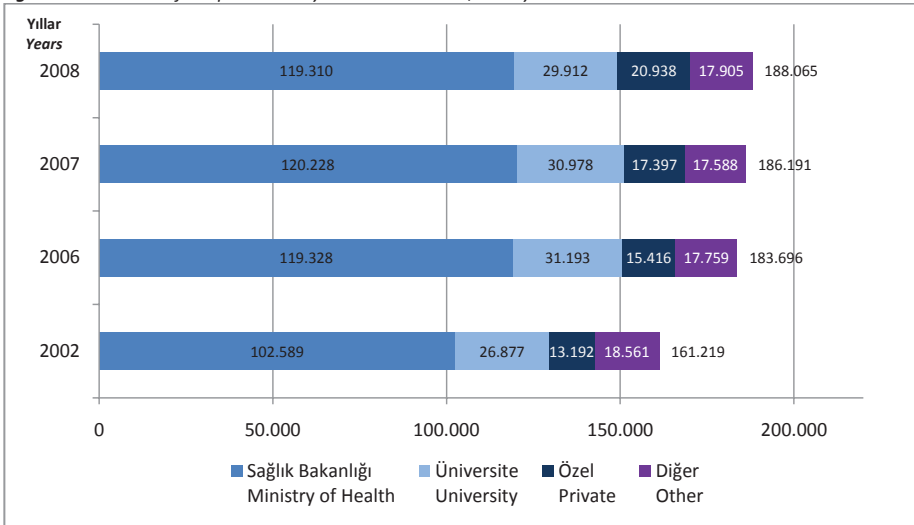
Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: Diğer; diğer kamu kuruluşları ve yerel idarelere ait hastaneleri kapsamaktadır. Diğer hastanelere dahil edilen kurumlar için bakınız sayfa 134. Karşılaştırılabilir olması amacıyla, 2002 yılı için 120 olan SSK hastane sayısı Sağlık Bakanlığı hastane sayısına dahil edilmiştir.

Note: Other refers to the hospitals owned by other public establishments and local administrations. For detailed information about other public establishments included in other hospitals, please see the page 136. For comparability purpose, the SSK hospitals, which were 120 in 2002, were included in the MoH hospitals.

Şekil 5.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı , Türkiye
Figure 5.2. Number of Hospital Beds by Years and Sectors, Turkey

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: Diğer; diğer kamu kuruluşları ve yerel idarelere ait hastaneleri kapsamaktadır. Diğer hastanelere dahil edilen kurumlar için bakınız sayfa 134. Karşılaştırılabilir olması amacıyla 2002 yılı için 28.979 olan SSK hastaneleri yatak sayısı Sağlık Bakanlığı yatak sayısına dahil edilmiştir. Yatak sayısına dahil edilen yatakların tanımları için bakınız sayfa 135. 2008 yılından önceki yıllara ait yatak sayıları tanıma göre yeniden düzenlenmiştir.

Note: Other refers to the hospitals owned by other public establishments and local administrations. For detailed information about other public establishments included in other hospitals, please see the page 136. For comparability purpose, the SSK hospital beds, which were 28.979 in 2002, were included in the MoH hospital beds. For descriptions of beds included in the number of beds please see the page 137. The number of beds for the years before 2008 was rearranged in compliance with the description.

Tablo 5.1. Yıllara ve Dallara Göre Hastane Sayıları, Türkiye
Table 5.1. Number of Hospitals by Years and Branches, Turkey

Dallar Branches	2002	2006	2007	2008
Genel Hastane General Hospital	986	1.032	1.140	1.171
Acil Yardım ve Travmatoloji Hastanesi Emergency and Traumatology Hospital	7	5	5	5
Çocuk Hastalıkları Hastanesi Child Diseases Hospital	9	10	10	8
Diş Hastanesi Dental Hospital	1	3	4	3
Diyabet Hastanesi Diabetes Hospital	2	2	2	2
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Physical Treatment and Rehabilitation Centers	15	14	13	12
Göğüs Hastalıkları Hastanesi Chest Diseases Hospital	28	23	22	22
Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Merkezleri Chest and Cardiovascular Surgery Centers	6	6	6	7
Göz Hastalıkları Hastanesi Ophthalmology Hospital	8	10	15	18
Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Obstetric and Pediatric Hospital	64	72	73	74
Kardiyoloji Hastanesi Cardiology Hospital	5	5	5	5
Kemik Hastalıkları Hastanesi Bone Diseases Hospital	3	3	3	3
Lepra Hastanesi Lepra Hospital	2	2	2	2
Meslek Hastalıkları Hastanesi Occupational Diseases Hospital	3	2	2	2
Onkoloji Hastanesi Oncology Hospital	5	4	4	4
Psikiyatri Hastanesi Psychiatry Hospital	9	10	10	11
Zührevi Hastalıklar Hastanesi Venereal Diseases Hospital	2	1	1	1
Toplam Total	1.155	1.204	1.317	1.350

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: Diğer kamu kuruluşları ve yerel idarelere ait hastaneler genel hastanelere dahil edilmiştir. Genel hastanelere dahil edilen diğer kurumları için bakınız sayfa 134.

Note: Hospitals owned by other public establishments and local administrations were included in general hospitals. For detailed information about other public establishments included in general hospitals, please see the page 136.

Tablo 5.2. Yıllara ve Dallara Göre Hastane Yatağı Sayısı, Türkiye
Table 5.2. Number of Hospital Beds by Years and Branches, Turkey

Dallar Branches	2002	2006	2007	2008
Genel Hastane General Hospital	134.708	154.528	157.162	157.778
Acil Yardım ve Travmatoloji Hastanesi Emergency and Traumatology Hospital	551	317	320	320
Çocuk Hastalıkları Hastanesi Child Diseases Hospital	1.630	2.407	2.563	2.333
Diş Hastanesi Dental Hospital	12	38	38	55
Diyabet Hastanesi Diabetes Hospital	54	64	64	64
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Physical Treatment and Rehabilitation Centers	1.534	1.690	1.704	1.660
Göğüs Hastalıkları Hastanesi Chest Diseases Hospital	5.808	4.925	4.506	4.468
Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Merkezleri Chest and Cardiovascular Surgery Centers	1.513	2.056	2.058	2.403
Göz Hastalıkları Hastanesi Ophthalmology Hospital	345	357	366	475
Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Obstetric and Pediatric Hospital	8.078	10.437	11.473	11.527
Kardiyoloji Hastanesi Cardiology Hospital	304	316	331	605
Kemik Hastalıkları Hastanesi Bone Diseases Hospital	1.011	762	714	635
Lepra Hastanesi Lepra Hospital	160	150	150	175
Meslek Hastalıkları Hastanesi Occupational Diseases Hospital	161	160	152	156
Onkoloji Hastanesi Oncology Hospital	995	967	1.004	973
Psikiyatri Hastanesi Psychiatry Hospital	4.256	4.443	3.507	4.359
Zührevi Hastalıklar Hastanesi Venereal Diseases Hospital	99	79	79	79
Toplam Total	161.219	183.696	186.191	188.065

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

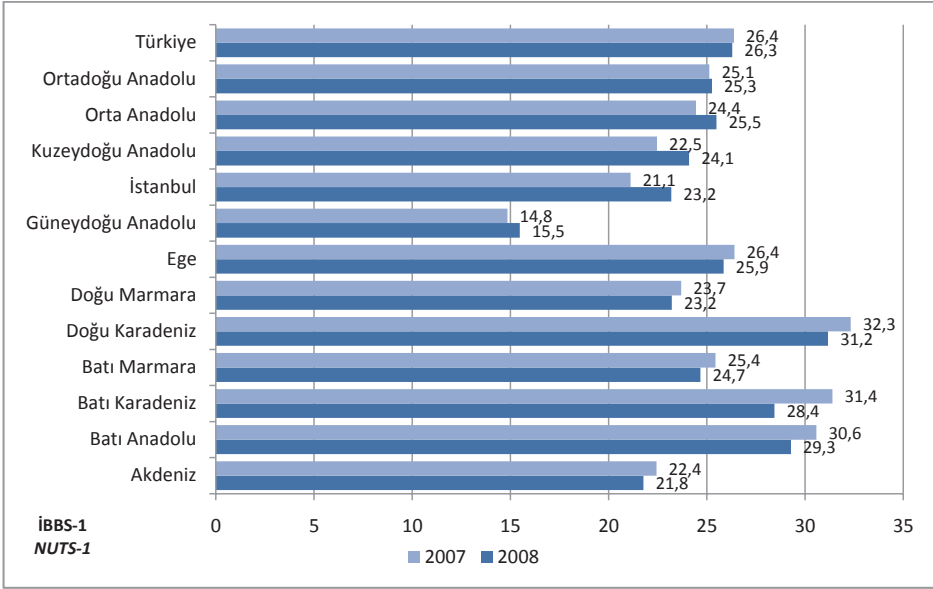
Source: General Directorate of Curative Services

Not: Diğer kamu kuruluşları ve yerel idarelere ait hastaneler genel hastanelere dahil edilmiştir. Genel hastanelere dahil edilen diğer kurumlar için bakınız sayfa 134. Yatak sayısına dahil edilen yatakların tanımları için bakınız sayfa 135. 2008 yılından önceki yıllara ait yatak sayıları tanıma göre yeniden düzenlenmiştir.

Note: Hospitals owned by other public establishments and local administrations were included in general hospitals. For detailed information about other public establishments included in general hospitals, please see the page 136. For descriptions of beds included in the number of beds please see the page 137. The number of beds for the years before 2008 was rearranged in compliance with the description.

Şekil 5.3. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Hastane Yatağı Sayısı, Tüm Sektörler, 2007-2008

Figure 5.3. Number of Hospital Beds per 10.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2007-2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

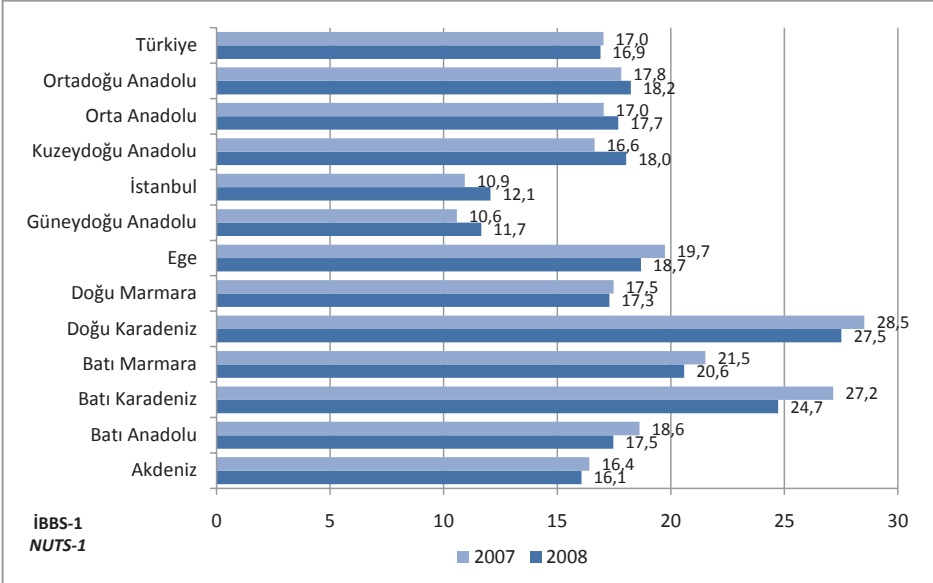
Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Not: MSB bağlı hastane yatak sayısı 15.900 olup Türkiye toplamında gösterilmiştir. MSB bağlı hastaneler hariç 10.000 kişiye düşen yatak sayısı 2007 ve 2008 yılları için 24,1'dir.

Note: 15.900 hospitals beds at the Ministry of Defense hospitals are included in the total of Turkey. Except for the MoD hospital beds, the number of beds per 10.000 population is 24,1 for 2007 and 2008.

Şekil 5.4. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyi Düşen Sağlık Bakanlığı Hastane Yatağı Sayısı, 2007-2008

Figure 5.4. Number of MoH-Affiliated Hospital Beds per 10.000 Population by NUTS-1, 2007-2008

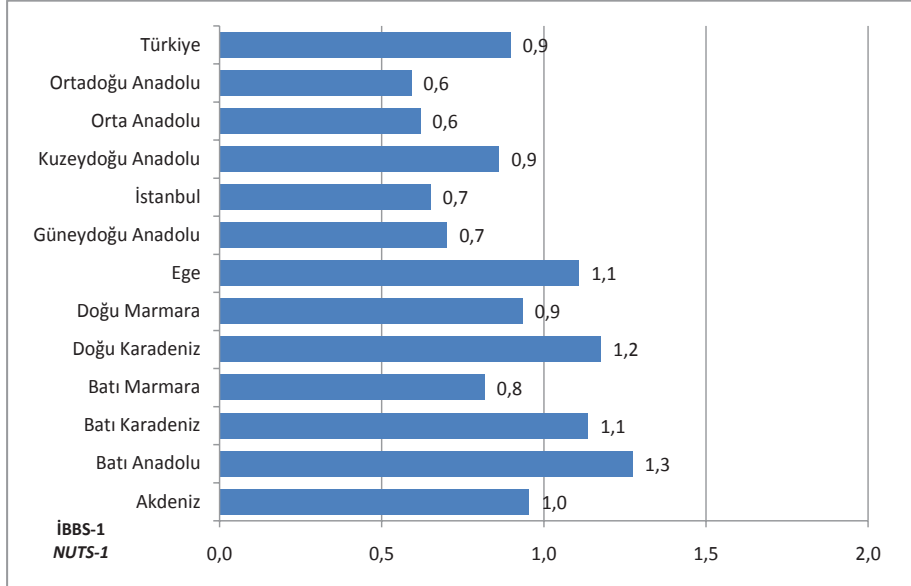

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

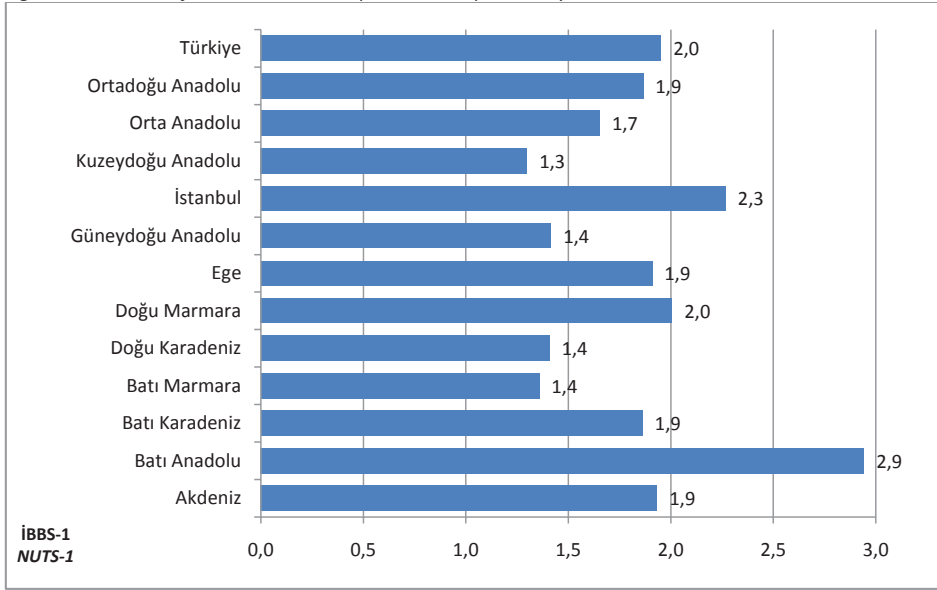
Tablo 5.3. Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatağı Sayısı, 2008**Table 5.3.** Number of Intensive Care Beds by Sectors, 2008

	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	Üniversite University	Özel Private	Toplam Total
Erişkin Adult	4.711	2.541	2.996	10.248
Yenidoğan Neonatal	1.710	587	1.420	3.717
Toplam Total	6.421	3.128	4.416	13.965

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services**Şekil 5.5.** İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Yoğun Bakım Yatak Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008**Figure 5.5.** Number of Intensive Care Beds per 10.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008**Kaynak:** Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Şekil 5.6. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Yoğun Bakım Yatak Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 5.6. Number of Intensive Care Beds per 10.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

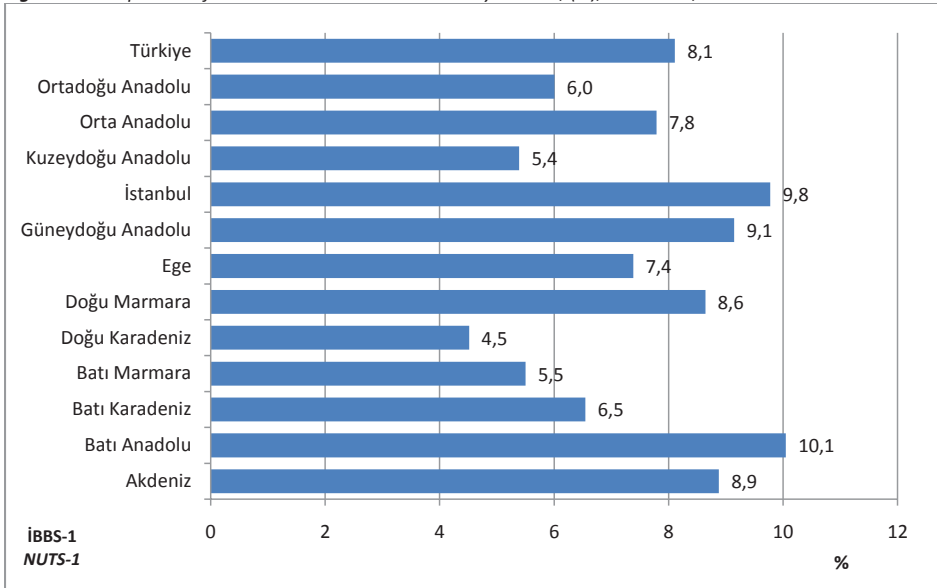
Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Not: MSB dahil değildir.

Note: MoD not included.

Şekil 5.7. İBBS-1'e Göre Yoğun Bakım Yataklarının Tüm Yataklara Oranı, (%), Tüm Sektörler, 2008

Figure 5.7. Proportion of Intensive Care Beds to All Beds by NUTS-1, (%), All Sectors, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

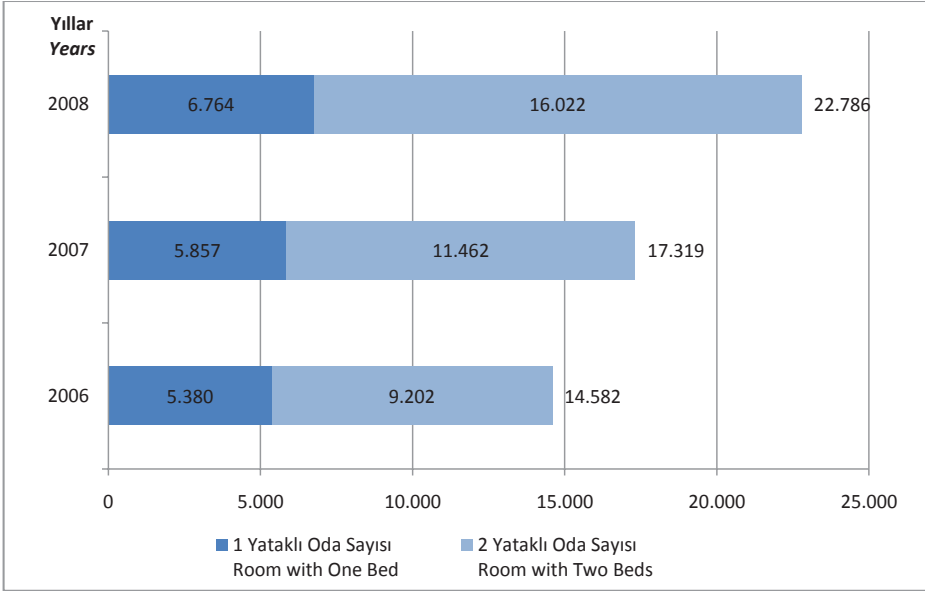
Source: General Directorate of Curative Services

Not: MSB dahil değildir.

Note: MoD not included.

Şekil 5.8. Yıllara Göre Nitelikli Yatağı Bulunan Oda Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

Figure 5.8. Number of Rooms with Qualified Beds by Years, MoH, Turkey

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

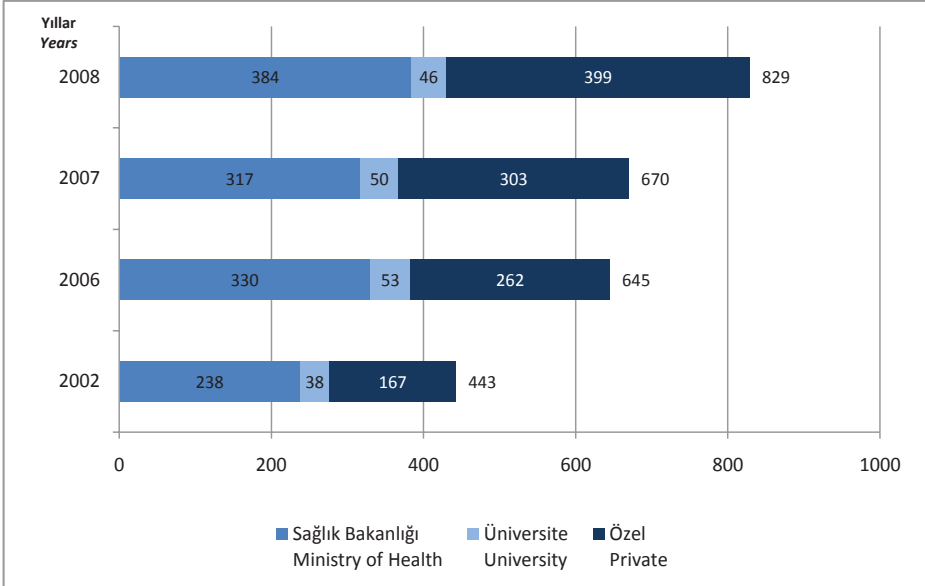
Source: General Directorate of Curative Services

Not: Nitelikli yataklar; içinde tuvaleti ve banyosu ile en fazla 2 hasta yatağı, televizyon, telefon, buzdolabı, yemek masası, etejeri ve yatılabilen refakatçi koltuğu bulunan odalardaki yataklardır. Bu sayılar toplam yatak sayısına dahildir.

Note: Qualified beds are the beds located in the patient rooms with an inside bathroom-toilet, maximum 2 beds, TV, telephone, fridge, dining table, patient shelves and lie-flat hospital armchair for patient companions. These figures are included in total number of beds.

Şekil 5.9. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemodiyaliz Merkez Sayısı, Türkiye

Figure 5.9. Number of Hemodialysis Centers by Years and Sectors, Turkey

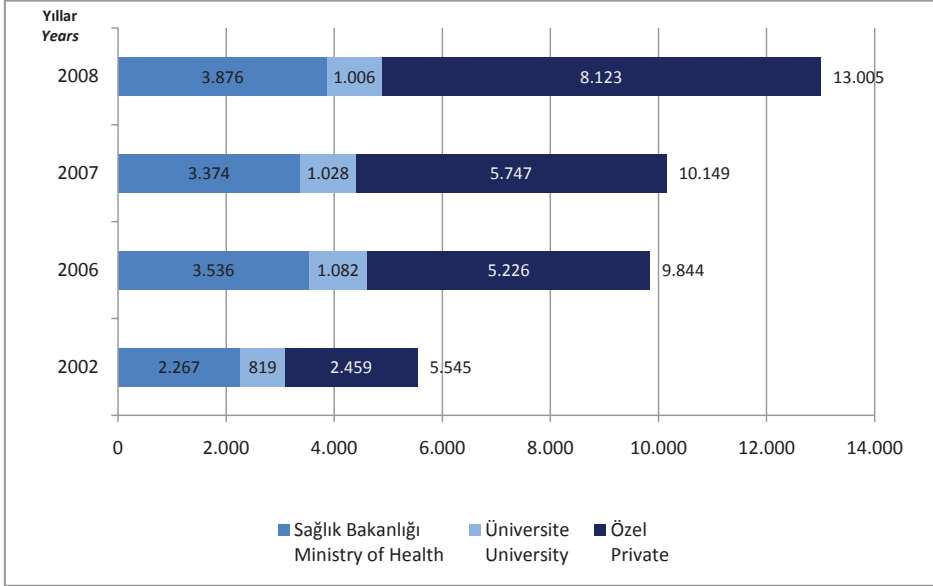

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 5.10. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemodiyaliz Cihaz Sayısı, Türkiye

Figure 5.10. Number of Hemodialysis Machines by Years and Sectors, Turkey

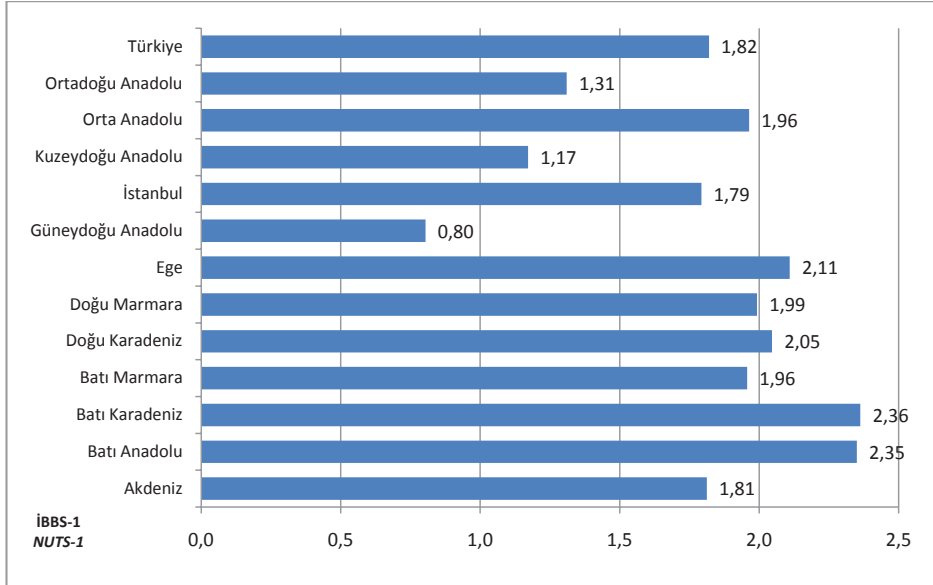

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 5.11. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Hemodiyaliz Cihaz Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 5.11. Number of Hemodialysis Machines per 10.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Tablo 5.4. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumları MR Cihaz Sayısı, 2008**Table 5.4.** Number of MRI Machines in Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1 and Sectors, 2008

İBBS-1 NUTS-1	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	Üniversite University	Özel Private	Toplam Total
Akdeniz	23	11	25	59
Batı Anadolu	17	16	22	55
Batı Karadeniz	18	3	11	32
Batı Marmara	15	2	8	25
Doğu Karadeniz	10	1	2	13
Doğu Marmara	16	7	16	39
Ege	44	11	26	81
Güneydoğu Anadolu	6	3	22	31
İstanbul	27	6	89	122
Kuzeydoğu Anadolu	5	1	1	7
Orta Anadolu	12	5	12	29
Ortadoğu Anadolu	8	5	11	24
Türkiye	201	71	245	517

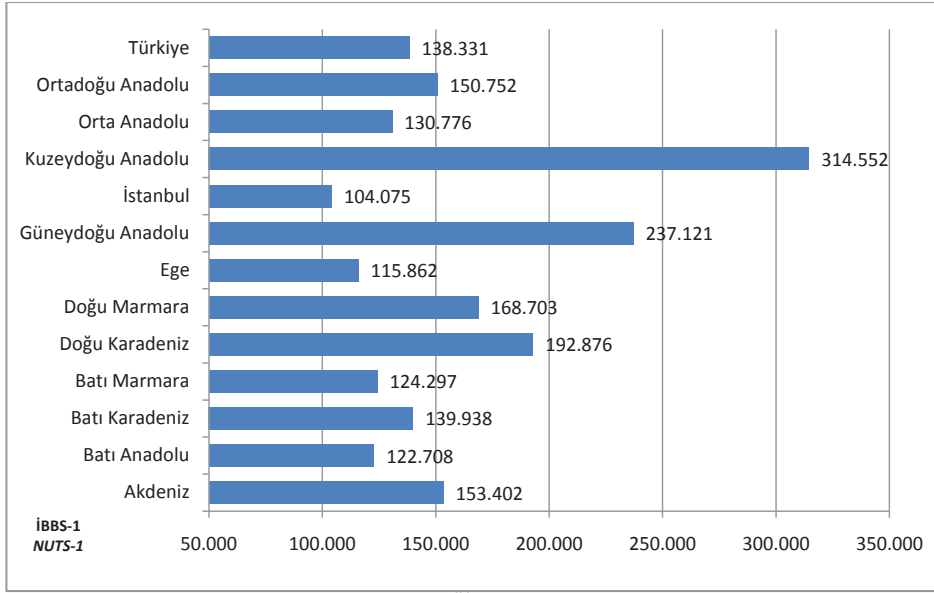
Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services**Not:** Sağlık Bakanlığında, dışarıdan hizmet alımıyla kullanılan cihazlar ve demirbaş cihazlar birlikte verilmiştir. Özel hastanelere ait cihazlar özel sütununda gösterilmiştir.**Note:** Machines and fixed equipment used by outsourcing in the MoH are given altogether. Machines used in private hospitals are given in the private column.**Tablo 5.5.** İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumları BT Cihaz Sayısı, 2008**Table 5.5.** Number of CT Machines in Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1 and Sectors, 2008

İBBS-1 NUTS-1	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	Üniversite University	Özel Private	Toplam Total
Akdeniz	37	15	41	93
Batı Anadolu	37	25	25	87
Batı Karadeniz	28	4	12	44
Batı Marmara	23	2	11	36
Doğu Karadeniz	16	2	5	23
Doğu Marmara	31	11	24	66
Ege	52	12	37	101
Güneydoğu Anadolu	19	6	24	49
İstanbul	38	9	117	164
Kuzeydoğu Anadolu	15	2	2	19
Orta Anadolu	19	5	17	41
Ortadoğu Anadolu	14	8	14	36
Türkiye	329	101	329	759

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services**Not:** Sağlık Bakanlığında, dışarıdan hizmet alımıyla kullanılan cihazlar ve demirbaş cihazlar birlikte verilmiştir. Özel hastanelere ait cihazlar özel sütununda gösterilmiştir.**Note:** Machines and fixed equipment used by outsourcing in the MoH are given altogether. Machines used in private hospitals are given in the private column.

Şekil 5.12. IBBS-1'e Göre MR Cihazı Başına Düşen Nüfus, Tüm Sektörler, 2008

Figure 5.12. Population per MRI Machine by NUTS-1, All Sectors, 2008

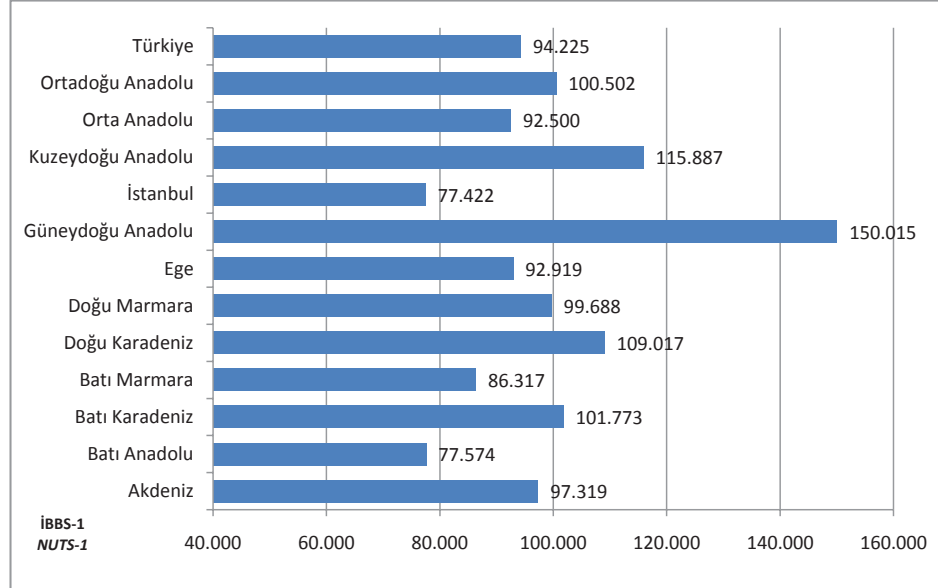

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Şekil 5.13. IBBS-1'e Göre BT Cihazı Başına Düşen Nüfus, Tüm Sektörler, 2008

Figure 5.13. Population per CT Machine by NUTS-1, All Sectors, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Tablo 5.6. Yıllara Göre Ağız Diş Sağlığı Hizmeti Verilen Sağlık Bakanlığı Kurum ve Kuruluşları, Türkiye
Table 5.6. Number of MoH Institutions Providing Oral and Dental Health Care Services by Years, Turkey

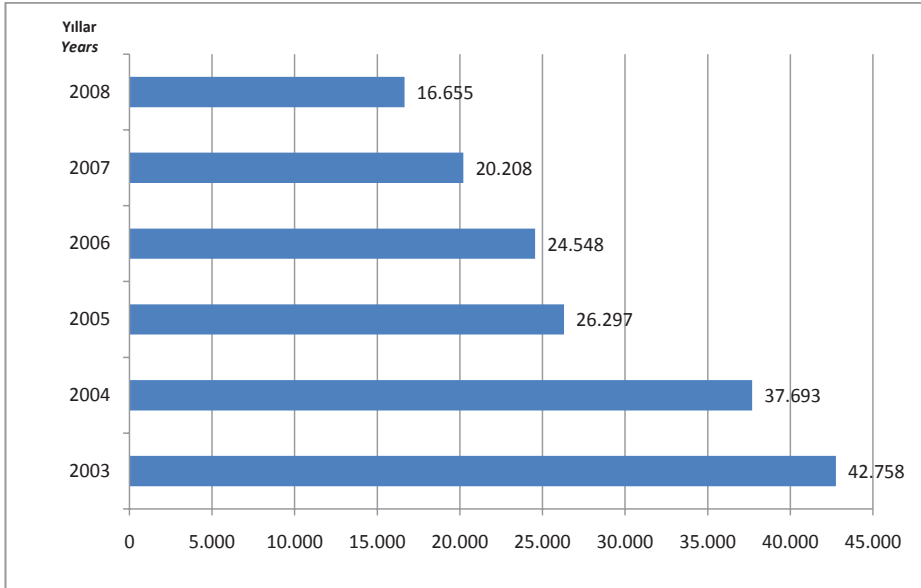
	Diş Hastanesi Dental Hospital	Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Oral and Dental Health Center	Devlet Hastanesi Diş Tedavi ve Protez Merkezi State Hospital Dental Treatment and Prosthesis Center	Diş Polikliniği Dental Outpatient Clinics	Diş Üniti Dental Unit
2003	2	14	101	477	1.564
2004	2	20	99	489	1.797
2005	2	35	107	581	2.608
2006	3	44	106	580	2.828
2007	3	94	96	615	3.493
2008	2	123	77	622	4.294

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 5.14. Yıllara Göre Diş Üniti Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

Figure 5.14. Population per Dental Unit by Years, MoH, Turkey

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Tablo 5.7. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşları, Türkiye**Table 5.7.** Number of MoH Primary Health Care Facilities by Years, Turkey

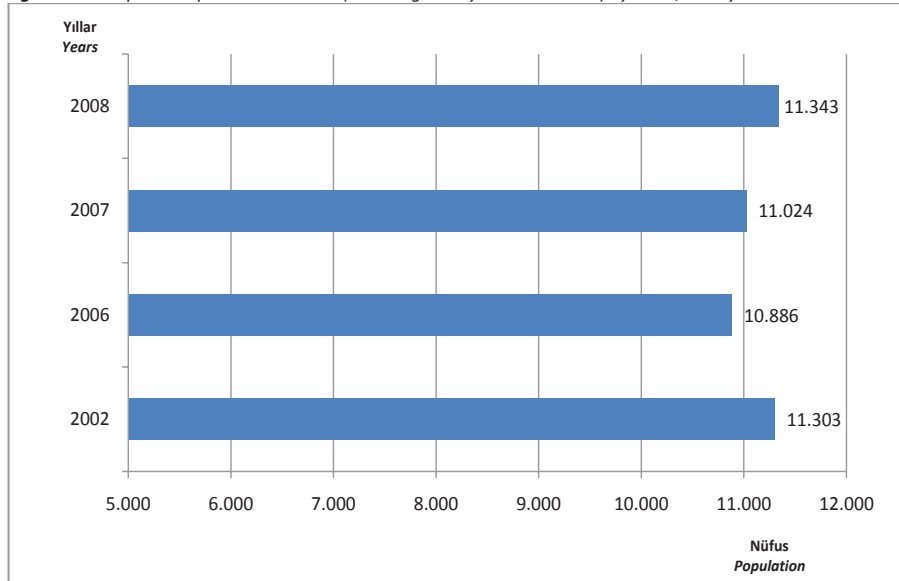
	2000	2002	2006	2007	2008
Sağlık Ocağı <i>Health Center</i>	5.700	5.840	6.377	5.430	4.540
Aile Sağlığı Merkezi <i>Family Health Center</i>	-	-	-	943	1.765
Toplam <i>Total</i>	5.700	5.840	6.377	6.373	6.305
AÇSAP Merkezi <i>MCHFP Center</i>	291	297	298	227	225
Toplum Sağlığı Merkezi <i>Population Health Center</i>	-	-	-	182	373
Verem Savaş Dispanseri <i>Tuberculosis Control Dispensary</i>	277	277	249	247	243
Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri <i>Cancer Early Diagnosis, Scanning and Training Centers</i>	-	-	40	50	84
Toplam <i>Total</i>	568	574	587	706	925
112 Acil Yardım İstasyonu <i>112 Emergency Care Station</i>	366	480	1.175	1.264	1.308

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, AÇSAP Genel Müdürlüğü, Verem Savaşı Dairesi Başkanlığı, Kanserle Savaş Daire Başkanlığı

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, GD-MCHFP, Tuberculosis Control Department, Department of Cancer Control

Not: Aile Hekimliği uygulaması 15 Ekim 2005 yılında Düzce ilinde başlamış olup, 2006 yılında 7 ilde uygulandığından aile hekimliği ile ilgili veriler 2007 yılından itibaren değerlendirilmeye alınmıştır. 2007 yılından önceki yıllara ait veriler sağlık ocakları içerisinde gösterilmiştir. KETEM faaliyetlerine 2004 yılında başlamıştır.

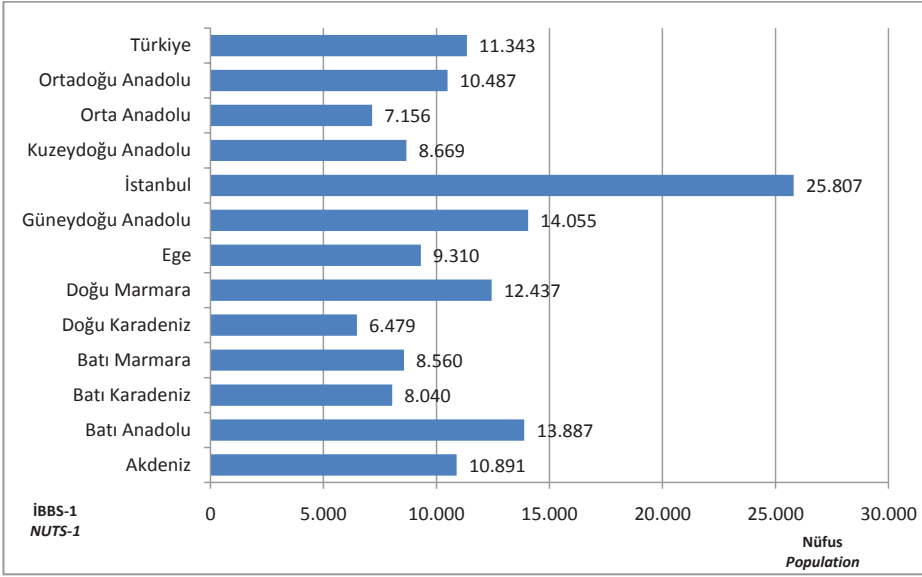
Note: Family medicine implementation was launched on 15 October 2005 in Düzce province and since family medicine was implemented in 7 provinces in 2006, data on family medicine were considered starting in the year 2007. Data prior to 2007, were presented in the health center line. CEDSTC started its activities in 2004.

Şekil 5.15. Yıllara Göre Sağlık Ocağı (Aile Sağlığı Merkezleri Dahil) Başına Düşen Nüfus, Türkiye**Figure 5.15.** Population per Health Center (Including Family Health Centers) by Years, Turkey

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

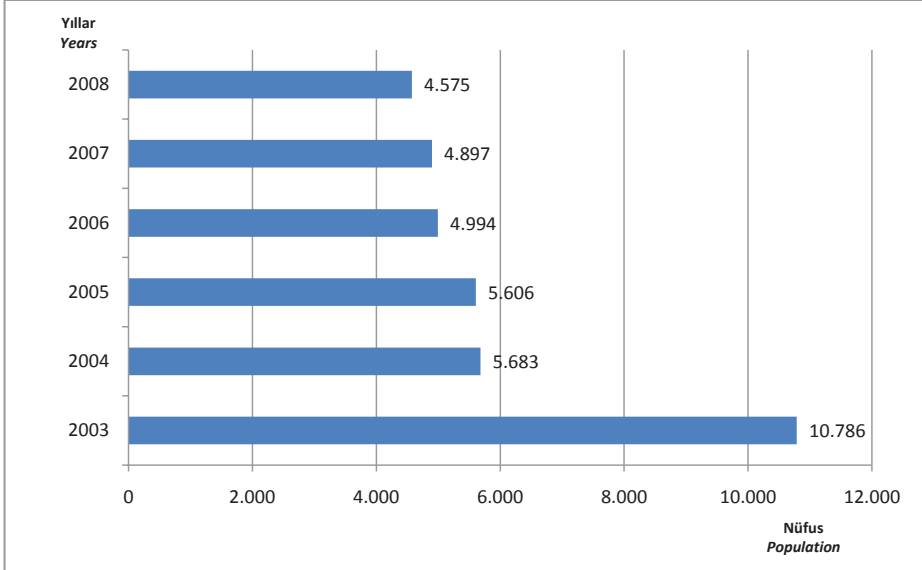
Şekil 5.16. İBBS-1'e Göre Sağlık Ocağı (Aile Sağlığı Merkezleri Dahil) Başına Düşen Nüfus, 2008
Figure 5.16. Population per Health Center (Including Family Health Centers) by NUTS-1, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

Şekil 5.17. Yıllara Göre Sağlık Ocağı ve Aile Sağlığı Merkezlerinde Muayene Odası Başına Düşen Nüfus, Türkiye
Figure 5.17. Population per Examination Room in Health Centers and Family Health Centers by Years, Turkey

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

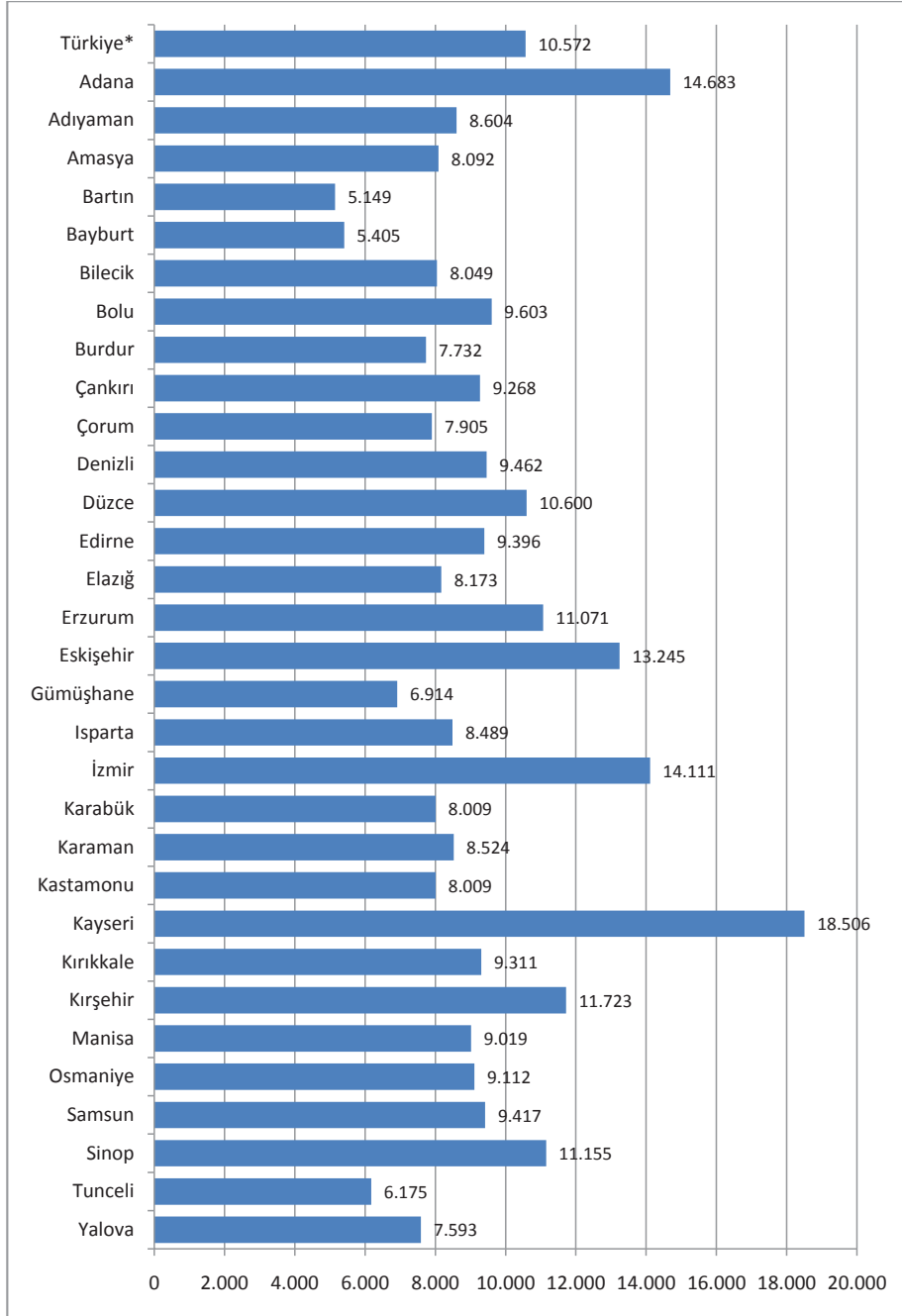
Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

Not: Muayene oda sayısına özel sektör, Sağlık Bakanlığı sağlık ocağı ve aile sağlığı merkezi dışında kalan birinci basamak sağlık kurumları dahil değildir.

Note: The number of examination rooms does not include private sector and primary health care facilities except for MoH-affiliated health centers and family health centers.

Şekil 5.18. İllere Göre Aile Sağlığı Merkezi Başına Düşen Nüfus , 2008

Figure 5.18. Population per Family Health Center by Provinces, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

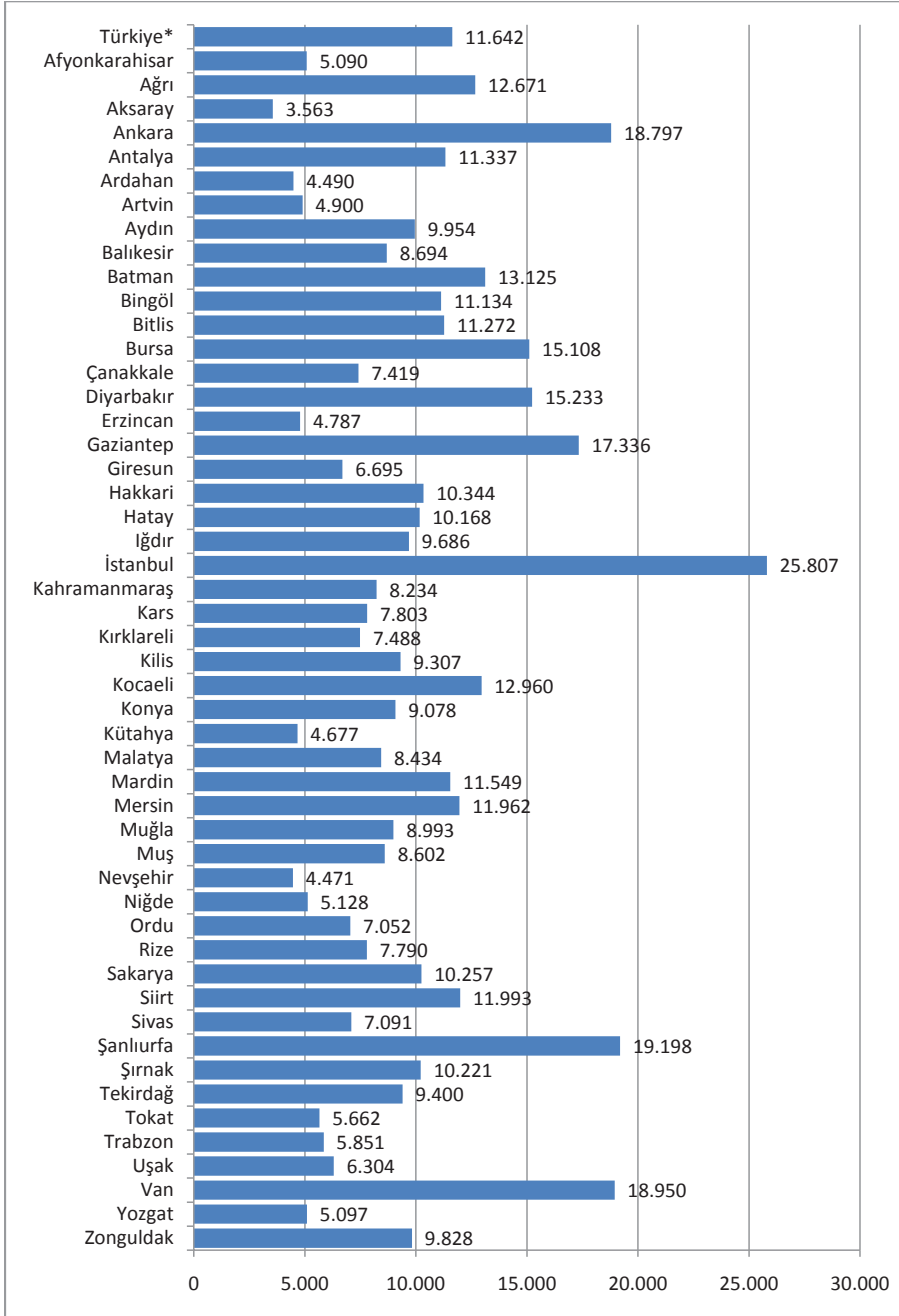
Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

* Aile hekimliği uygulaması olan 31 ili temsil etmektedir.

* Represents 31 provinces under the family medicine implementation.

Şekil 5.19. İllere Göre Sağlık Ocağı Başına Düşen Nüfus, 2008

Figure 5.19. Population per Health Center by Provinces, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

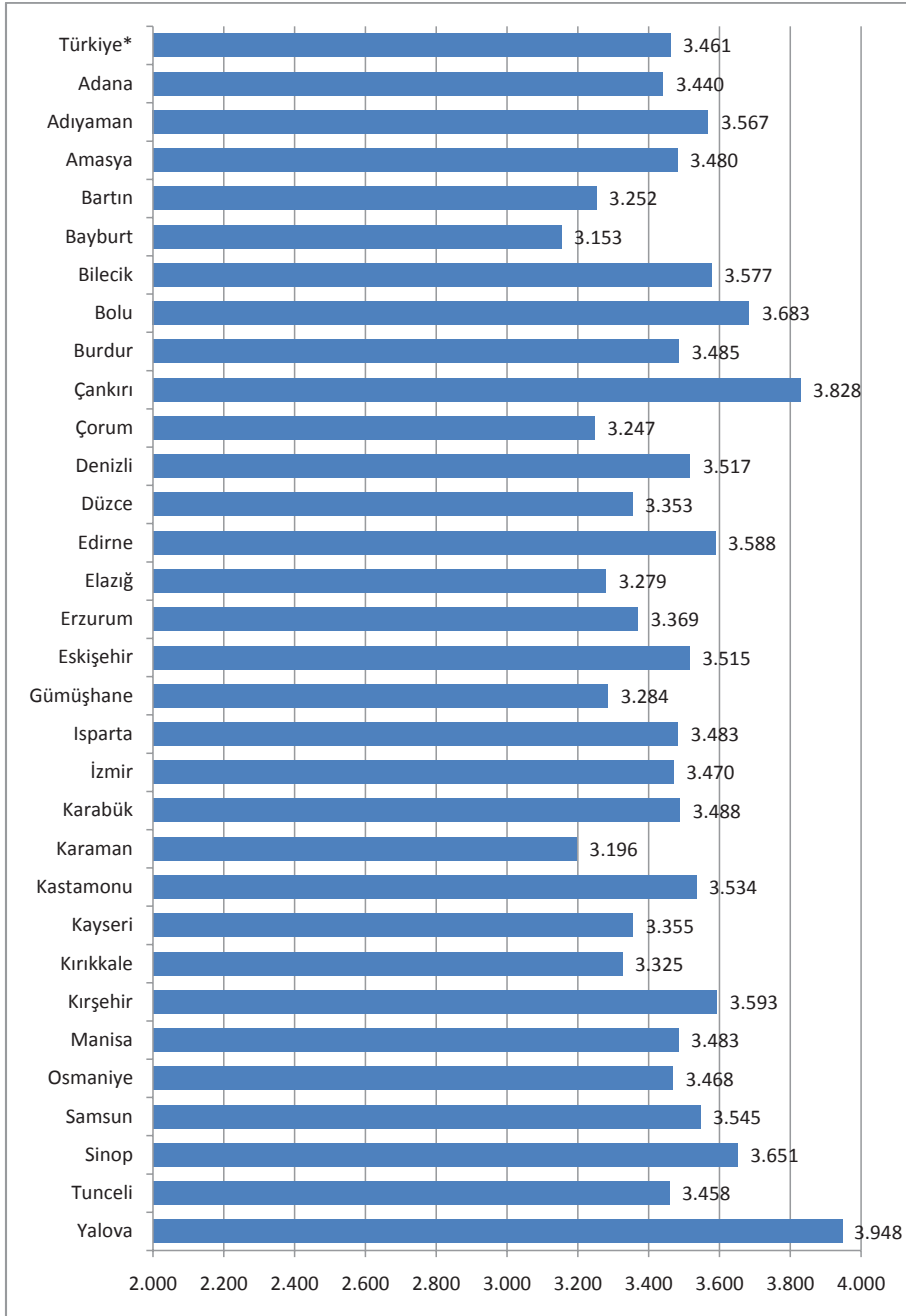
Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

* Aile hekimliği uygulaması olmayan 50 ili temsil etmektedir.

* Represents 50 provinces which are not under the family medicine implementation.

Şekil 5.20. İllere Göre Aile Hekimliği Birimi Başına Düşen Nüfus, 2008

Figure 5.20. Population per Family Medicine Unit by Provinces, 2008

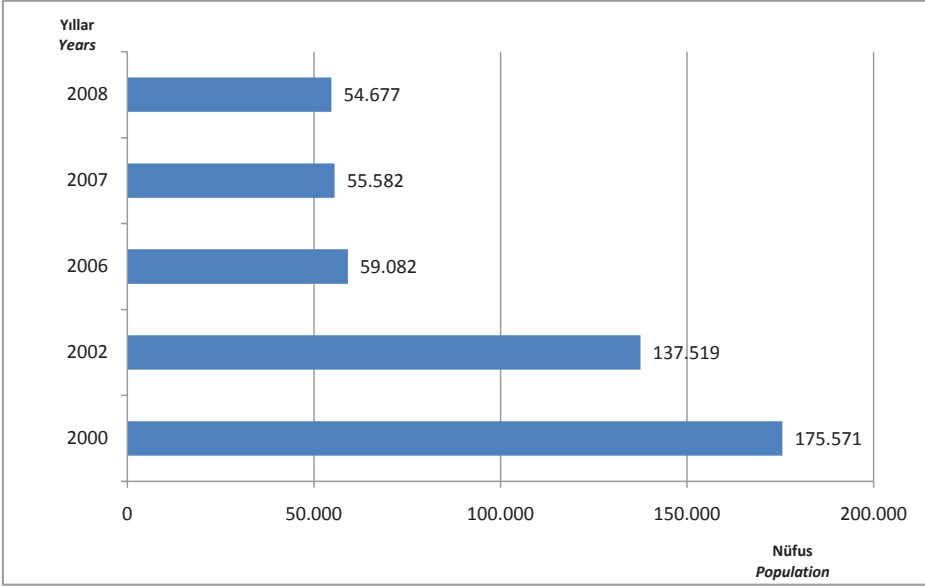
Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

* Aile hekimliği uygulaması olan 31 ili temsil etmektedir.

* Represents 31 provinces under the family medicine implementation.

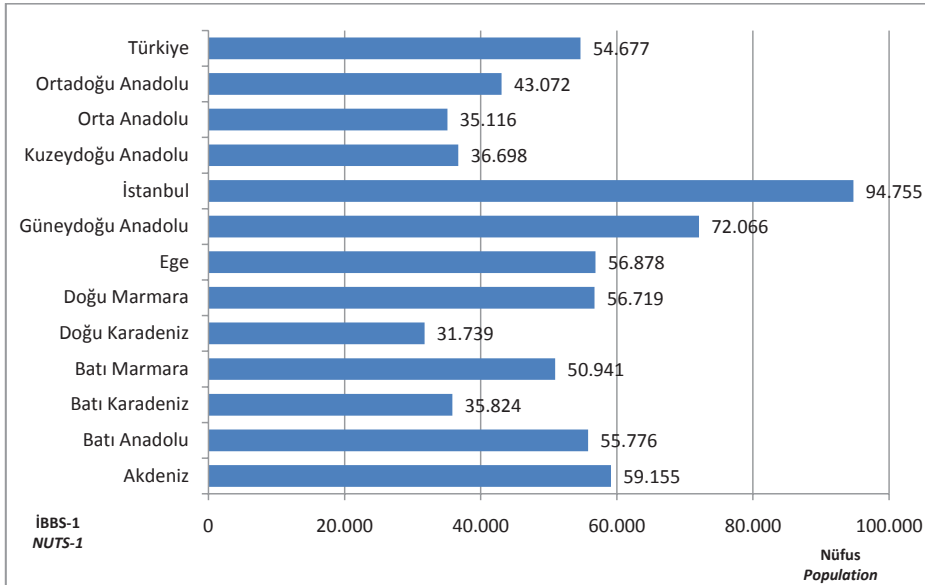
Şekil 5.21. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye
Figure 5.21. Population per 112 Emergency Station by Years, MoH, Turkey

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

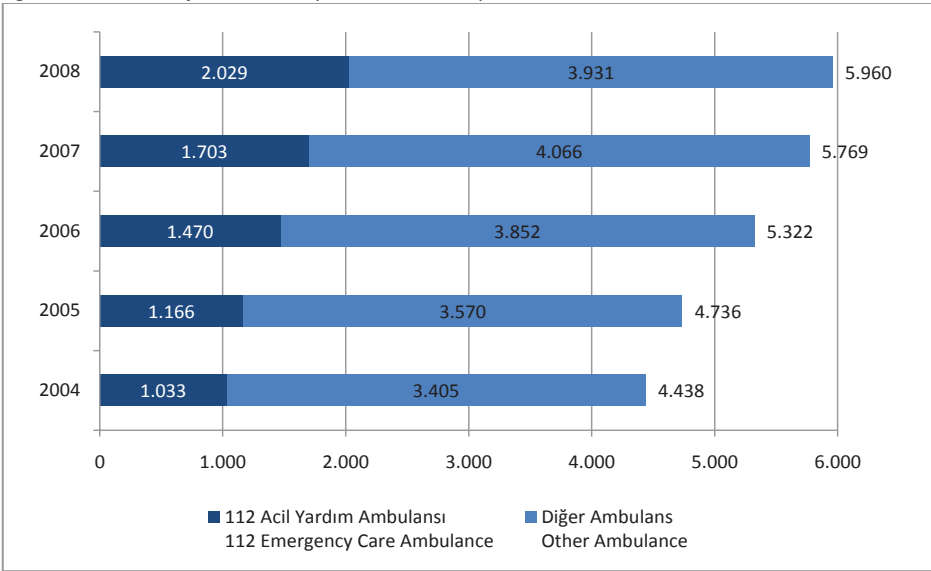
Şekil 5.22. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2008
Figure 5.22. Population per 112 Emergency Station by NUTS-1, MoH, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

Şekil 5.23. Yıllara Göre Ambulans Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye
Figure 5.23. Number of Ambulances by Years, MoH, Turkey

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

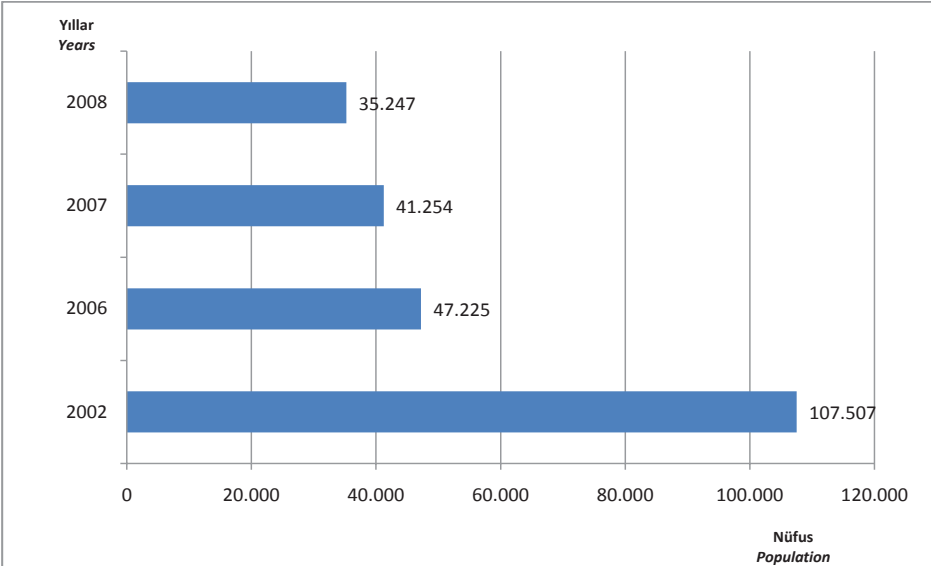
Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Not: Acil yardım ambulansı; her türlü acil durumda, olay yerinde ve ambulans içerisinde hasta ve yaralıları gerekli acil tıbbi müdahaleyi yapabilecek ekip, teknik ve tıbbi donanıma sahip kara aracıdır. Diğer ambulanslar, Sağlık Ocağı, Hastaneler ve İl Sağlık Müdürlüklerine ait ambulanslardır. Özel sektör ambulansları dahil değildir.

Note: Emergency Care Ambulance; a land vehicle with team, technical and medical equipment capable of necessary emergency medical intervention for injured people and patients on site and inside the vehicle in all emergency cases. Other Ambulances are the ambulances of Health Centers, Hospitals and Provincial Health Directorates. Private sector ambulances are not included.

Şekil 5.24. Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

Figure 5.24. Population per 112 Emergency Ambulance by Years, MoH, Turkey

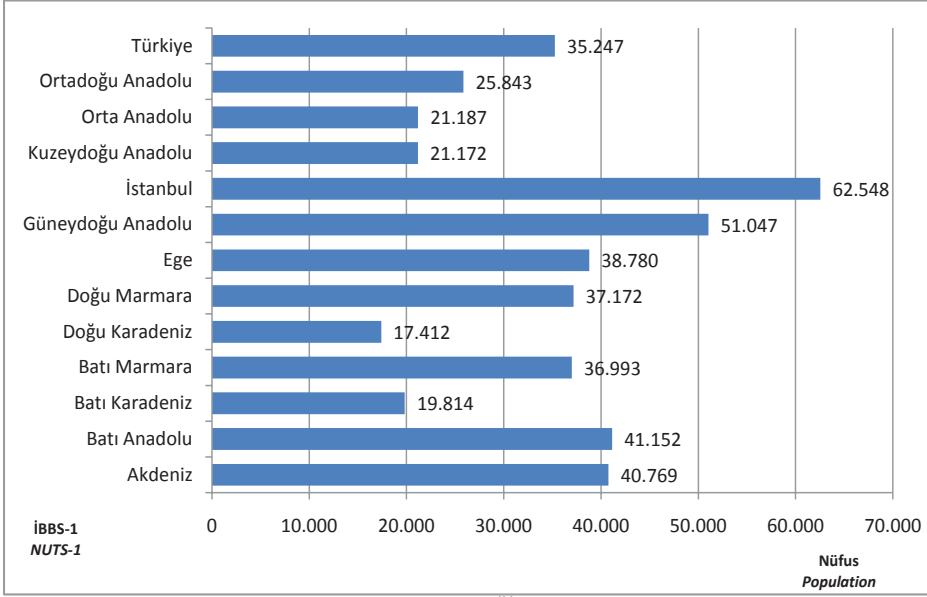
Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

Not: Diğer ambulanslar dahil değildir. Diğer ambulanslar, Sağlık Ocağı, Hastaneler ve İl Sağlık Müdürlüklerine ait ambulanslardır. Özel sektör ambulansları dahil değildir.

Note: Other ambulances not included. Other Ambulances are the ambulances of Health Centers, Hospitals and Provincial Health Directorates. Private sector ambulances are not included.

Şekil 5.25. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2008
Figure 5.25. Population per 112 Emergency Ambulance by NUTS-1, MoH, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

Not: Diğer ambulanslar dahil değildir. Diğer ambulanslar, Sağlık Ocağı, Hastaneler ve İl Sağlık Müdürlüklerine ait ambulanslardır. Özel sektör ambulansları dahil değildir.

Note: Other ambulances not included. Other Ambulances are the ambulances of Health Centers, Hospitals and Provincial Health Directorates. Private sector ambulances are not included.

Bölüm 6 / *Chapter 6*

Sağlıkta İnsan Kaynakları

Human Resources for Health

Tablo 6.1. Bazı Sağlık Personelinin Sektörlere Dağılımı, 2008
Table 6.1. Distribution of Some Health Professionals by Sectors, 2008

	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	Üniversite University	Özel Private	Diğer * Other *	Toplam Total
Uzman Hekim Specialist Physician	25.886	11.562	18.786	739	56.973
Pratisyen Hekim General Practitioner	29.899	147	3.812	1.905	35.763
Asistan Hekim Medical Resident	7.751	12.264	0	400	20.415
Toplam Hekim Total Physicians	63.536	23.973	22.598	3.044	113.151
Hemşire Nurse	70.022	14.153	15.735	-	99.910
Ebe Midwife	43.600	494	3.579	-	47.673
Diş Hekimi Dentist	5.425	577	13.957	-	19.959
Eczacı Pharmacist	1.192	181	23.405	-	24.778
Sağlık Memuru** Health Officer**	59.846	5.782	18.365	-	83.993

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Personnel

*Diğer, Kamu kurumları ve yerel idarelere bağlı sağlık personelinin içermektedir. Diğer sektörlerde çalışan hekim dışı sağlık personeline yönelik Personel Genel Müdürlüğü'nün çalışmaları sürmektedir.

*Other covers personnel assigned in other health establishments and local administrations. General Directorate of Personnel continues its studies on non-physician health personnel working in other sectors.

**Sağlık memuru sayısına dahil edilen sağlık personelinin branşları hakkında bakınız sayfa 134.

**For branches of health personnel included in health officers, please see the page 136.

Tablo 6.2. Yıllara Göre Bazı Sağlık Personelinin Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye
Table 6.2. Number of Some Health Professionals by Years, All Sectors, Turkey

	2006	2007	2008
Uzman Hekim Specialist Physician	52.868	54.439	56.973
Pratisyen Hekim General Practitioner	33.383	34.559	35.763
Asistan Hekim Medical Resident	18.224	19.404	20.415
Toplam Hekim Total Physicians	104.475	108.402	113.151
Hemşire Nurse	82.626	94.661	99.910
Ebe Midwife	43.640	47.175	47.673
Diş Hekimi Dentist	18.332	19.278	19.959
Eczacı Pharmacist	23.140	23.977	24.778
Sağlık Memuru* Health Officer*	58.473	78.439	83.993

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Personnel

*Sağlık memuru sayısına dahil edilen sağlık personelinin branşları hakkında bakınız sayfa 134.

*For branches of health personnel included in health officers, please see the page 136.

Not: Hekim sayısı için 2007 yılında Sağlık Bakanlığı kadrolarındaki hekimlerden istifalar olmuş, bu hekimler 2008 yılından itibaren özel sektör veri tabanında görülmeye başlamıştır.

Note: As for the number of physicians, some physicians enrolled in the MoH cadres resigned in 2007. Therefore, they have been observed in the private sector data base since 2008.

Tablo 6.3. Yıllara Göre Bazı Sağlık Personelinin Sayıları, Sağlık Bakanlığı, Türkiye
Table 6.3. Number of Some Health Professionals by Years, MoH, Turkey

	2002	2006	2007	2008
Uzman Hekim Specialist Physician	22.187	25.586	25.426	25.886
Pratisyen Hekim General Practitioner	29.030	28.077	28.884	29.899
Asistan Hekim Medical Residents	6.189	7.629	7.921	7.751
Toplam Hekim Total Physicians	57.406	61.292	62.231	63.536
Hemşire Nurse	57.360	62.901	69.710	70.022
Ebe Midwife	39.473	41.387	43.781	43.600
Dış Hekimi Dentist	3.819	4.183	5.082	5.425
Eczacı Pharmacist	1.596	1.190	1.210	1.192
Sağlık Memuru* Health Officer*	39.276	47.432	59.683	59.846

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Personnel

Not : Karşılaştırılabilir olması amacı ile 2002 yılına SSK personel sayıları dahil edilmiştir.

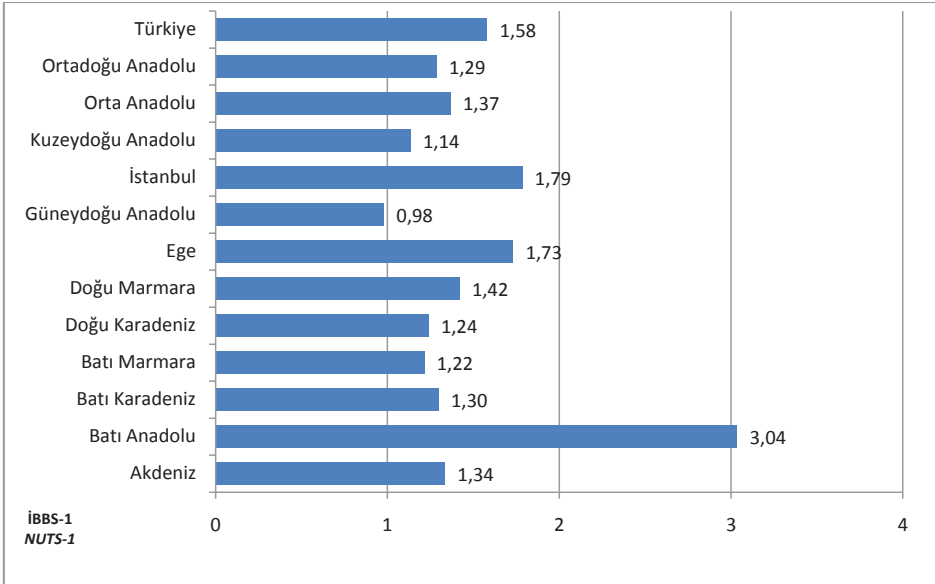
Note: For comparability purpose, the SSK health professionals were included in the MoH health professionals for the year 2002.

*Sağlık memuru sayısına dahil edilen sağlık personelinin branşları hakkında bakınız sayfa 134.

* For branches of health personnel included in health officers, please see the page 136.

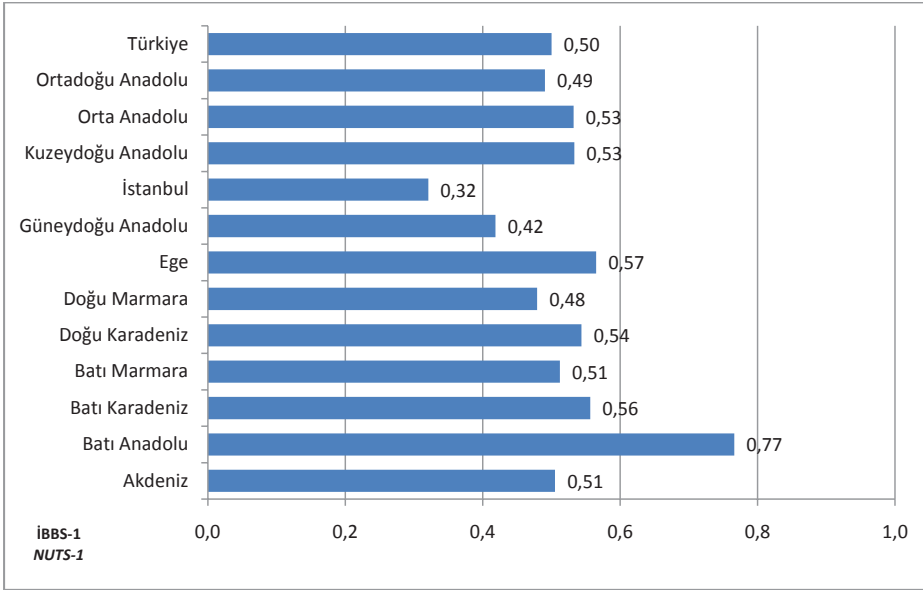
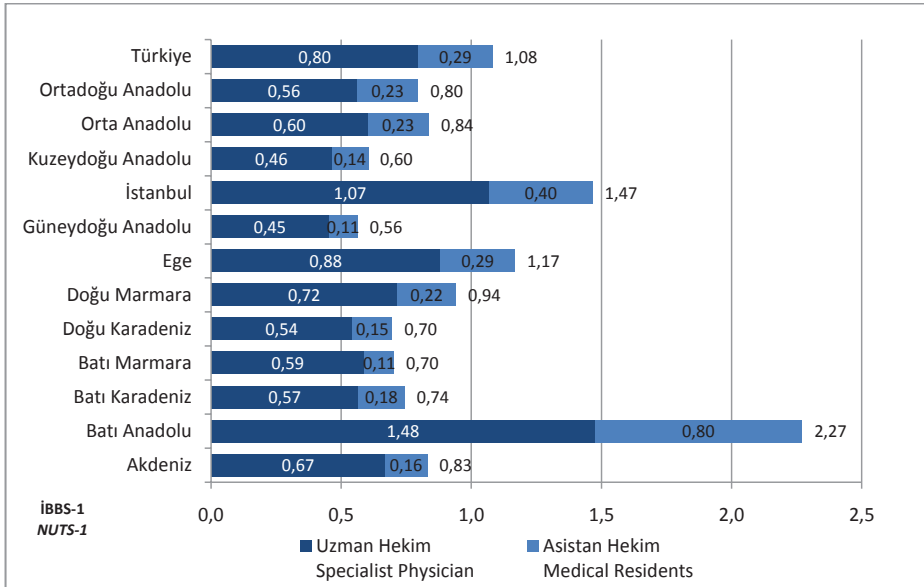
Şekil 6.1. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 6.1. Number of Total Physicians per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

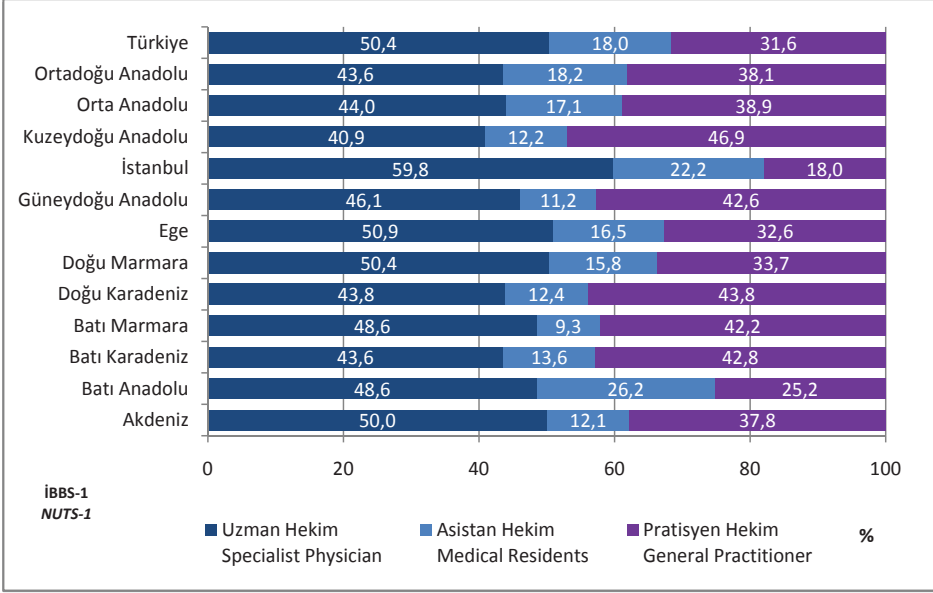
Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.2. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2008**Figure 6.2.** Number of General Practitioners per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008**Kaynak:** Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT**Şekil 6.3.** İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Uzman Hekim ve Asistan Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2008**Figure 6.3.** Number of Specialist Physicians and Medical Residents per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008**Kaynak:** Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.4. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Asistan Hekim ve Pratisyen Hekim Oranı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 6.4. Ratio of Specialist Physician, Medical Resident and General Practitioner by NUTS-1, All Sectors, 2008

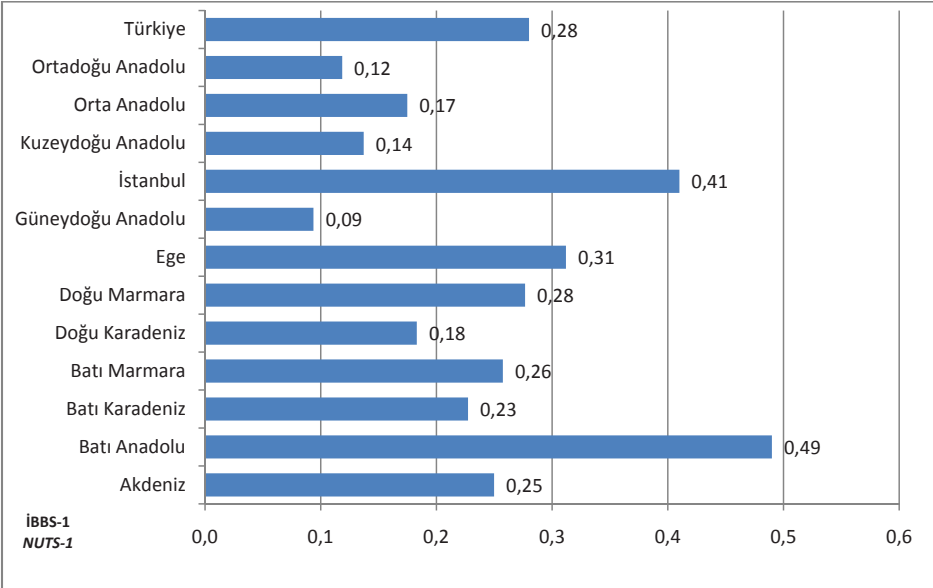

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Personnel

Şekil 6.5. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Diş Hekimi Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 6.5. Number of Dentists per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

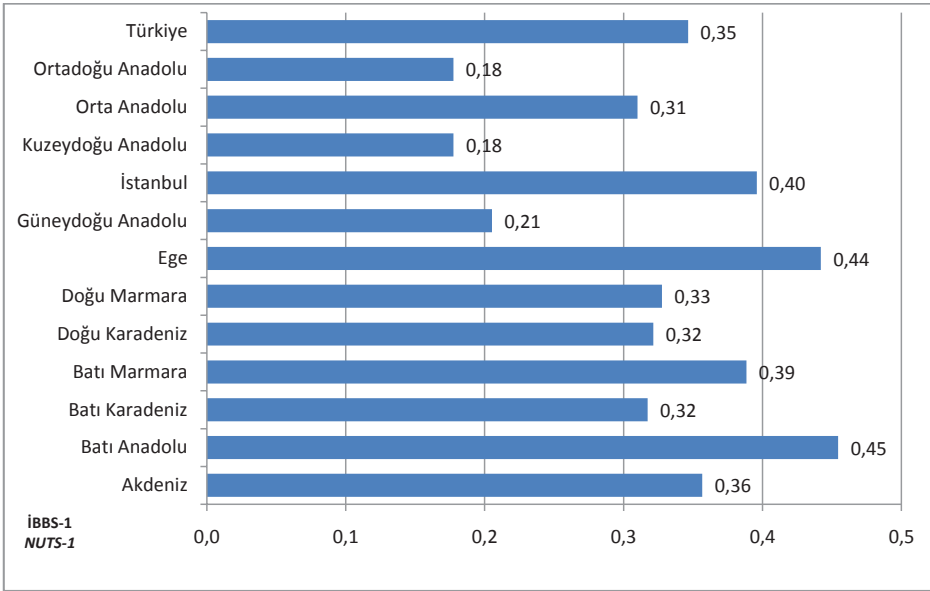

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.6. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Eczacı Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 6.6. Number of Pharmacists per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

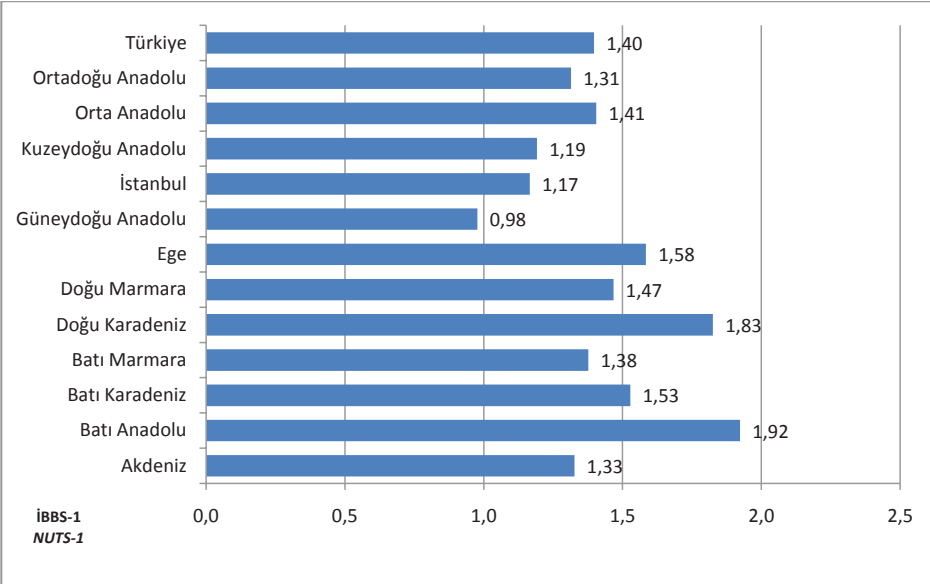

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.7. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Hemşire Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 6.7. Number of Nurses per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

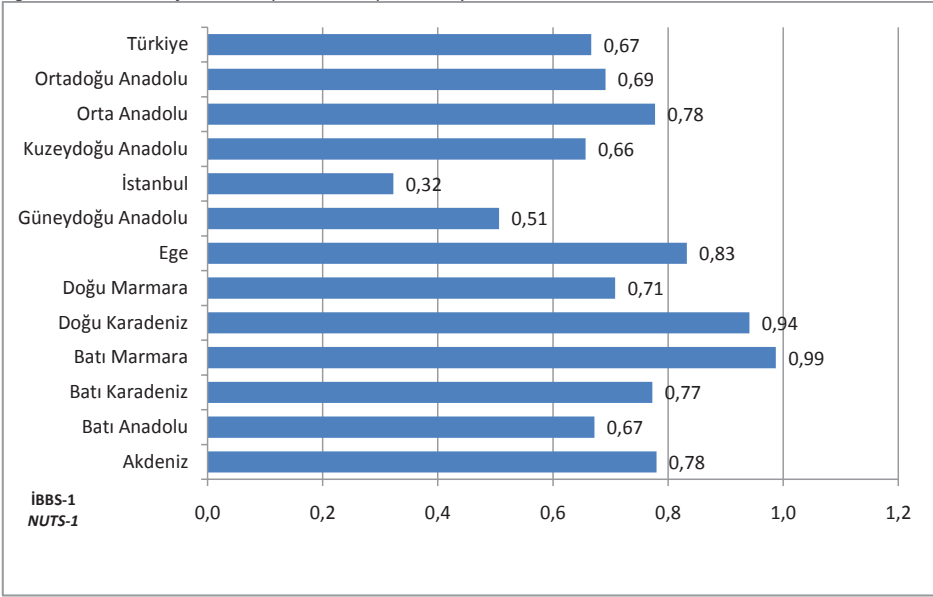

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.8. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Ebe Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 6.8. Number of Midwives per 1.000 Population by NUTS-1, All Sectors, 2008

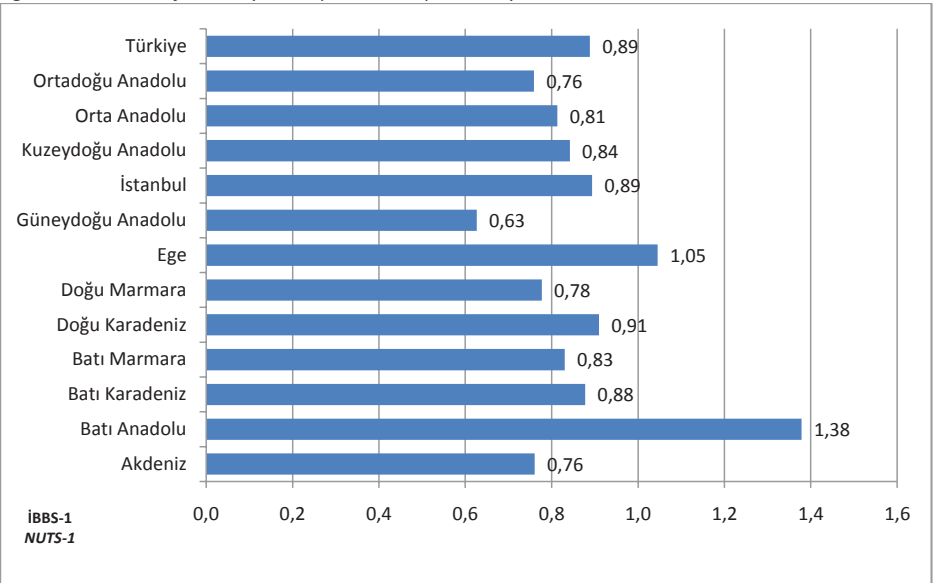

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

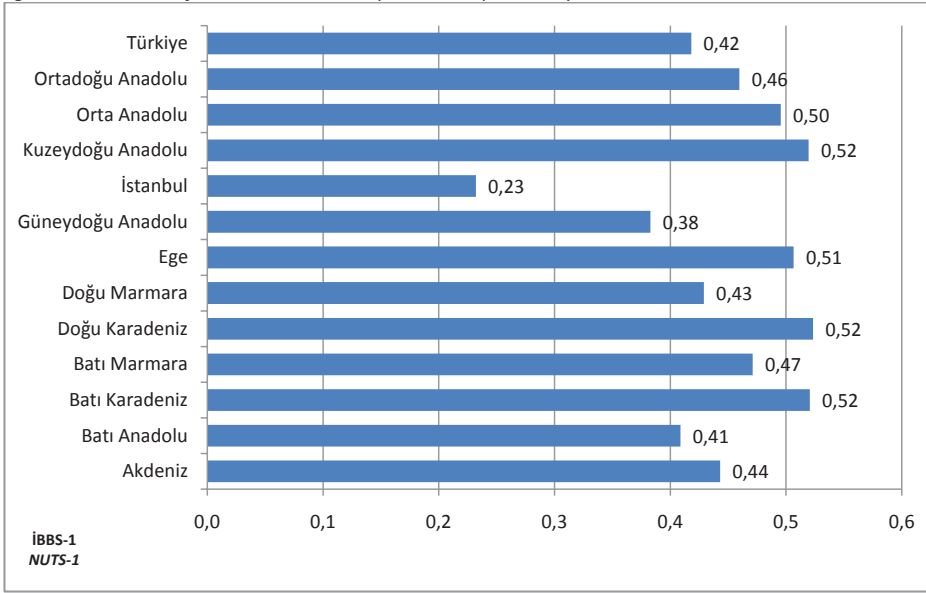
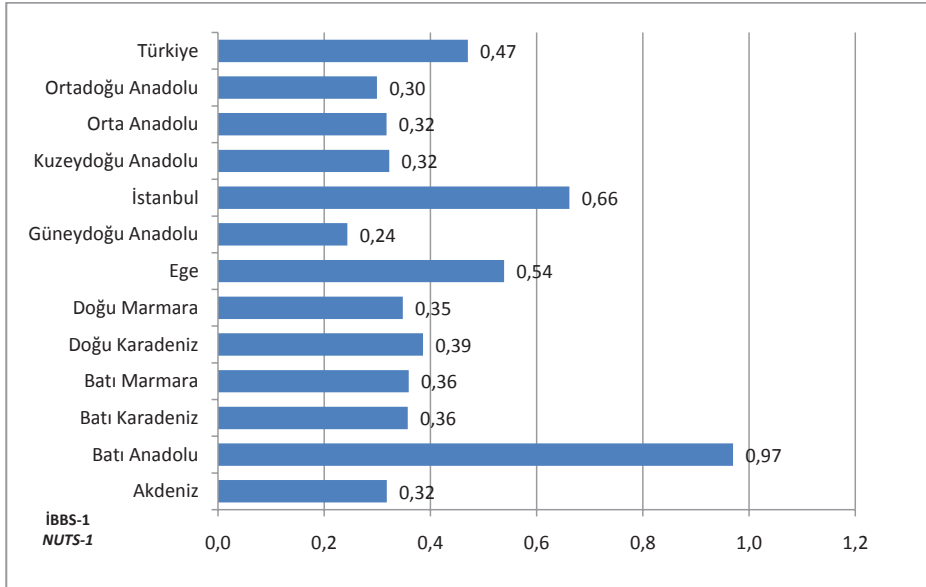
Şekil 6.9. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008

Figure 6.9. Number of Total Physicians per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008

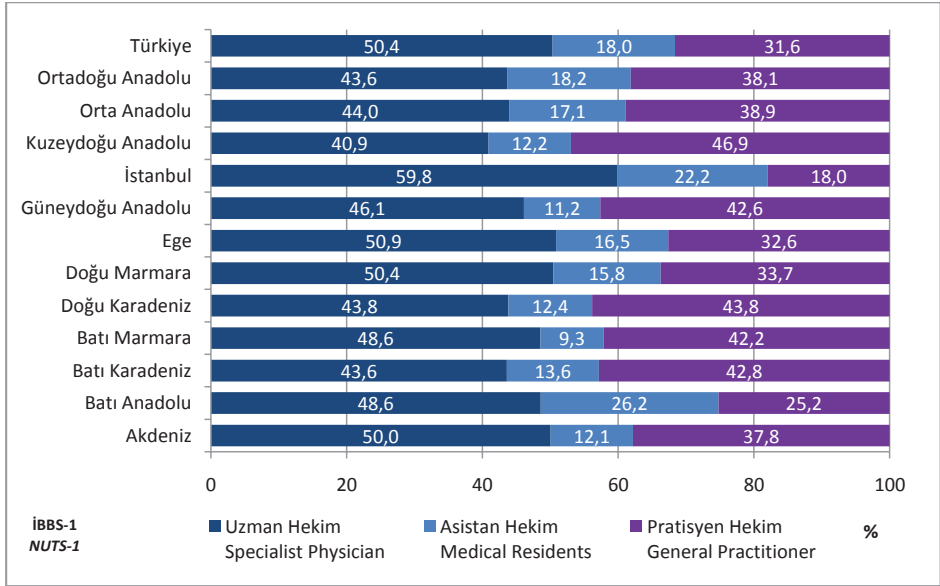

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.10. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008**Figure 6.10.** Number of General Practitioners per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008**Kaynak:** Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT**Şekil 6.11.** İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Uzman Hekim (Asistan Hekim Dahil) Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008**Figure 6.11.** Number of Specialist Physicians (Including Medical Residents) per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008**Kaynak:** Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

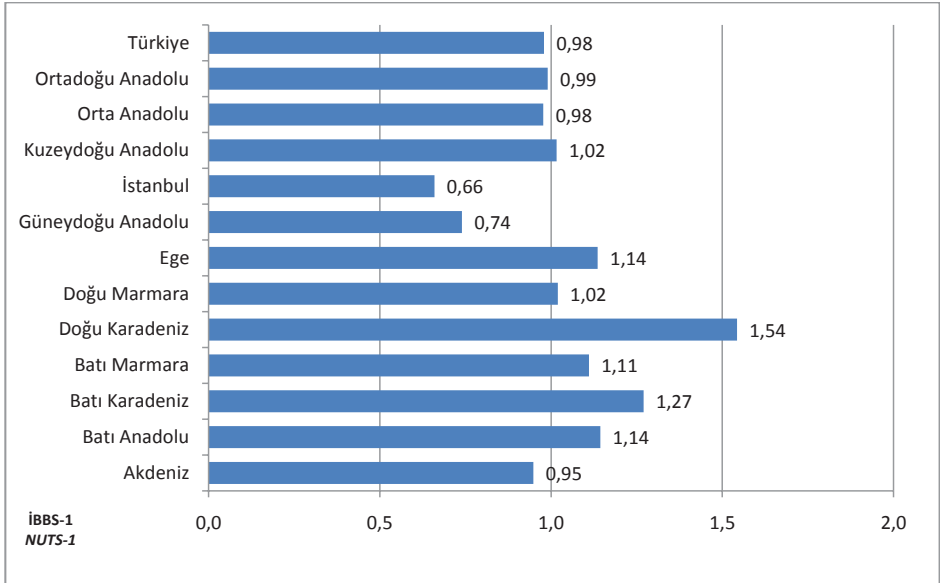
Şekil 6.12. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Asistan Hekim ve Pratisyen Hekim Oranı, Sağlık Bakanlığı, 2008
Figure 6.12. Ratio of Specialist Physician, Medical Resident and General Practitioner by NUTS-1, MoH, 2008

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Personnel

Şekil 6.13. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Hemşire Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008
Figure 6.13. Number of Nurses per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008

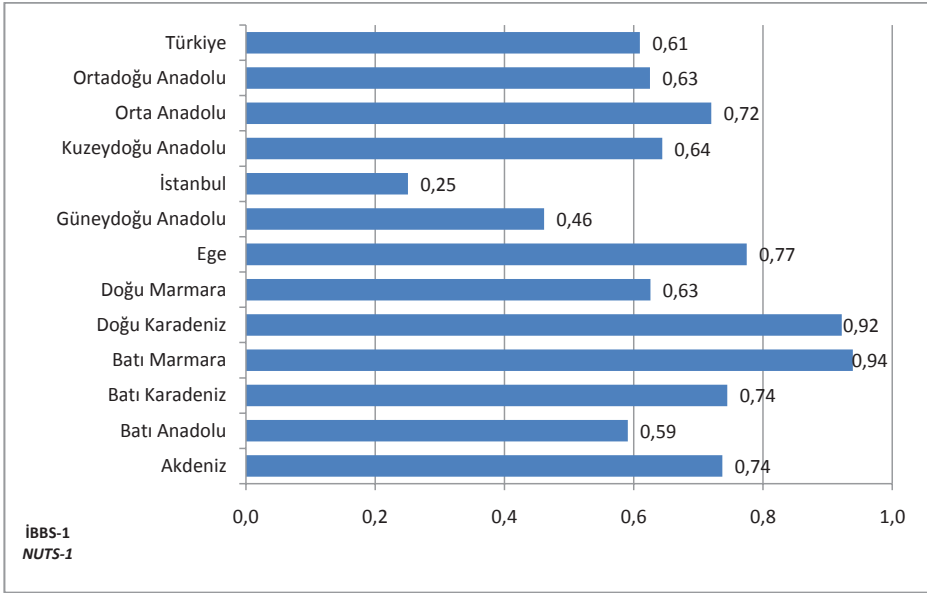

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.14. İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen Ebe Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008

Figure 6.14. Number of Midwives per 1.000 Population by NUTS-1, MoH, 2008

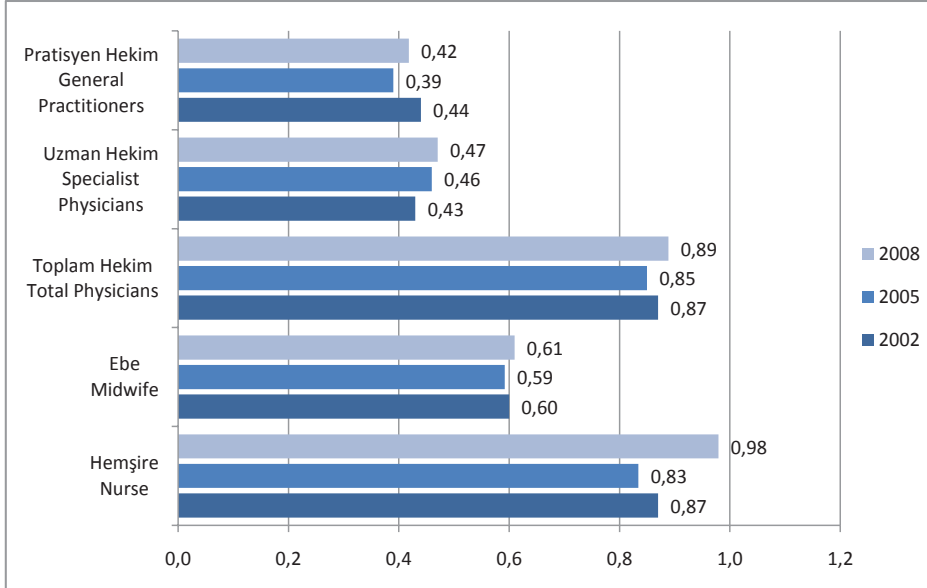

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Şekil 6.15. Yıllara Göre 1.000 Kişiye Düşen Sağlık Personeli Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

Figure 6.15. Number of Health Personnel per 1.000 Population by Years, MoH, Turkey

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Personnel, Population: TURKSTAT

Not: Asistan hekim sayısı, uzman hekim sayısına dahil edilmiştir.

Note: Number of medical residents are included in the number specialist physicians.

*Not : Karşılaştırılabilir olması amacı ile 2002 yılına SSK personel sayıları dahil edilmiştir.

*Note: For comparability purpose, the SSK health professionals were included in the MoH health professionals for the year 2002.

Tablo 6.4. Bazı Sağlık Bakanlığı Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı, 2008**Table 6.4.** Distribution of Some MoH Personnel by Service Units, 2008

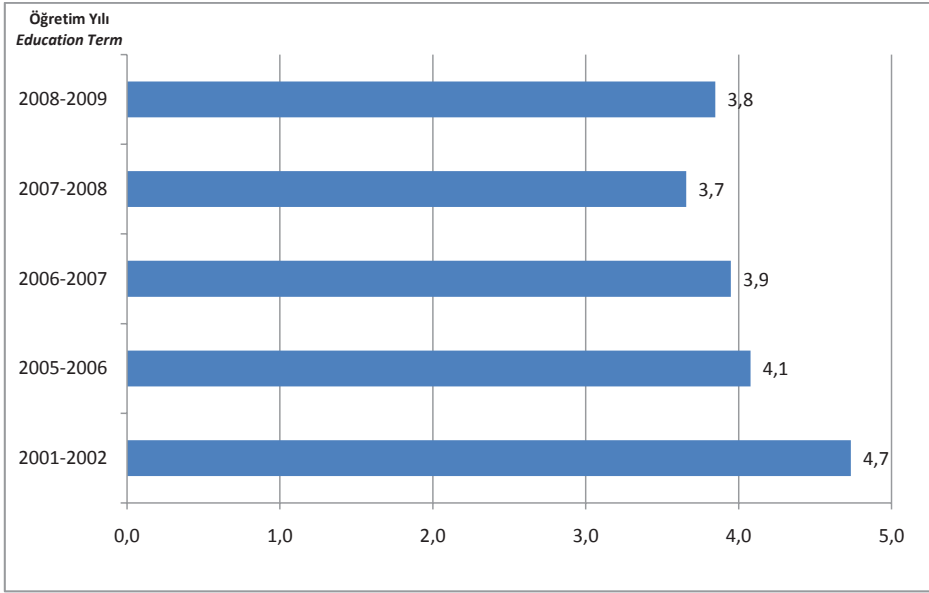
	Hastaneler Hospitals	Sağlık Ocağı Health Center	Aile Hekimliği Birimi Family Medicine Unit	Diğer Kurumlar Other Facilities	Toplam Total
Uzman Hekim Specialist Physician	24.920	68	22	876	25.886
Pratisyen Hekim General Practitioner	8.459	13.371	4.588	3.481	29.899
Asistan Medical Residents	7.751	-	-	-	7.751
Toplam Hekim Total Physicians	41.130	13.439	4.610	4.357	63.536
Hemşire Nurse	51.443	11.225	2.647	4.707	70.022
Ebe Midwife	17.194	18.577	5.513	2.316	43.600

Kaynak: Personel Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Personnel**Not:** Diğer Kurumlar 112 Acil Yardım İstasyonları, Verem Savaşı Dispanserleri, Kanser Erken Teşhis ve Tarama Eğitim Merkezleri, Halk Sağlığı Laboratuvarları, AÇSAP Merkezleri personeli kapsamaktadır.**Note:** Other facilities include 112 Emergency Care Stations, Tuberculosis Control Dispensaries, Cancer Early Diagnosis and Screening Centers, Public Health Labs, MCHFP Centers personnel.**Tablo 6.5.** Öğretim Yıllarına Göre Tıp Fakültelerinde Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye**Table 6.5.** Number of Students and Faculty Members in Faculties of Medicine by Education Terms, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Fakülte Sayısı Number of Faculties	Yeni Kayıt Yapılan Recently Enrolled	Öğrenci Sayısı Number of Students	Mezun Olan Graduates	Öğretim Elemanı Sayısı* Number of Faculty Members*
2001-2002	40	4.801	31.786	4.755	6.715
2005-2006	46	4.957	32.985	4.532	8.090
2006-2007	47	5.117	33.537	4.872	8.491
2007-2008	49	5.253	33.782	4.753	9.238
2008-2009	56	6.655	35.454	-	9.216

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü**Source:** SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education*** Ataturk, Gazi, Hacettepe ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültelerinin hem İngilizce hem Türkçe eğitim veren bölümleri olup bunlar ayrıca sayılmamıştır. Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.***** Ataturk, Gazi, Hacettepe ve İstanbul University Faculties of Medicine have departments, which offer education in Turkish and English languages. These departments were not counted separately. Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.**

Şekil 6.16. Öğretim Yıllarına Göre Tıp Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye
Figure 6.16. Number of Students per Faculty Member in Faculties of Medicine by Education Terms, Turkey

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

Not: Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

Note: Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Tablo 6.6. Öğretim Yıllarına Göre Diş Hekimliği Fakültelerinde Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye
Table 6.6. Number of Students and Faculty Members in Faculties of Dentistry by Education Terms, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Fakülte Sayısı Number of Faculties	Öğrenci Sayısı Number of Students			Öğretim Elemanı Sayısı* Number of Faculty Members*
		Yeni Kayıt Yapılan Recently Enrolled	Halen Eğitimde Olan Still in Education	Mezun Olan Graduates	
2001-2002	14	971	5.167	813	620
2005-2006	15	1.030	5.609	763	717
2006-2007	17	1.078	5.873	981	763
2007-2008	18	1.132	5.926	994	836
2008-2009	19	1.458	6.322	-	854

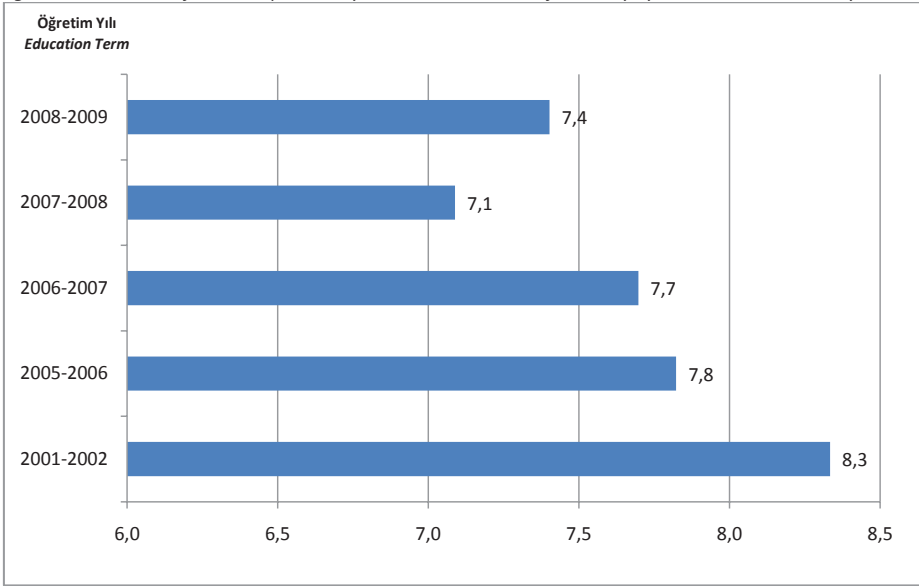
Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

* Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

* Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Şekil 6.17. Öğretim Yıllarına Göre Diş Hekimliği Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye
Figure 6.17. Number of Students per Faculty Member In Faculties of Dentistry by Education Terms, Turkey

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

Not: Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

Note: Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Tablo 6.7. Öğretim Yıllarına Göre Eczacılık Fakültelerinde Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye

Table 6.7. Number of Students and Faculty Members in Faculties of Pharmacy by Education Terms, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Fakülte Sayısı Number of Faculties	Öğrenci Sayısı Number of Students			Öğretim Elemanı Sayısı* Number of Faculty Members
		Yeni Kayıt Yapılan Recently Enrolled	Halen Eğitimde Olan Still in Education	Mezun Olan Graduates	
2001-2002	9	855	4.149	919	368
2005-2006	12	1.005	4.572	896	386
2006-2007	12	997	4.666	981	415
2007-2008	12	1.020	4.666	966	441
2008-2009	12	1.195	4.896	-	445

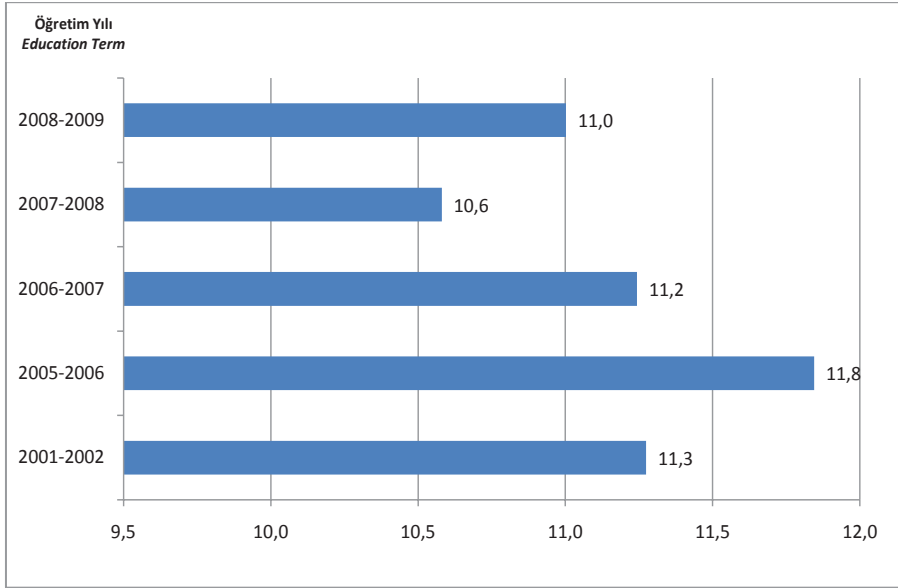
Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

* Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

* Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Şekil 6.18. Öğretim Yıllarına Göre Eczacılık Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye
Figure 6.18. Number of Students per Faculty Member in Faculties of Pharmacy by Education Years, Turkey

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

Not: Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

Note: Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Tablo 6.8. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Hemşirelik Okullarında Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye

Table 6.8. Number of Students and Faculty Members in Bachelor Degree Nursing Schools by Education Terms, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Fakülte Sayısı Number of Faculties	Yeni Kayıt Yapılan Recently Enrolled	Öğrenci Sayısı Number of Students	Mezun Olan Graduates	Öğretim Elemanı Sayısı* Number of Faculty Members*
2001-2002		3.883	15.287	2.570	348
2005-2006	78	4.035	18.093	3.781	420
2006-2007	78	4.361	18.630	4.113	465
2007-2008	80	5.824	20.442	3.994	556
2008-2009	84	6.570	22.796	-	588

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

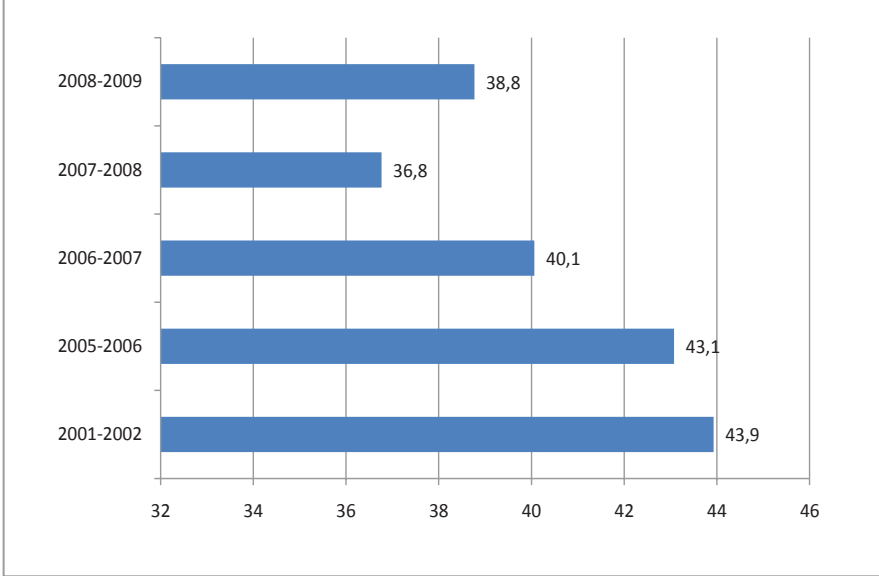
Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

*Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

* Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Şekil 6.19. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Hemşirelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

Figure 6.19. Number of Students per Faculty Member in 4-Year Nursing Schools by Education Terms, Turkey

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

Not: Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

Note: Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Tablo 6.9. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okullarında Öğrenci Sayıları, Türkiye

Table 6.9. Number of Students in Four-Year Midwifery Schools by Education Terms, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Fakülte Sayısı Number of Faculties	Öğrenci Sayısı Number of Students			Öğretim Elemanı Sayısı* Number of Faculty Members*
		Yeni Kayıt Yapılan Recently Enrolled	Halen Eğitimde Olan Still in Education	Mezun Olan Graduates	
2001-2002		1.244	4.420	537	21
2005-2006	29	1.214	5.719	1.169	33
2006-2007	29	1.338	5.906	1.160	35
2007-2008	32	1.488	5.997	1.331	49
2008-2009	33	1.873	6.382	-	52

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

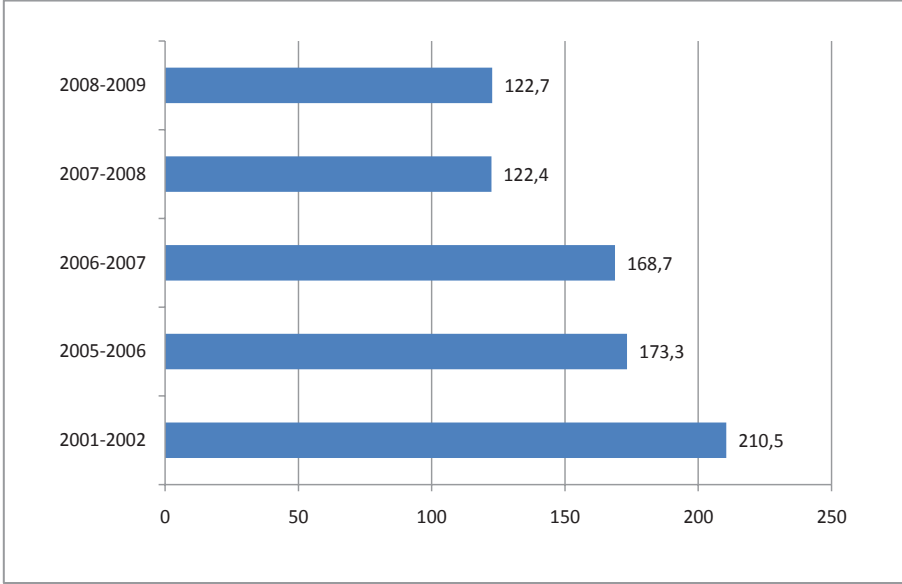
Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

* Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

* Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Şekil 6.20. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

Figure 6.20. Number of Students per Faculty Member in 4-Year Midwifery Schools by Education Terms, Turkey

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPC Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

Not: Öğretim elemanı sayısına profesör, doçent, yardımcı doçent ve öğretim görevlileri dahildir. Başka bölümlerden gelen öğretim elemanları sayıya dahil edilmemiştir.

Note: Faculty members include professors, associate professors, assistant professors and faculty members. Faculty members of other departments are not included.

Tablo 6.10. Öğretim Yıllarına ve Bölümlere Göre Sağlık Meslek Liseleri Mezun Sayıları, Türkiye

Table 6.10. Number of Graduates from Vocational High Schools for Health by Education Terms and Departments, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Ebe Midwife	Hemşire Nurse	Sağlık Memuru Health Officer	Çevre Sağlığı Environmental Health	Radyoloji Radiology	Laboratuvar Laboratory	Ortopedi Orthopedics	Anestezi Anesthesia	Diş Dental Care	İlk Yardım Emergency Care	Tıbbi Sekreterlik Medical Secretary
2001-2002	10	1	254	823	632	596	54	416	183	4.758	5.346
2002-2003	1	0	0	753	503	605	42	445	105	4.201	3.341
2003-2004	0	0	1	327	504	592	39	400	74	3.967	1.737
2004-2005	1.539	896	124	195	124	236	14	372	31	2.529	1.203
2005-2006	1.921	1.738	233	221	509	-	18	628	44	2.578	1.136
2006-2007	1.129	1.927	199	153	324	345	25	423	52	1.737	809
2007-2008	1.169	1.992	227	164	351	329	25	498	53	1.817	898

Kaynak: Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Health Education

Tablo 6.11. Öğretim Yıllarına Göre Tıpta Uzmanlık Eğitime İlişkin Veriler, Türkiye
Table 6.11. Data on Medical Speciality Education by Education Terms, Turkey

Öğretim Yılı Education Term	Uzmanlık Eğitime Başlayan Hekim Sayısı Number of Entrance for Medical Residency	Uzmanlık Eğitimini Tamamlayan Hekim Sayısı Number of Graduated Specialist Physician
2001-2002	3.693	2.558
2005-2006	4.376	2.448
2006-2007	5.262	2.283
2007-2008	4.644	3.223
2008-2009	3.828	-

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü

Source: SSPP Higher Education Statistics, General Directorate of Health Education

Bölüm 7 / *Chapter 7*

Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı

Utilization of Health Care Services

Tablo 7.1. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Hastane Müracaat Sayısı, Türkiye**Table 7.1.** Total Hospital Visits by Years and Sectors, Turkey

	2002	2006	2007	2008
Sağlık Bakanlığı <i>Ministry of Health</i>	109.737.182	189.422.137	209.630.370	216.723.712
Üniversite <i>University</i>	8.891.333	12.588.872	15.025.079	18.290.800
Özel <i>Private</i>	5.680.954	15.529.416	24.485.650	38.688.313
Toplam <i>Total</i>	124.309.469	217.540.425	249.141.099	273.702.825

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services

Not: MSB hastaneleri dahil değildir. Diğer kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere bağlı az sayıda hastane özel hastane içerisinde gösterilmiştir. Diğer Hastaneler için bakınız sayfa 134. Karşılaştırılabilir olması amacıyla 2002 yılı için 43.561.287 olan SSK hastanelerine müracaat sayısı Sağlık Bakanlığı hastaneleri müracaat sayısına dahil edilmiştir.

Note: MoD hospitals are not included. Few hospitals affiliated with other public establishments and local administrations are included in private hospitals. For other hospitals, please see the page 136. For comparability purpose, the SSK hospital visits, which were 43.561.287 in 2002, were included in the MoH hospital visits.

Tablo 7.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Kişi Başına Hastane Müracaat Sayısı, Türkiye**Table 7.2.** Per Capita Hospital Visits by Years and Sectors, Turkey

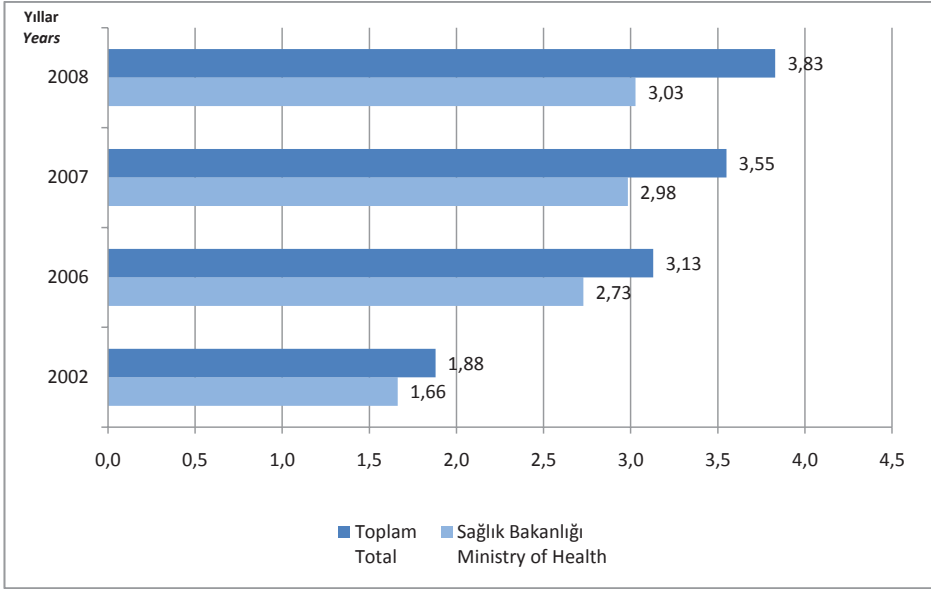
	2002	2006	2007	2008
Sağlık Bakanlığı <i>Ministry of Health</i>	1,66	2,73	2,98	3,03
Üniversite <i>University</i>	0,13	0,18	0,21	0,26
Özel <i>Private</i>	0,09	0,22	0,35	0,54
Toplam <i>Total</i>	1,88	3,13	3,55	3,83

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Not: MSB hastaneleri dahil değildir. Diğer kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere bağlı az sayıda hastane özel hastane içerisinde gösterilmiştir. Diğer Hastaneler için bakınız sayfa 134. Karşılaştırılabilir olması amacıyla 2002 yılı için 43.561.287 olan SSK hastanelerine müracaat sayısı Sağlık Bakanlığı hastaneleri müracaat sayısına dahil edilmiştir.

Note: MoD hospitals are not included. Few hospitals affiliated with other public establishments and local administrations are included in private hospitals. For other hospitals, please see the page 136. For comparability purpose, the SSK hospital visits, which were 43.561.287 in 2002, were included in the MoH hospital visits.

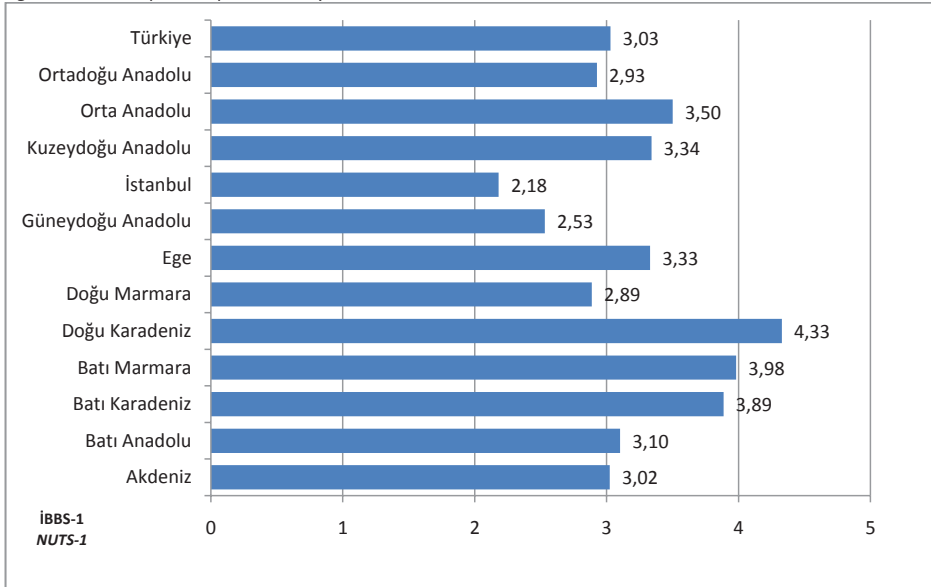
Şekil 7.1. Yıllara Göre Kişi Başına Hastane Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı ve Tüm Sektörler, Türkiye
Figure 7.1. Per Capita Hospital Visits by Years, MoH and All Sectors, Turkey

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Şekil 7.2. İBBS-1'e Göre Kişi Başına Hastane Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008
Figure 7.2. Per Capita Hospital Visits by NUTS-1, MoH, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

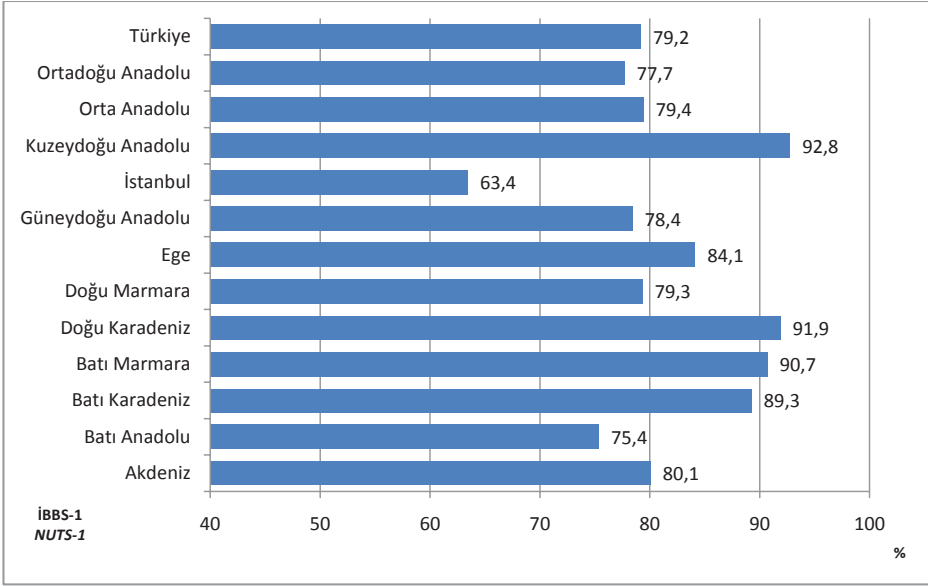
Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Not: İBBS-1'e göre kişi başına tüm yataklı tedavi kurumlarına müracaat sayısı için bakınız sayfa 115, Şekil 7.20.

Note: For per capita visits to all inpatient treatment facilities by NUTS-1, please see the figure 7.20., in page 115.

Şekil 7.3. İBBS-1'e Göre Kişi Başına Hastane Müracaatlarında Sağlık Bakanlığı Oranı, (%), 2008

Figure 7.3. MoH Proportion in per Capita Visits to Hospitals by NUTS-1, (%), 2008

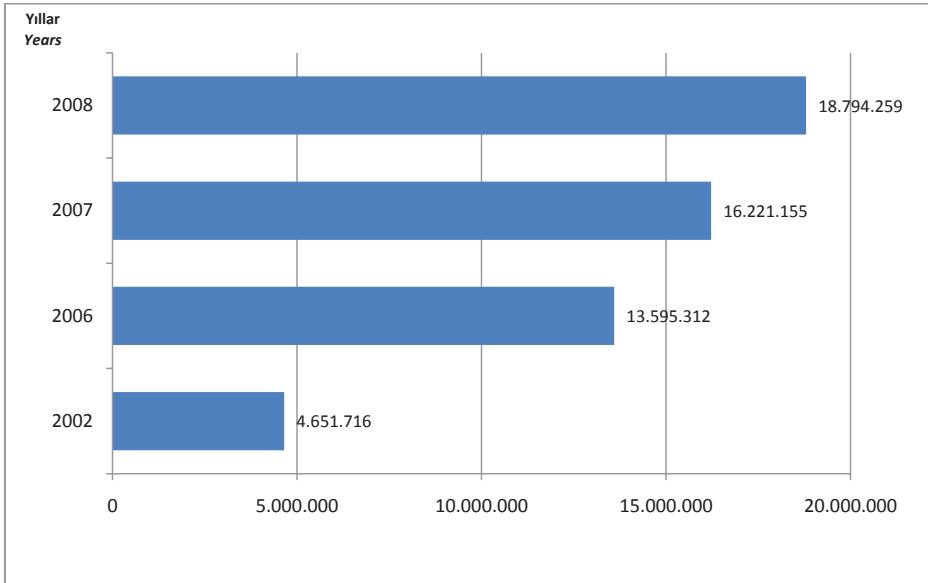

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Şekil 7.4. Yıllara Göre Ağız-Diş Sağlığı Hizmetleri Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

Figure 7.4. Visits for Oral-Dental Health Care Services by Years, MoH, Turkey

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Tablo 7.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Sayısı, Türkiye
Table 7.3. Number of Inpatients by Years and Sectors, Turkey

	2002	2006	2007	2008
Sağlık Bakanlığı <i>Ministry of Health</i>	4.169.779	5.379.198	5.674.935	5.959.585
Üniversite <i>University</i>	781.990	1.165.277	1.262.973	1.386.449
Özel <i>Private</i>	556.494	1.220.176	1.782.381	2.338.211
Toplam <i>Total</i>	5.508.263	7.764.651	8.720.289	9.684.245

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: MSB hastaneleri dahil değildir. Diğer kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere bağlı az sayıda hastane özel hastane içerisinde gösterilmiştir. Özel hastanelere dahil edilen diğer kurumlar için bakınız sayfa 134. Karşılaştırılabilir olması amacıyla 2002 yılı için SSK hastanelerine yatan hasta sayısı 1.363.191 olup Sağlık Bakanlığı hastaneleri yatan hasta sayısına dahil edilmiştir.

Note: MoD hospitals are not included. Few hospitals affiliated with other public establishments and local administrations are included in private hospitals. For detailed information about other public establishments included in private hospitals, please see the page 136. For comparability purpose, the SSK hospital visits, which were 1.363.191 in 2002, were included in the MoH inpatients.

Tablo 7.4. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerine Yatan Hasta Sayıları ve Tüm Sektörlere Oranı, (%), 2008
Table 7.4. Number of Inpatients in MoH Hospitals and Proportion to All Sectors by NUTS-1, (%), 2008

İBBS-1 NUTS-1	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	Toplam Total	Oran Proportion
Akdeniz / <i>Mediterranean</i>	771.563	1.223.219	63,1
Batı Anadolu / <i>Western Anatolia</i>	603.363	1.062.610	56,8
Batı Karadeniz / <i>Western Blacksea</i>	465.880	599.970	77,7
Batı Marmara / <i>Western Marmara</i>	273.804	348.288	78,6
Doğu Karadeniz / <i>Eastern Blacksea</i>	298.778	373.114	80,1
Doğu Marmara / <i>Eastern Marmara</i>	580.348	857.562	67,7
Ege / <i>Aegean</i>	959.937	1.371.330	70,0
Güneydoğu Anadolu / <i>Southeastern Anatolia</i>	520.056	845.371	61,5
İstanbul	690.675	1.710.156	40,4
Kuzeydoğu Anadolu / <i>Northeastern Anatolia</i>	175.037	231.343	75,7
Orta Anadolu / <i>Central Anatolia</i>	300.215	565.829	53,1
Ortadoğu Anadolu / <i>Mideastern Anatolia</i>	319.929	495.453	64,6
Türkiye / <i>Turkey</i>	5.959.585	9.684.245	61,5

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Source: General Directorate of Curative Services
Not: MSB hastaneleri dahil değildir.
Note: MoD hospitals are not included.

Tablo 7.5. Yıllara ve Sektörlere Göre Ameliyat Sayıları, Türkiye
Table 7.5. Number of Surgical Operations by Years and Sectors, Turkey

		2002	2006	2007	2008
BÜYÜK MAJOR	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	596.186	1.285.042	1.402.824	1.456.036
	Üniversite University	195.014	322.098	344.968	383.815
	Özel Private	146.234	382.832	508.696	588.869
	Toplam Total	937.434	1.989.972	2.256.488	2.428.720
ORTA INTERMEDIATE	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	473.789	696.898	814.589	1.008.255
	Üniversite University	118.545	186.031	215.307	254.213
	Özel Private	71.334	196.939	278.601	498.106
	Toplam Total	663.668	1.079.868	1.308.497	1.760.574
KÜÇÜK MINOR	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	317.361	910.970	1.126.047	1.328.662
	Üniversite University	82.567	165.153	260.517	266.819
	Özel Private	54.975	118.440	198.927	296.696
	Toplam Total	454.903	1.194.563	1.585.491	1.892.177

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: MSB hastaneleri dahil değildir. Diğer kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere bağlı az sayıda hastane özel hastane içerisinde gösterilmiştir. Özel hastanelere dahil edilen diğer kurumlar için bakınız sayfa 134. Büyük, orta ve küçük ameliyat kapsamında değerlendirilen cerrahi girişim örnekleri için bakınız sayfa 135. Detaylı bilgi için bakınız Bütçe Uygulama Talimatı 2009, EK-9.

Note: MoD hospitals are not included. Few hospitals affiliated with other public establishments and local administrations are included in private hospitals. For detailed information about other public establishments included in private hospitals, please see the page 136. For surgical interventions regarded as major, intermediate and minor surgeries, please see the page 137. For further information, please refer to the Budget Implementation Directive 2009, Annex 9.

Tablo 7.6. İBBS 1'e Göre Ameliyat Sayıları, Tüm Sektörler, 2008
Table 7.6. Number of Surgical Operations by NUTS-1, All Sectors, 2008

İBBS-1 NUTS-1	BÜYÜK MAJOR	ORTA INTERMEDIATE	KÜÇÜK MINOR	TOPLAM TOTAL
Akdeniz / <i>Mediterranean</i>	311.352	222.934	290.675	824.961
Batı Anadolu / <i>Western Anatolia</i>	313.689	219.282	301.699	834.670
Batı Karadeniz / <i>Western Blacksea</i>	151.028	101.327	97.097	349.452
Batı Marmara / <i>Western Marmara</i>	74.483	41.216	28.347	144.046
Doğu Karadeniz / <i>Eastern Blacksea</i>	88.380	37.085	43.513	168.978
Doğu Marmara / <i>Eastern Marmara</i>	262.554	155.069	133.381	551.004
Ege / <i>Aegean</i>	354.849	231.676	355.166	941.691
Güneydoğu Anadolu / <i>Southeastern Anatolia</i>	161.410	160.616	132.470	454.496
İstanbul	427.796	378.915	336.236	1.142.947
Kuzeydoğu Anadolu / <i>Northeastern Anatolia</i>	46.898	38.442	34.227	119.567
Orta Anadolu / <i>Central Anatolia</i>	131.053	92.361	78.366	301.780
Ortadoğu Anadolu / <i>Mideastern Anatolia</i>	105.228	81.651	61.000	247.879
Türkiye / <i>Turkey</i>	2.428.720	1.760.574	1.892.177	6.081.471

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: Büyük, orta ve küçük ameliyat kapsamında değerlendirilen cerrahi girişim örnekleri için bakınız sayfa 135. Detaylı bilgi için bakınız Bütçe Uygulama Talimatı 2009, EK-9.

Note: For surgical interventions regarded as major, intermediate and minor surgeries, please see the page 137. For further information please refer to the Budget Implementation Directive 2009, Annex 9.

Tablo 7.7. İBBS 1'e Göre Ameliyat Sayıları, Sağlık Bakanlığı, 2008**Table 7.7.** Number of Surgical Operations by NUTS-1, MoH, 2008

İBBS-1 NUTS-1	BÜYÜK MAJOR	ORTA INTERMEDIATE	KÜÇÜK MINOR	TOPLAM TOTAL
Akdeniz / <i>Mediterranean</i>	212.090	131.326	186.630	530.046
Batı Anadolu / <i>Western Anatolia</i>	184.310	114.870	226.075	525.255
Batı Karadeniz / <i>Western Blacksea</i>	115.013	74.070	79.162	268.245
Batı Marmara / <i>Western Marmara</i>	57.152	26.665	22.854	106.671
Doğu Karadeniz / <i>Eastern Blacksea</i>	66.664	27.980	34.279	128.923
Doğu Marmara / <i>Eastern Marmara</i>	164.585	83.791	107.111	355.487
Ege / <i>Aegean</i>	228.049	168.350	295.174	691.573
Güneydoğu Anadolu / <i>Southeastern Anatolia</i>	105.571	75.308	65.910	246.789
İstanbul	155.178	203.517	221.740	580.435
Kuzeydoğu Anadolu / <i>Northeastern Anatolia</i>	35.886	24.877	23.062	83.825
Orta Anadolu / <i>Central Anatolia</i>	73.953	34.922	38.084	146.959
Ortadoğu Anadolu / <i>Mideastern Anatolia</i>	57.585	42.579	28.581	128.745
Türkiye / <i>Turkey</i>	1.456.036	1.008.255	1.328.662	3.792.953

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services**Not:** Büyük, orta ve küçük ameliyat kapsamında değerlendirilen cerrahi girişim örnekleri için bakınız sayfa 135. Detaylı bilgi için bakınız Bütçe Uygulama Talimatı 2009, EK-9.**Note:** For surgical interventions regarded as major, intermediate and minor surgeries, please see the page 137. For further information please refer to the Budget Implementation Directive 2009, Annex 9.

Tablo 7.8. Yıllara ve Sektörlere Göre Ameliyat Sayısının Müracaat Sayısına Oranı, (%), Türkiye
Table 7.8. Proportion of Surgical Operations to the Number of Visits by Years and Sectors, (%), Turkey

		2002	2006	2007	2008
BÜYÜK MAJOR	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	0,54	0,68	0,67	0,67
	Üniversite University	2,19	2,56	2,30	2,10
	Özel Private	2,57	2,47	2,08	1,52
	Toplam Total	0,75	0,91	0,91	0,89
ORTA INTERMEDIATE	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	0,43	0,37	0,39	0,47
	Üniversite University	1,33	1,48	1,43	1,39
	Özel Private	1,26	1,27	1,14	1,29
	Toplam Total	0,53	0,50	0,53	0,64
KÜÇÜK MINOR	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	0,29	0,48	0,54	0,61
	Üniversite University	0,93	1,31	1,73	1,46
	Özel Private	0,97	0,76	0,81	0,77
	Toplam Total	0,37	0,55	0,64	0,69
TOPLAM TOTAL	Sağlık Bakanlığı Ministry of Health	1,26	1,53	1,59	1,75
	Üniversite University	4,46	5,35	5,46	4,95
	Özel Private	4,80	4,50	4,03	3,58
	Toplam Total	1,65	1,96	2,07	2,22

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: Büyük, orta ve küçük ameliyat kapsamında değerlendirilen cerrahi girişim örnekleri için bakınız sayfa 135. Detaylı bilgi için bakınız Bütçe Uygulama Talimatı 2009, EK-9.

Note: For surgical interventions regarded as major, intermediate and minor surgeries, please see the page 137. For further information please refer to the Budget Implementation Directive 2009, Annex 9.

Tablo 7.9. Yıllara ve İBBS-1'e Göre 1000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye**Table 7.9.** Number of Surgical Operations per 1000 Population by Years and NUTS-1, All Sectors, Turkey

		2000	2007	2008
BÜYÜK MAJOR	Akdeniz	9,6	29,8	34,4
	Batı Anadolu	18,9	45,9	46,5
	Batı Karadeniz	8,3	32,8	33,7
	Batı Marmara	7,4	21,9	24,0
	Doğu Karadeniz	7,7	30,5	35,2
	Doğu Marmara	10,6	34,2	39,9
	Ege	13,2	36,5	37,8
	Güneydoğu Anadolu	4,2	20,4	22,0
	İstanbul	17,4	34,6	33,7
	Kuzeydoğu Anadolu	5,5	19,2	21,3
	Orta Anadolu	7,9	33,5	34,6
	Ortadoğu Anadolu	6,2	24,6	29,1
ORTA INTERMEDIATE	Türkiye	11,0	32,0	34,0
	Akdeniz	9,4	19,2	24,6
	Batı Anadolu	12,5	26,1	32,5
	Batı Karadeniz	7,8	15,5	22,6
	Batı Marmara	6,9	9,9	13,3
	Doğu Karadeniz	7,4	11,3	14,8
	Doğu Marmara	8,5	18,4	23,6
	Ege	8,1	20,3	24,7
	Güneydoğu Anadolu	5,1	14,4	21,9
	İstanbul	9,5	21,7	29,8
	Kuzeydoğu Anadolu	5,1	16,0	17,5
	Orta Anadolu	6,1	15,2	24,4
KÜÇÜK MINOR	Ortadoğu Anadolu	4,6	16,6	22,6
	Türkiye	8,1	18,5	24,6
	Akdeniz	3,8	29,3	32,1
	Batı Anadolu	12,5	37,7	44,7
	Batı Karadeniz	3,2	17,1	21,7
	Batı Marmara	4,3	7,8	9,1
	Doğu Karadeniz	5,0	12,8	17,4
	Doğu Marmara	3,7	15,4	20,3
	Ege	8,1	38,4	37,8
	Güneydoğu Anadolu	1,7	15,2	18,0
	İstanbul	5,6	19,3	26,5
	Kuzeydoğu Anadolu	3,6	13,5	15,5
TOPLAM TOTAL	Orta Anadolu	2,2	15,8	20,7
	Ortadoğu Anadolu	2,1	12,7	16,9
	Türkiye	5,1	22,5	26,5
	Akdeniz	22,8	78,3	91,1
	Batı Anadolu	43,9	109,7	123,7
	Batı Karadeniz	19,2	65,4	78,0
	Batı Marmara	18,6	39,7	46,4
	Doğu Karadeniz	20,2	54,6	67,4
	Doğu Marmara	22,9	68,0	83,7
	Ege	29,5	95,2	100,3
	Güneydoğu Anadolu	11,0	50,0	61,8
	İstanbul	32,5	75,6	90,0
	Kuzeydoğu Anadolu	14,2	48,8	54,3
	Orta Anadolu	16,2	64,6	79,6
	Ortadoğu Anadolu	13,0	53,9	68,5
	Türkiye	24,2	73,0	85,0

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK

Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Not: Büyük, orta ve küçük ameliyat kapsamında değerlendirilen cerrahi girişim örnekleri için bakınız sayfa 135. Detaylı bilgi için bakınız Bütçe Uygulama Talimatı 2009, EK-9.

Note: For surgical interventions regarded as major, intermediate and minor surgeries, please see the page 137. For further information please refer to the Budget Implementation Directive 2009, Annex 9.

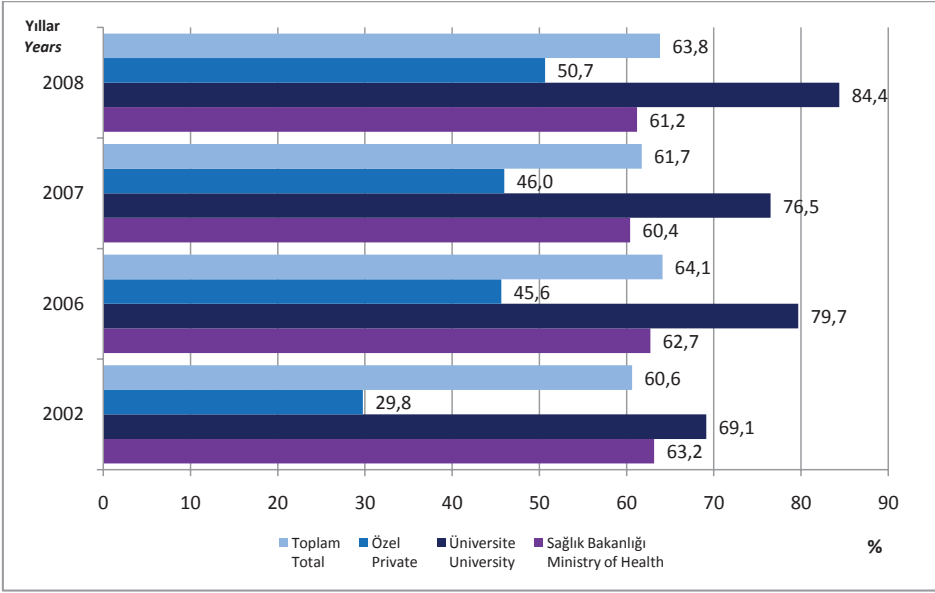
Tablo 7.10. Yıllara ve İBBS-1'e Göre 1000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye**Table 7.10.** Number of Surgical Operations per 1000 Population by Years and NUTS-1, MoH, Turkey

		2000	2007	2008
BÜYÜK MAJOR	Akdeniz	5,2	21,6	23,4
	Batı Anadolu	7,5	25,4	27,3
	Batı Karadeniz	4,7	25,7	25,7
	Batı Marmara	4,0	17,0	18,4
	Doğu Karadeniz	4,7	24,7	26,6
	Doğu Marmara	3,5	23,9	25,0
	Ege	5,1	24,7	24,3
	Güneydoğu Anadolu	2,1	12,5	14,4
	İstanbul	3,7	14,8	12,2
	Kuzeydoğu Anadolu	3,0	16,3	16,3
	Orta Anadolu	3,4	19,7	19,5
	Ortadoğu Anadolu	2,4	11,2	15,9
	Türkiye	4,3	19,8	20,4
ORTA INTERMEDIATE	Akdeniz	5,4	12,5	14,5
	Batı Anadolu	3,9	14,7	17,0
	Batı Karadeniz	5,0	12,4	16,5
	Batı Marmara	4,1	8,2	8,6
	Doğu Karadeniz	4,9	9,3	11,2
	Doğu Marmara	4,3	11,0	12,7
	Ege	3,7	15,5	17,9
	Güneydoğu Anadolu	3,5	8,2	10,2
	İstanbul	2,1	11,5	16,0
	Kuzeydoğu Anadolu	3,6	8,6	11,3
	Orta Anadolu	3,8	8,1	9,2
	Ortadoğu Anadolu	2,7	9,4	11,8
	Türkiye	3,8	11,5	14,1
KÜÇÜK MINOR	Akdeniz	1,9	16,9	20,6
	Batı Anadolu	6,2	31,1	33,5
	Batı Karadeniz	2,4	14,7	17,7
	Batı Marmara	3,0	7,1	7,4
	Doğu Karadeniz	3,0	10,1	13,7
	Doğu Marmara	1,3	11,1	16,3
	Ege	3,2	30,4	31,5
	Güneydoğu Anadolu	1,0	8,6	9,0
	İstanbul	1,5	10,9	17,5
	Kuzeydoğu Anadolu	3,2	9,0	10,5
	Orta Anadolu	1,5	8,6	10,0
	Ortadoğu Anadolu	1,2	9,6	7,9
	Türkiye	2,4	15,7	18,6
TOPLAM TOTAL	Akdeniz	12,4	51,0	58,6
	Batı Anadolu	17,7	71,2	77,8
	Batı Karadeniz	12,1	52,7	59,9
	Batı Marmara	11,1	32,3	34,3
	Doğu Karadeniz	12,7	44,1	51,4
	Doğu Marmara	9,2	46,0	54,0
	Ege	11,9	70,6	73,7
	Güneydoğu Anadolu	6,6	29,3	33,6
	İstanbul	7,3	37,3	45,7
	Kuzeydoğu Anadolu	9,8	33,9	38,1
	Orta Anadolu	8,6	36,4	38,7
	Ortadoğu Anadolu	6,2	30,2	35,6
	Türkiye	10,5	47,1	53,0

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT**Not:**Büyük, orta ve küçük ameliyat kapsamında değerlendirilen cerrahi girişim örnekleri için bakınız sayfa 135. Detaylı bilgi için bakınız Bütçe Uygulama Talimatı 2009, EK-9.**Note:** For surgical interventions regarded as major, intermediate and minor surgeries, please see the page 137. For further information please refer to the Budget Implementation Directive 2009, Annex 9.

Şekil 7.5. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatak Doluluk Oranları, (%), Türkiye

Figure 7.5. Bed Occupancy Ratios by Years and Sectors, (%), Turkey

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

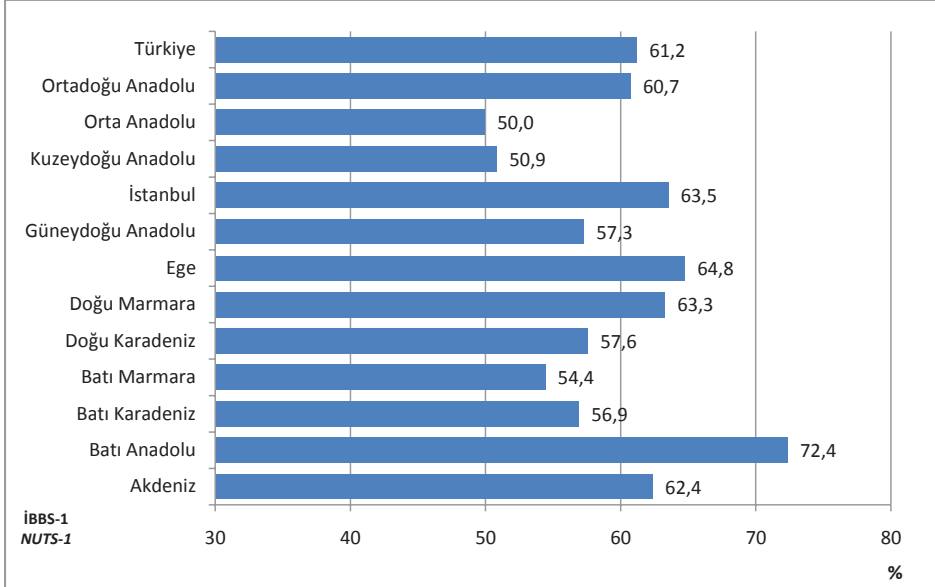
Source: General Directorate of Curative Services

Not: MSB hastaneleri dahil değildir. Yatak Sayısına dahil edilen yatakların tanımları için bakınız sayfa 135. 2008 yılından önceki yıllara ait yatak sayılarına ait hesaplamalar tanıma göre yeniden düzenlenmiştir.

Note: MoD hospitals are not included. For descriptions of beds included in the number of beds please see the page 137. The number of beds for the years before 2008 was rearranged in compliance with the description

Şekil 7.6. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Yatak Doluluk Oranı, (%), 2008

Figure 7.6. MoH Hospitals Bed Occupancy Ratio by NUTS-1, (%), 2008

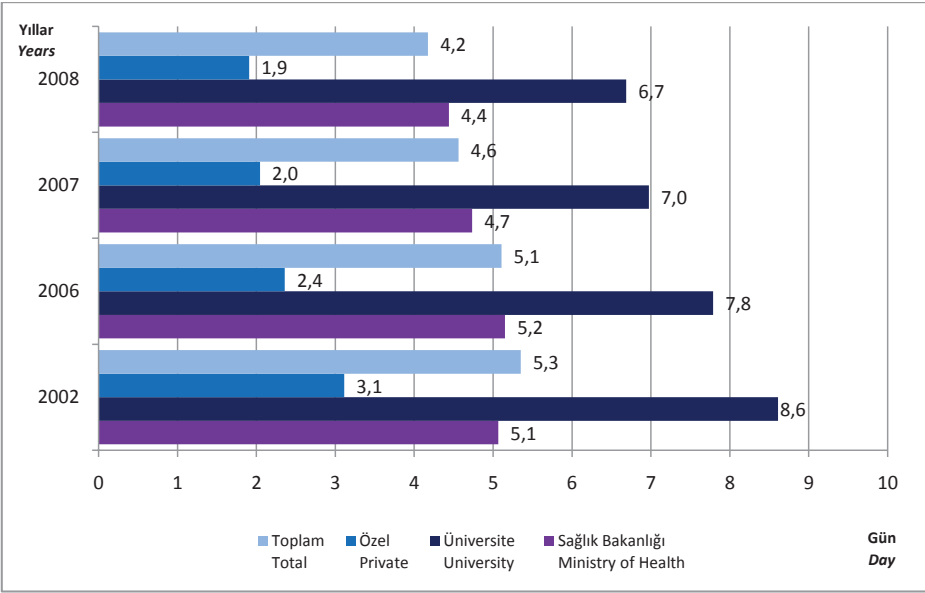

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.7. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Türkiye

Figure 7.7. Average Length of Stay for Inpatients by Years and Sectors, Turkey

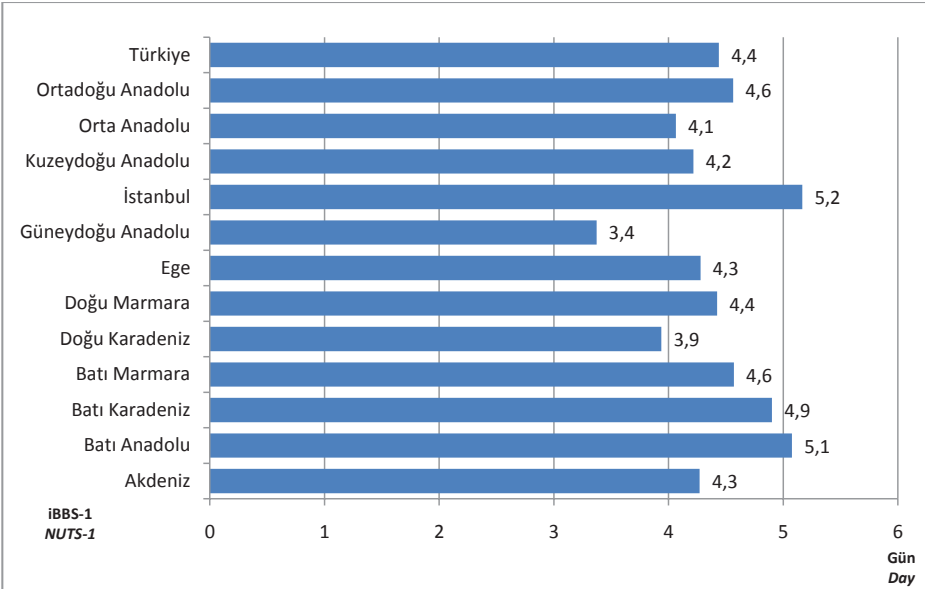

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.8. IBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Ortalama Kalış Günü, 2008

Figure 7.8. Average Length of Stay for Inpatients in the MoH Hospitals by NUTS-1, 2008

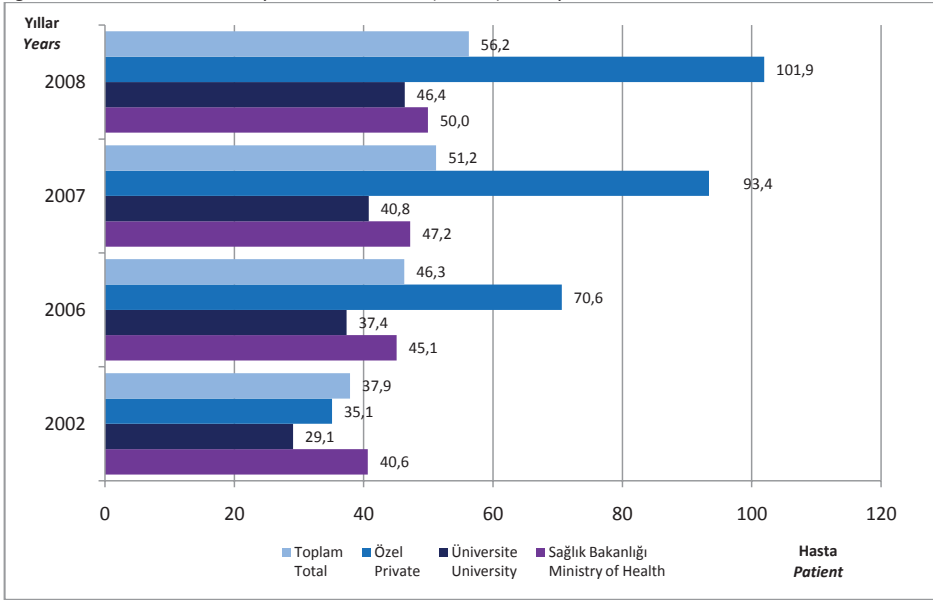

Kaynak : Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.9. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatak Devir Hızı, (Hasta), Türkiye

Figure 7.9. Bed Turnover Rate by Years and Sectors, (Patient), Turkey

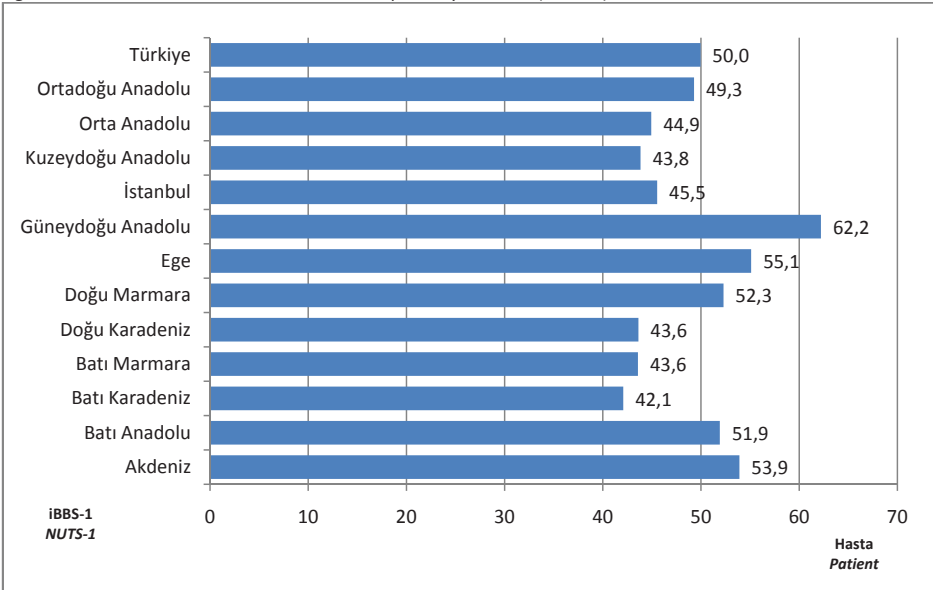

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.10. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Yatak Devir Hızı, (Hasta), 2008

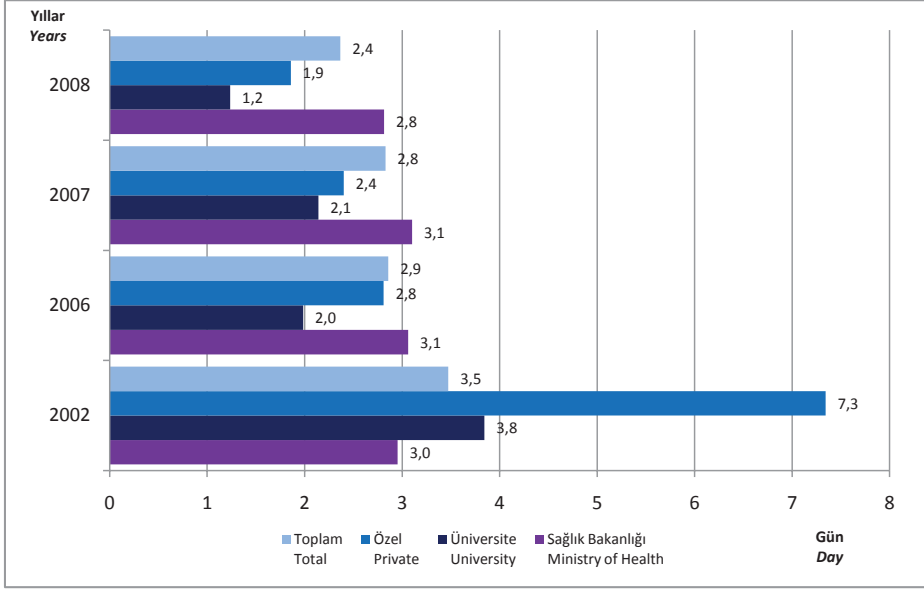
Figure 7.10. Bed Turnover Rate in the MoH Hospitals by NUTS-1, (Patient), 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

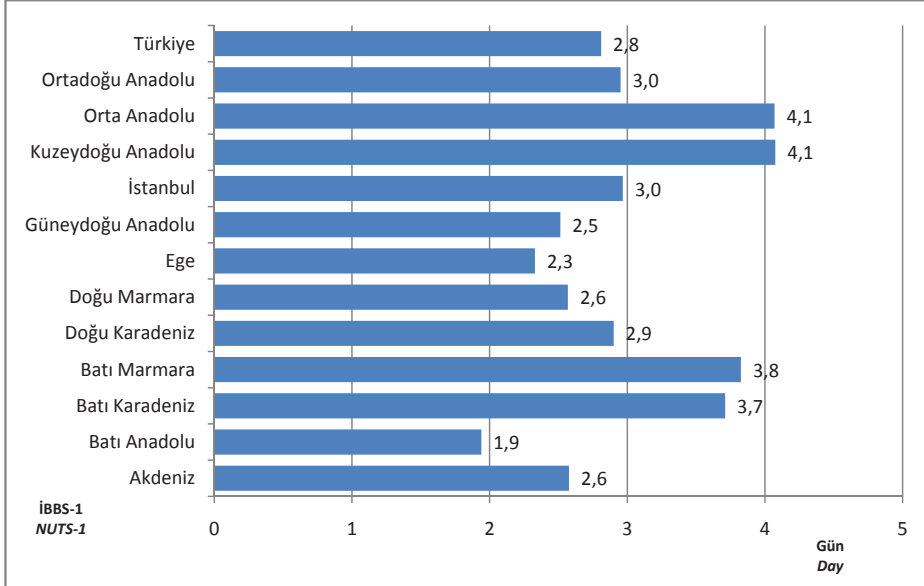
Şekil 7.11. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatak Devir Aralığı, (Gün), Türkiye
Figure 7.11. Bed Turnover Interval by Years and Sectors, (Day), Turkey

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.12. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Yatak Devir Aralıkları, (Gün), 2008
Figure 7.12. MoH Bed Turnover Intervals by NUTS-1, (Day), 2008

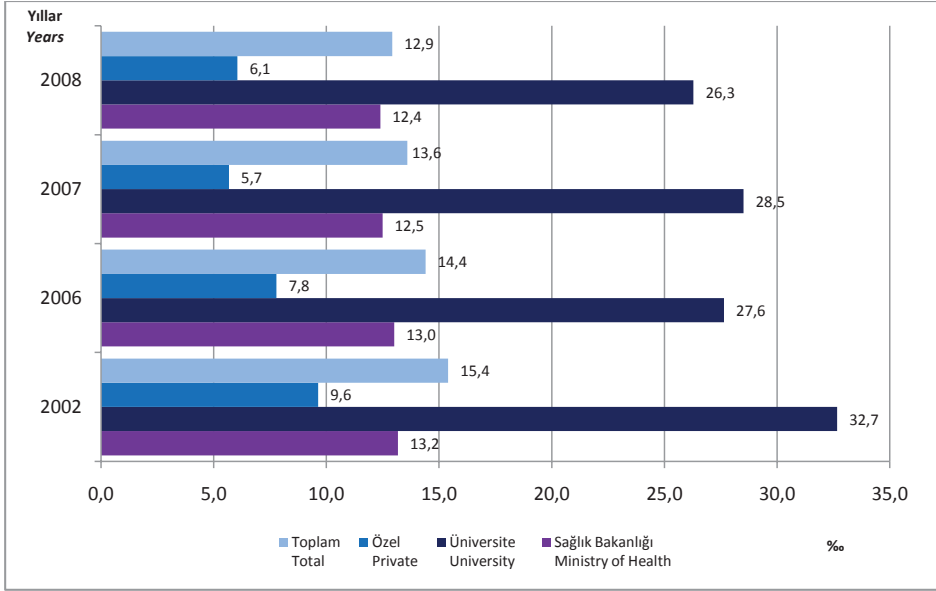

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.13. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, Türkiye

Figure 7.13. Crude Death Rate at Hospitals by Years and Sectors, Turkey

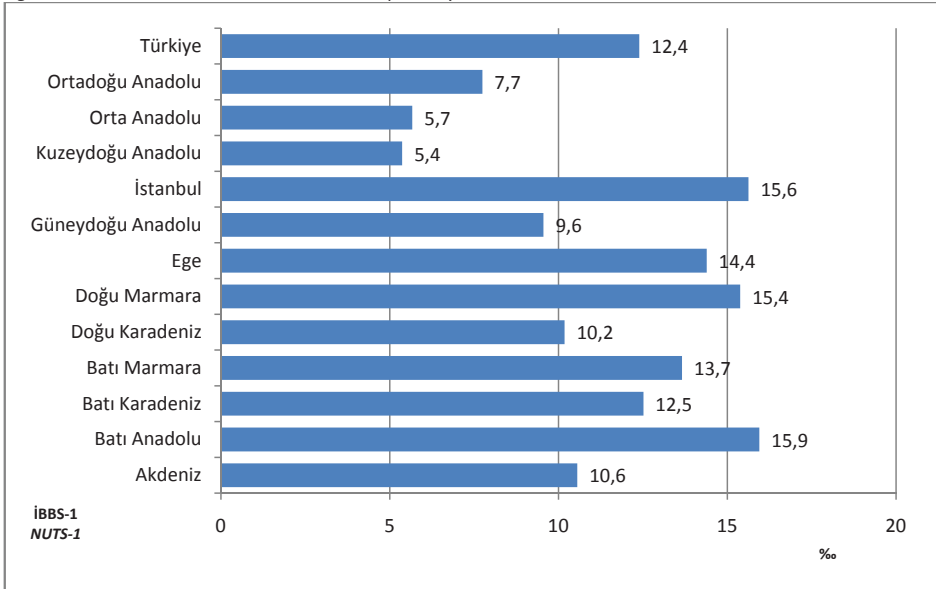

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Şekil 7.14. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Kaba Ölüm Hızı, 2008

Figure 7.14. Crude Death Rate in the MoH Hospitals by NUTS-1, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Tablo 7.11. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Toplam Yatılan Gün Sayısı, Türkiye
Table 7.11. Total Number of Days Stayed in Hospitals by Years and Sectors, Turkey

	2002	2006	2007	2008
Sağlık Bakanlığı <i>Ministry of Health</i>	23.653.646	27.320.145	26.511.490	26.650.409
Üniversite <i>University</i>	6.782.107	9.073.326	8.651.632	9.213.985
Özel <i>Private</i>	1.722.422	2.877.624	3.203.632	4.241.645
Toplam <i>Total</i>	32.158.175	39.271.095	38.366.754	40.106.039

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Not: MSB hastaneleri dahil değildir. Diğer kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere bağlı az sayıda hastane özel hastane içerisinde gösterilmiştir. Özel hastanelere dahil edilen diğer kurumlar için bakınız sayfa 134. Karşılaştırılabilir olması amacıyla 2002 yılı için SSK hastanelerinde yatılan gün sayısı 7.736.937 olup Sağlık Bakanlığı hastaneleri yatılan gün sayısına dahil edilmiştir.

Note: MoD hospitals are not included. Few hospitals affiliated with other public establishments and local administrations are included in private hospitals. For detailed information about other public establishments included in private hospitals, please see the page 136. For comparison purpose, the former 7.736.937 days of SSK hospital stays were included in the MoH hospitals for the year 2002.

Tablo 7.12. İBBS 1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Toplam Yatılan Gün Sayısı, 2008
Table 7.12. Total Number of Days Stayed in the MoH Hospitals by NUTS-1, 2008

İBBS-1 <i>NUTS-1</i>	Sayı <i>Number</i>
Akdeniz / <i>Mediterranean</i>	3.258.062
Batı Anadolu / <i>Western Anatolia</i>	3.069.101
Batı Karadeniz / <i>Western Blacksea</i>	2.300.323
Batı Marmara / <i>Western Marmara</i>	1.248.591
Doğu Karadeniz / <i>Eastern Blacksea</i>	1.439.044
Doğu Marmara / <i>Eastern Marmara</i>	2.563.049
Ege / <i>Aegean</i>	4.108.676
Güneydoğu Anadolu / <i>Southeastern Anatolia</i>	1.748.223
İstanbul	3.517.027
Kuzeydoğu Anadolu / <i>Northeastern Anatolia</i>	741.006
Orta Anadolu / <i>Central Anatolia</i>	1.218.506
Ortadoğu Anadolu / <i>Mideastern Anatolia</i>	1.438.801
Türkiye / <i>Turkey</i>	26.650.409

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Tablo 7.13. ICD-10 Ana Tanı Kodlarına ve Cinsiyete Göre Hastanelerde Toplam Yatılan Gün Sayısının Dağılımı, (%), 2008
Table 7.13. Distribution of Total Number of Days Stayed in Hospital by the ICD-10 Main Diagnosis Codes and Gender, (%), 2008

ICD-10 Ana Tanı Kodları ICD-10 Diagnosis Codes	Kod Code	Kadın Female	Erkek Male	Toplam Total
Bazı Enfeksiyöz ve Paraziter Hastalıklar Certain Infectious and Parasitic Diseases	A00-B99	2,6	3,8	3,2
Neoplazmlar/Neoplasms	C00-D49	7,2	9,3	8,2
Kan ve Kan Yapıcı Organların Hastalıkları ve İmmün Sistemin Bazı Hastalıkları/Diseases of the Blood and Blood-forming Organs and Certain Disorders involving the Immune Mechanism	D50-D89	1,4	1,1	1,2
Endokrin, Beslenme ve Metabolizma Hastalıkları/ Endocrine, Nutritional and Metabolic Diseases	E00-E99	4,7	3,0	3,9
Mental ve Davranışsal Bozukluklar/Mental and Behavioural Disorders	F00-F99	4,0	6,3	5,1
Sinir Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Nervous System	G00-G99	3,2	3,5	3,3
Göz ve Adnekslerin Hastalıkları /Diseases of the Eye and Adnexa	H00-H59	2,6	2,8	2,7
Kulak ve Mastoid Çıkıntı Hastalıkları Diseases of the Ear and Mastoid Process	H60-H99	0,6	0,6	0,6
Dolaşım Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Circulatory System	I00-I99	9,6	12,5	11,0
Solunum Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Respiratory System	J00-J99	9,7	15,6	12,5
Sindirim Sistemi Hastalıkları/Diseases of the Digestive System	K00-K99	7,2	8,1	7,6
Deri ve Deri altı Dokunun Hastalıkları Diseases of the Skin and Subcutaneous Tissue	L00-L99	1,4	2,1	1,7
Kas İskelet Sistemi ve Bağ Dokusu Hastalıkları Diseases of the Musculoskeletal System and Connective Tissue	M00-99	10,2	5,9	8,1
Genitoüriner Sistem Hastalıkları/Diseases of the Genitourinary System	N00-N99	7,6	8,1	7,8
Gebelik, Doğum ve Lohusalık /Pregnancy, Childbirth and the Puerperium	O00-O99	12,2	0,0	6,3
Perinatal Dönemden Kaynaklanan Bazı Durumlar Certain Conditions Originating in the Perinatal Period	P00-P99	2,4	2,5	2,4
Konjenital Malformasyonlar, Deformasyonlar ve Kromozom Anomalileri Congenital Malformations, Deformations and Chromosomal Abnormalities	Q00-Q99	1,0	1,5	1,2
Semptomlar, Belirtiler ve Anormal Klinik ve Laboratuvar Bulguları, Başka Yerde Sınıflanmamış /Symptoms, Signs and Abnormal Clinical and Laboratory Findings, Not Elsewhere Classified	R00-R99	4,1	4,4	4,2
Yaralanma, Zehirlenme ve Dış Nedenlerin Bazı Diğer Sonuçları Injury, Poisoning and Certain Other Consequences of External Causes	S00-T99	3,5	6,0	4,7
Özel Amaçlı Kodlar/Codes for Special Purposes	U00-U99	0,0	0,0	0,0
Hastalık ve Ölümün Dış Sebepleri External Causes of Morbidity and Mortality	V00-Y99	0,6	1,1	0,8
Sağlık Hizmetleriyle Temas ve Sağlık Durumunu Etkileyen Faktörler/ Factors Influencing Health Status and Contact with Health Services	Z00-Z99	4,3	1,9	3,1
Toplam / Total		100	100	100

Kaynak: Bilgi İşlem Daire Başkanlığı-TSİM Form 53

Source: Department of Data Processing-BHSM Form 53

Tablo 7.14. Yıllara Göre Organ Nakli Sayısı, Türkiye**Table 7.14.** Number of Organ Transplantations by Years, Turkey

	2002	2006	2007	2008
Böbrek <i>Kidney</i>	550	949	1.302	1.665
Karaciğer <i>Liver</i>	159	319	462	592
Kalp <i>Heart</i>	20	45	64	50
Kalp Kapakçığı <i>Heart Valve</i>	15	25	20	29
Akciğer <i>Lung</i>	0	0	1	0
Kalp-Akciğer <i>Heart-Lung</i>	0	0	1	3
Pankreas <i>Pancreas</i>	0	7	14	10
İnce Bağırsak <i>Small Intestine</i>	0	0	1	3
Toplam <i>Total</i>	744	1.345	1.865	2.352

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services**Tablo 7.15.** Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumları MR ve BT Görüntüleme Sayısı, 2008**Table 7.15.** Number of MRI and CT Scans in Inpatient Treatment Facilities by Sectors, 2008

	MR <i>MRI</i>	BT <i>CT</i>
Sağlık Bakanlığı <i>Ministry of Health</i>	2.297.240	3.834.506
Üniversite <i>University</i>	415.776	741.752
Özel <i>Private</i>	770.787	946.065
Toplam <i>Total</i>	3.483.803	5.522.323

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Curative Services

Tablo 7.16. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Yataklı Tedavi Kurumları MR ve BT Görüntüleme Sayısı, 2008
Table 7.16. Number of MoH MRI and CT Scans in Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1, 2008

İBBS-1 NUTS-1	MR MRI	BT CT
Akdeniz / <i>Mediterranean</i>	277.637	404.067
Batı Anadolu / <i>Western Anatolia</i>	215.936	399.357
Batı Karadeniz / <i>Western Blacksea</i>	173.147	265.495
Batı Marmara / <i>Western Marmara</i>	83.896	137.398
Doğu Karadeniz / <i>Eastern Blacksea</i>	88.781	133.762
Doğu Marmara / <i>Eastern Marmara</i>	194.487	343.319
Ege / <i>Aegean</i>	342.161	592.356
Güneydoğu Anadolu / <i>Southeastern Anatolia</i>	125.119	363.666
İstanbul	508.553	691.397
Kuzeydoğu Anadolu / <i>Northeastern Anatolia</i>	62.779	136.517
Orta Anadolu / <i>Central Anatolia</i>	109.352	158.136
Ortadoğu Anadolu / <i>Mideastern Anatolia</i>	115.392	209.036
Türkiye / <i>Turkey</i>	2.297.240	3.834.506

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Curative Services

Tablo 7.17. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşlarına Toplam Müracaat Sayısı, Türkiye
Table 7.17. Number of Total Visits to the MoH Primary Care Facilities by Years, Turkey

	2002	2006	2007	2008
Sağlık Ocağı Health Center	55.844.883	121.101.156	123.259.825	121.441.948
Aile Hekimliği Birimi Family Medicine Unit	-	-	22.902.118	45.111.103
Verem Savaş Dispanseri Tuberculosis Control Dispensary	2.012.458	3.034.848	2.818.945	2.781.992
Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi Mother and Child Health and Family Planning Center	1.869.385	3.610.177	5.993.934	6.079.527
TOPLAM TOTAL	59.726.726	127.746.181	154.974.822	175.414.570

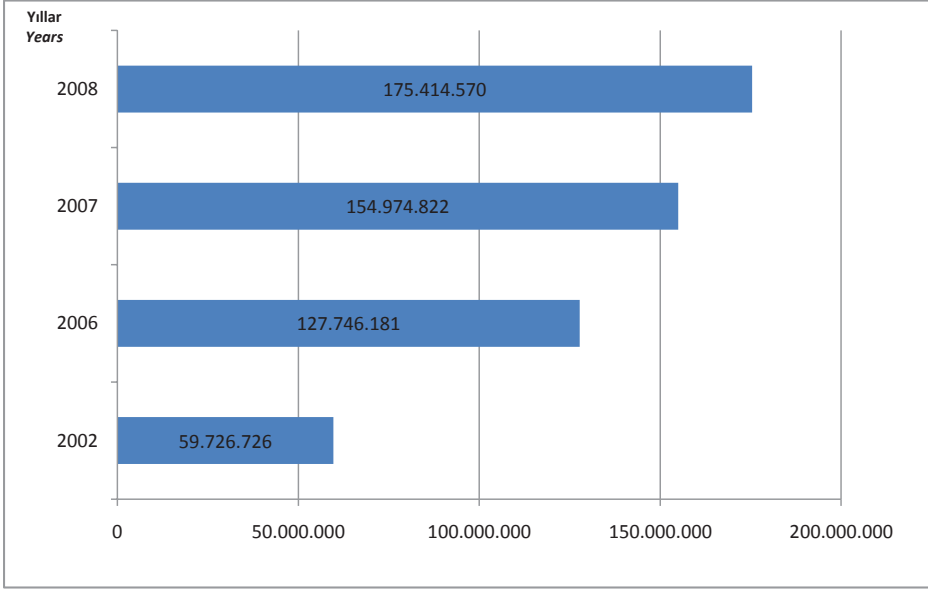
Kaynak: Sağlık Bakanlığı İlgili Birimleri

Source: MoH Units

Not: Aile Hekimliği uygulaması 15 Ekim 2005 yılında Düzce ilinde başlamış olup, 2006 yılında 7 ilde uygulandığından aile hekimliği ile ilgili veriler 2007 yılından itibaren değerlendirmeye alınmıştır. 2007 yılından önceki yıllara ait veriler sağlık ocakları içerisinde gösterilmiştir.

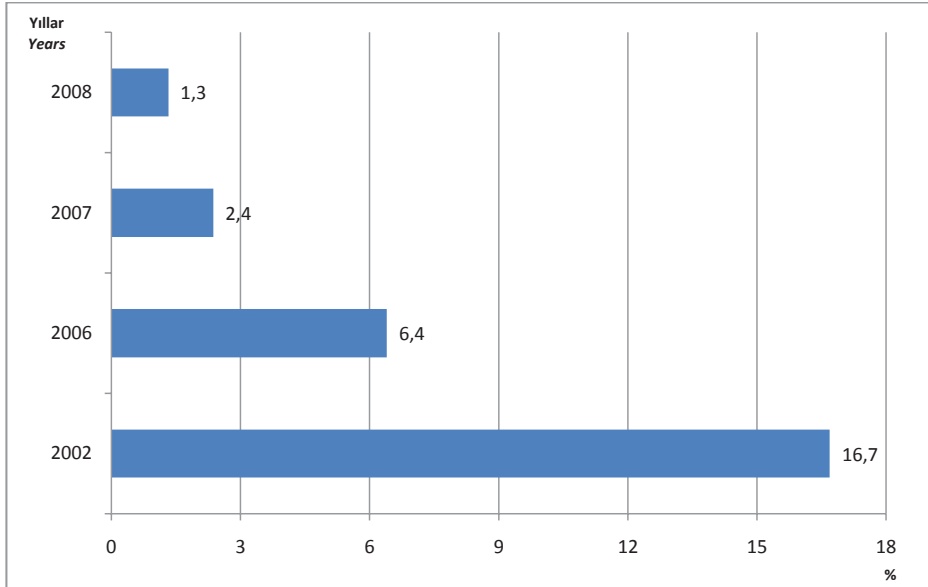
Note: Family medicine implementation was launched on 15 October 2005 in Düzce province and since family medicine was implemented in 7 provinces in 2006, data on family medicine were considered starting in the year 2007. Data prior to 2007 were presented in the health center line.

Şekil 7.15. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşlarına Müracaat Sayısı, Türkiye
Figure 7.15. Number of Visits to the MoH Primary Health Care Facilities by Years, Turkey

Kaynak: Sağlık Bakanlığı İlgili Birimleri
Source: MoH Units

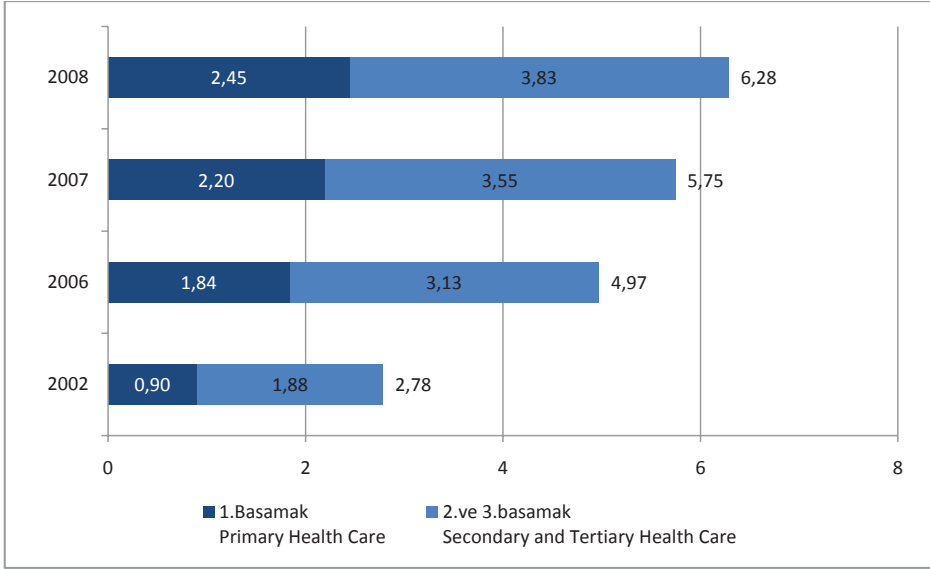
Şekil 7.16. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Birinci Basamak Kuruluşları Sevk Oranı, Türkiye
Figure 7.16. Referrals From the MoH Primary Care Facilities by Years, Turkey

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Source: Directorate General of Primary Health Care Services
Not: Birinci basamak sağlık hizmetlerinde zorunlu sevk sistemi uygulanmamaktadır.
Note: Compulsory referral system is not implemented in primary health care services.

Şekil 7.17 Yıllara Göre Kişi Başına Sağlık Kuruluşlarına Müracaat Sayısı, Türkiye

Figure 7.17. Per Capita Visits to the MoH Primary Health Care Facilities by Years, Turkey

Kaynak: Sağlık Bakanlığı İlgili Birimleri, Nüfus: TÜİK

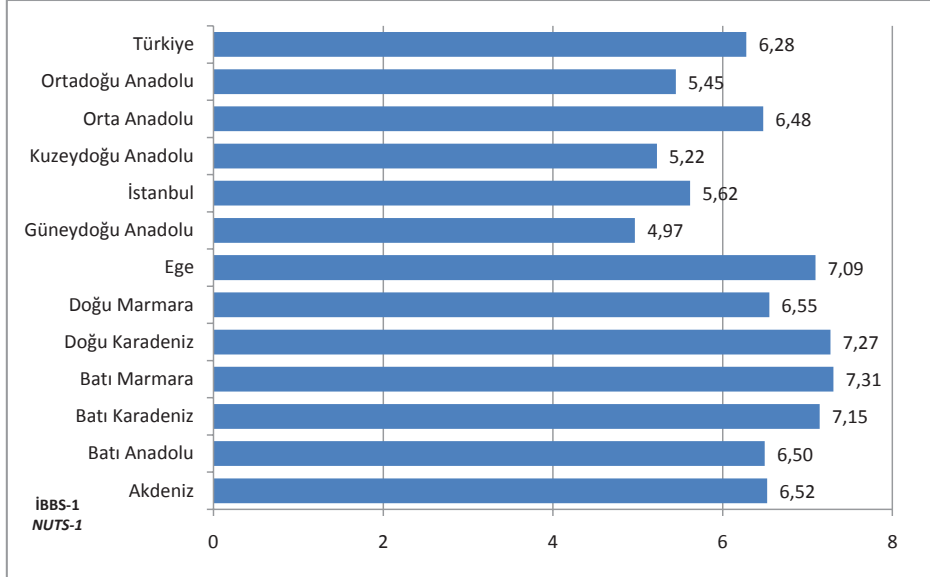
Source: MoH Units, Population: TURKSTAT

Not: Sağlık Bakanlığı birinci basamak kuruluşları ile tüm yataklı tedavi kurumlarına yapılan başvuruları kapsamaktadır.

Note: Covers the visits to the MoH primary health care facilities and all inpatient treatment facilities.

Şekil 7.18. İBBS-1'e Göre Kurum ve Kuruluşlara Kişi Başına Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2008

Figure 7.18. Per Capita Visits to Health Care Facilities by NUTS-1, All Sectors, 2008

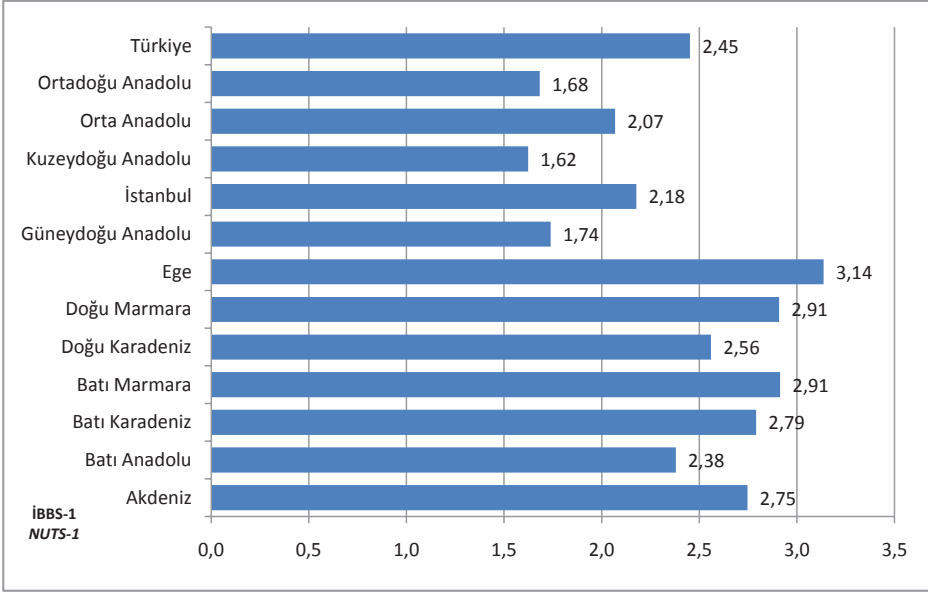
Kaynak: Sağlık Bakanlığı İlgili Birimleri, Nüfus: TÜİK

Source: MoH Units, Population: TURKSTAT

Not: Sağlık Bakanlığı birinci basamak kuruluşları ile tüm yataklı tedavi kurumlarına yapılan başvuruları kapsamaktadır.

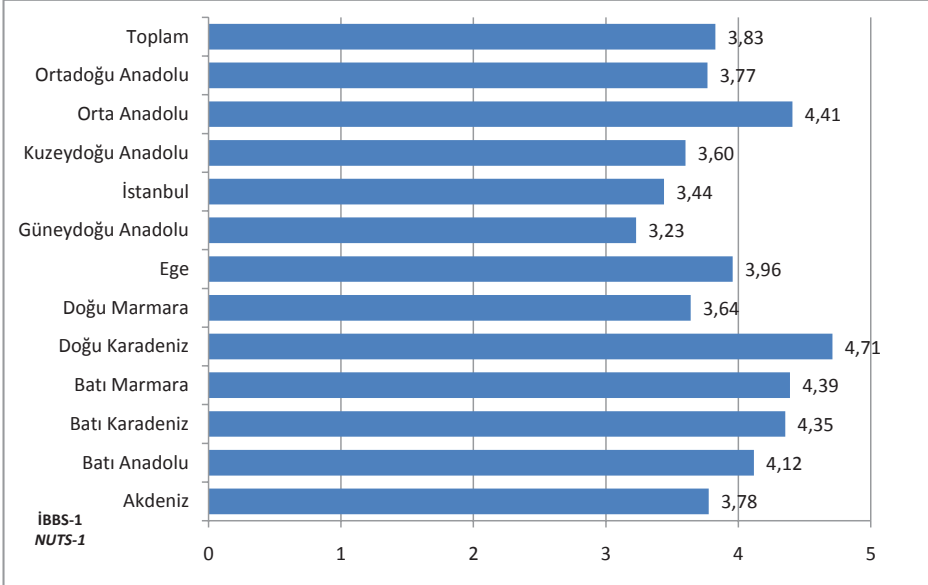
Note: Covers the visits to the MoH primary health care facilities and all inpatient treatment facilities.

Şekil 7.19. İBBS-1'e Göre Kişi Başına Birinci Basamak Kuruluşlarına Müracaat Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2008
Figure 7.19. Per Capita Visits to Primary Health Care Facilities by NUTS-1, Ministry of Health, 2008

Kaynak: Sağlık Bakanlığı İlgili Birimleri, Nüfus: TÜİK
Source: MoH Units, Population: TURKSTAT

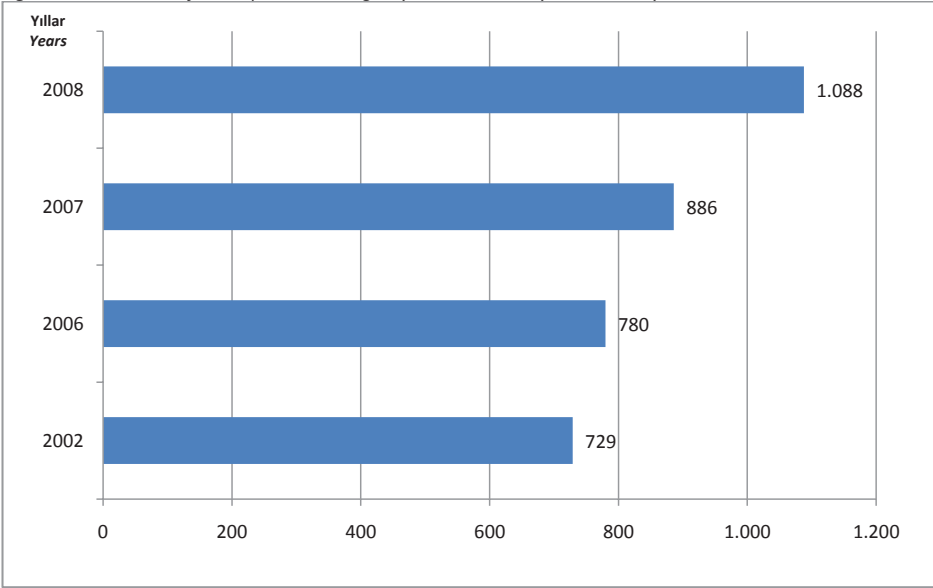
Şekil 7.20. İBBS-1 'e Göre Kişi Başına Tüm Yataklı Tedavi Kurumlarına Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2008
Figure 7.20. Per Capita Visits to All Inpatient Treatment Facilities by NUTS-1, All Sectors, 2008

Kaynak: Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK
Source: General Directorate of Curative Services, Population: TURKSTAT

Şekil 7.21. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, Türkiye

Figure 7.21. Number of Cases per 112 Emergency Care Stations by Years, Turkey

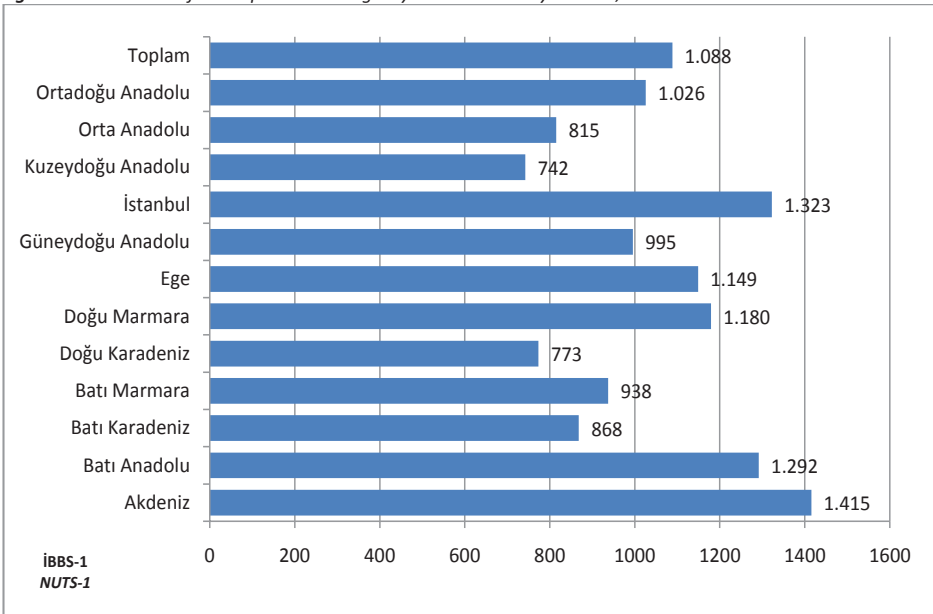

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

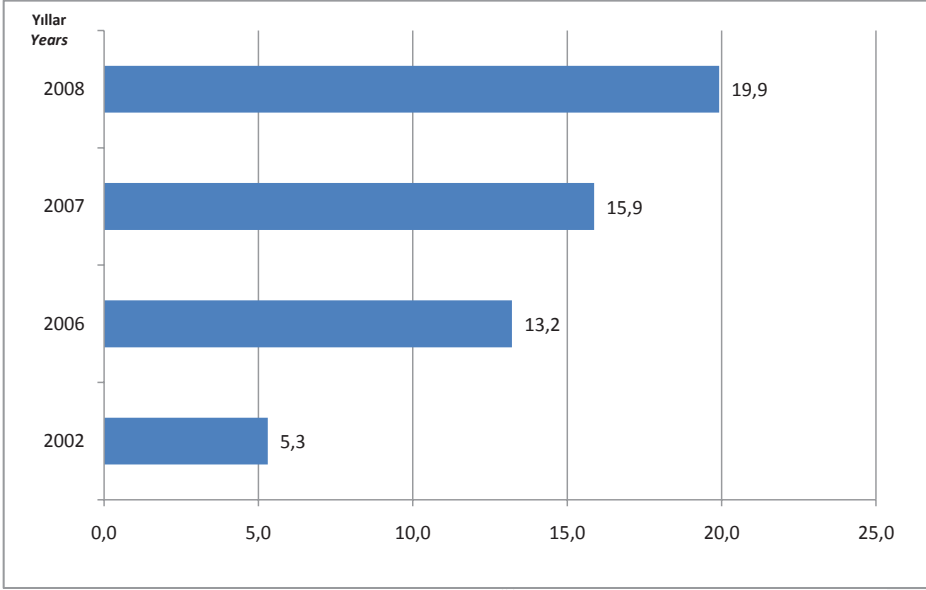
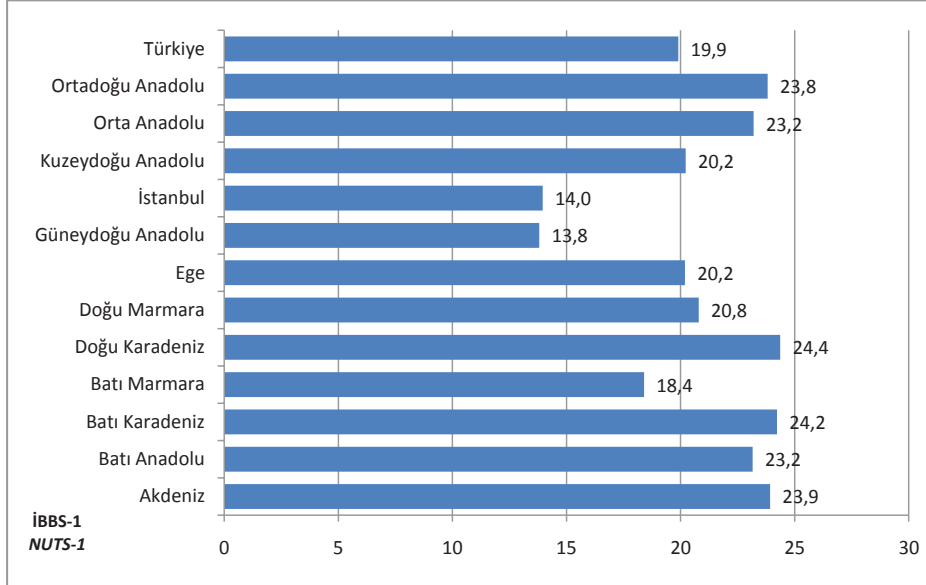
Şekil 7.22. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, 2008,

Figure 7.22. Number of Cases per 112 Emergency Care Stations by NUTS-1, 2008

Kaynak: Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Primary Health Care Services

Şekil 7.23. Yıllara Göre 1.000 Kişiye Düşen 112 Acil Yardım Ambulansı Toplam Vaka Sayısı, Türkiye**Figure 7.23.** Number of Total 112 Emergency Care Ambulance Cases per 1.000 Population by Years, Turkey**Kaynak:** Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT**Şekil 7.24.** İBBS-1'e Göre 1.000 Kişiye Düşen 112 Acil Yardım Ambulansı Toplam Vaka Sayısı, 2008**Figure 7.24.** Number of Total 112 Emergency Care Ambulance Cases per 1.000 Population by NUTS-1, 2008**Kaynak:** Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Nüfus: TÜİK**Source:** General Directorate of Primary Health Care Services, Population: TURKSTAT

Tablo 7.18. Yıllara Göre Bazı İlaçların Tüketim Miktarı, (Milyon Kutu), Türkiye
Table 7.18. Consumption Amount of Some Drugs by Years, (Million Boxes), Türkiye

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sistemik Antienfektifler <i>Systemic Anti-Infectives</i>	138,0	152,0	221,2	221,0	223,2	220,4
Gastrointestinal Kanal ve Metabolizma <i>Alimentary T. & Metabolism</i>	117,1	129,9	182,2	196,0	208,9	218,9
Sinir Sistemi <i>Nervous System</i>	126,0	138,3	168,6	171,0	183,6	193,0
Solunum Sistemi <i>Respiratory System</i>	105,1	115,9	162,3	179,2	194,4	204,7
Kas ve İskelet Sistemi <i>Musculo-Skeletal System</i>	81,0	93,3	150,6	165,0	197,7	209,6
Kardiyovasküler Sistem <i>Cardiovascular System</i>	61,4	68,4	107,0	115,2	123,0	135,2
Dermatolojide Kullanılan İlaçlar <i>Dermatologicals</i>	38,9	43,3	59,9	66,0	73,8	81,2
Kan ve Kan Yapıcı Organlar <i>Blood & B.Forming Organs</i>	19,7	25,0	35,9	43,4	48,0	54,8
Ürojenital Sistem ve Seks Hormonları <i>G.U.System & Sex Hormones</i>	25,8	28,7	39,8	42,5	45,4	48,5
Duyu Organları <i>Sensory Organs</i>	18,7	20,9	29,1	32,3	36,4	41,2
Muhtelif <i>Various</i>	9,6	11,1	15,7	18,6	21,5	25,9
Sistemik Hormon Preparatları <i>Systemic Hormones</i>	12,2	13,0	18,2	19,6	20,1	21,1
Hastane Solüsyonları <i>Hospital Solutions</i>	7,9	8,1	10,3	10,2	10,3	7,5
Parazitoloji <i>Parasitology</i>	4,8	5,0	6,0	6,1	5,7	5,6
Antineoplastik ve İmmunomodülatör Ajanlar <i>Antineoplast& Immunomodul</i>	1,6	1,6	3,1	3,6	4,0	4,2
Teşhis Amaçlı Ajanlar <i>Diagnostic Agents</i>	1,1	1,1	1,9	2,2	2,9	4,8
Toplam İlaç Tüketimi <i>Total Pharmaceutical Consumption</i>	769,0	855,7	1.212,1	1.292,1	1.399,0	1.476,6

Kaynak: İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Pharmaceuticals and Pharmacy

Bölüm 8 / *Chapter 8*

Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı

*Health Economics and
Financing*

Tablo 8.1. Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, Türkiye, 2007

Table 8.1. Public and Private Health Expenditure, Turkey, 2007

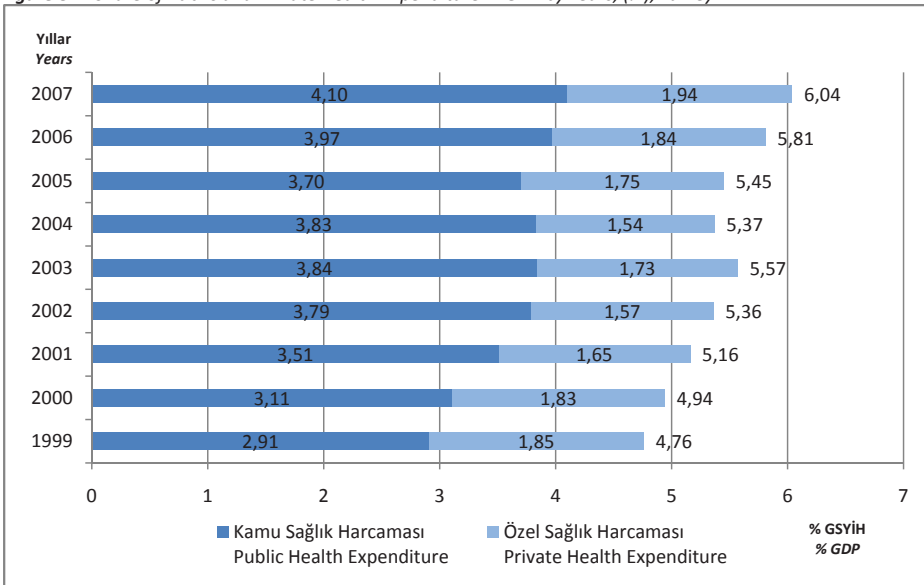
	Milyon TL Million TL	Milyon ABD \$ Million US \$	Milyon SGP ABD \$ Million PPP US \$
GSYİH GDP	843.178	643.746	947.391
Cari Sağlık Harcaması Current Health Expenditure	46.495	35.498	52.242
Yatırım Harcaması Investment Expenditure	4.409	3.366	4.954
Toplam Sağlık Harcaması (Cari+Yatırım) Total Health Expenditure (Current+Investment)	50.904	38.864	57.196
Cari Sağlık Harcamasının GSYİH'ya oranı (%) Proportion of the Current Health Expenditure to the GDP (%)	5,5		
Yatırım Harcamasının GSYİH'ya oranı (%) Proportion of Investment Expenditure to the GDP (%)	0,5		
Toplam Sağlık Harcamasının GSYİH'ya oranı (%) Proportion of Total Health Expenditure to the GDP (%)	6,0		

Kaynak: TÜİK

Source: TURKSTAT

Şekil 8.1. Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Harcamasının GSYİH İçindeki Payı, (%), Türkiye

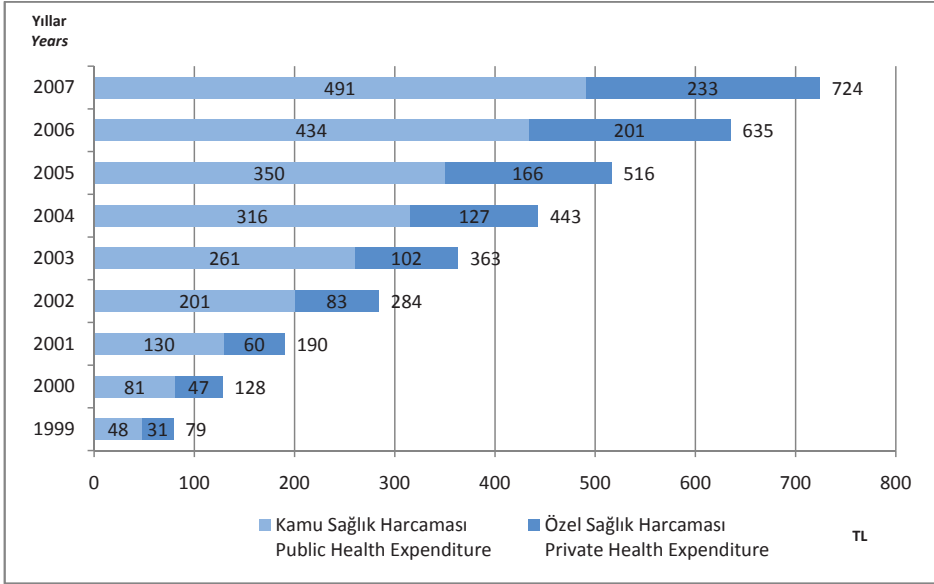
Figure 8.1. Share of Public and Private Health Expenditure in GDP by Years, (%), Turkey

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzısıhha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

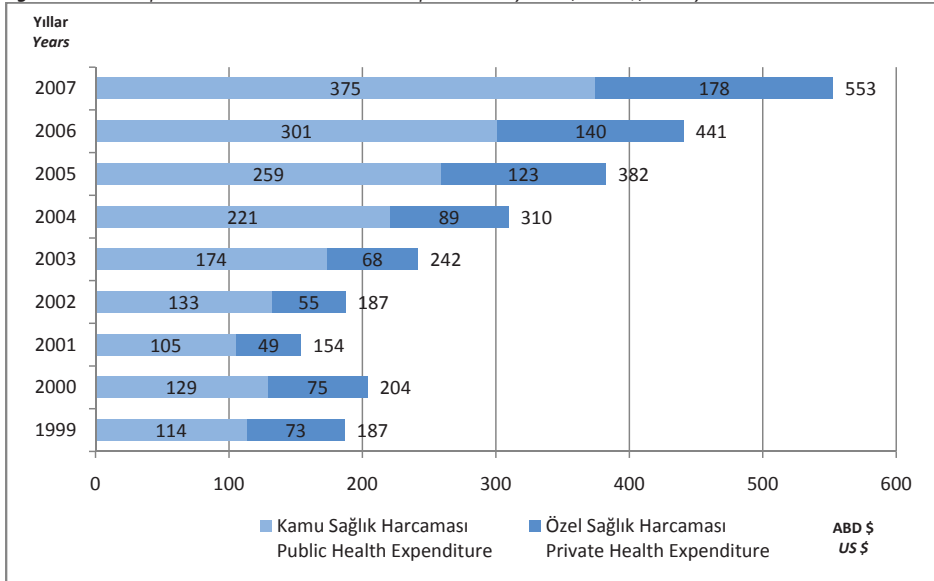
Şekil 8.2. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, TL, Kamu-Özel, Türkiye
Figure 8.2. Per Capita Public and Private Health Expenditure by Years, in TL, Public-Private, Turkey

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzısıssıha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

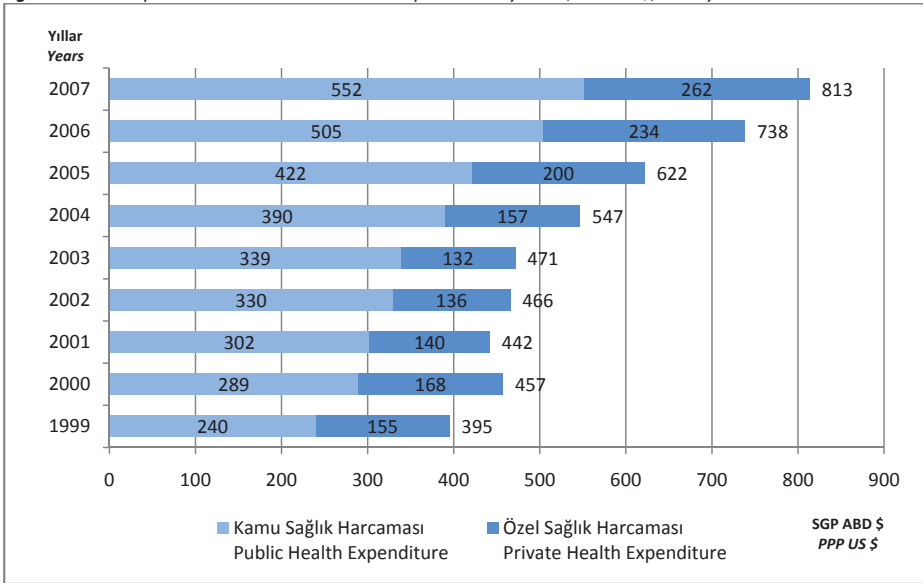
Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

Şekil 8.3. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye
Figure 8.3. Per Capita Public and Private Health Expenditure by Years, in US \$, Turkey

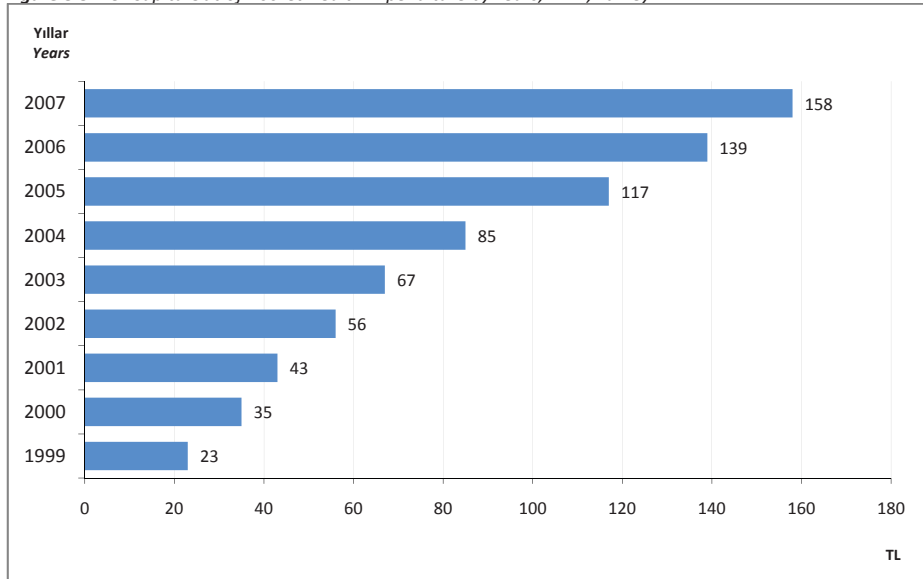
Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzısıssıha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

Şekil 8.4. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye**Figure 8.4** Per Capita Public and Private Health Expenditure by Years, PPP US \$, Turkey

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzısıssıha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

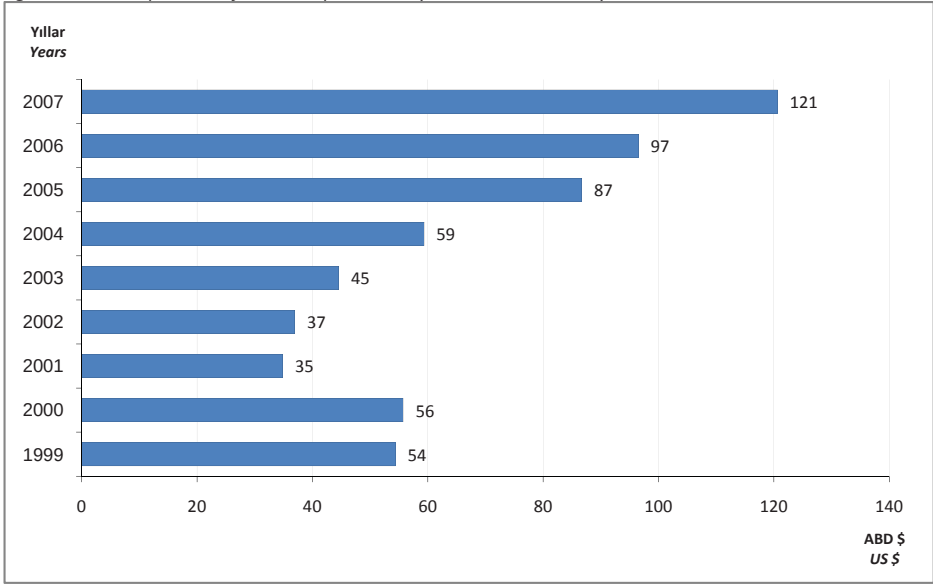
Şekil 8.5. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, TL, Türkiye**Figure 8.5.** Per Capita Out-of-Pocket Health Expenditure by Years, in TL, Turkey

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzısıssıha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

Şekil 8.6. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye

Figure 8.6. Per Capita Out-of-Pocket Expenditure by Years, in US \$, Turkey

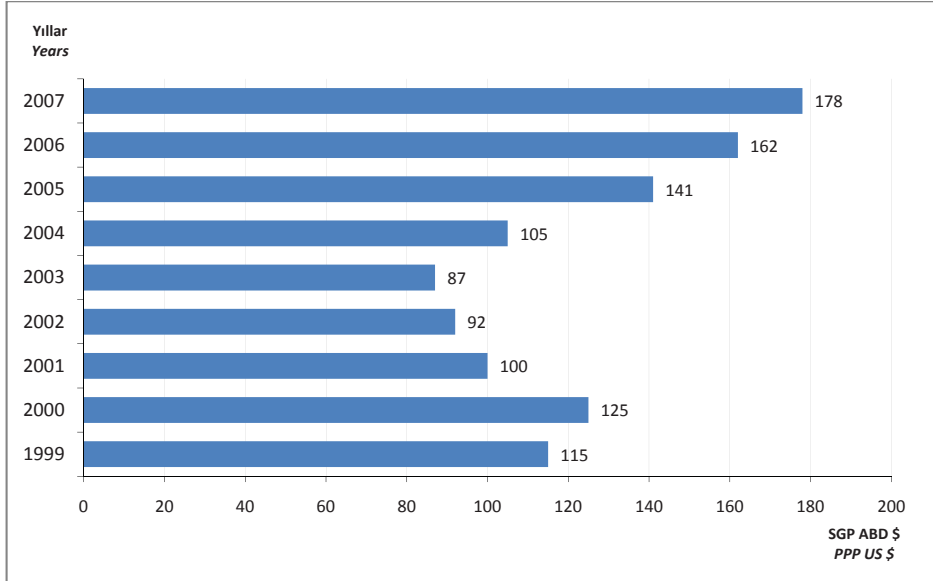

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzıssıhha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

Şekil 8.7. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye

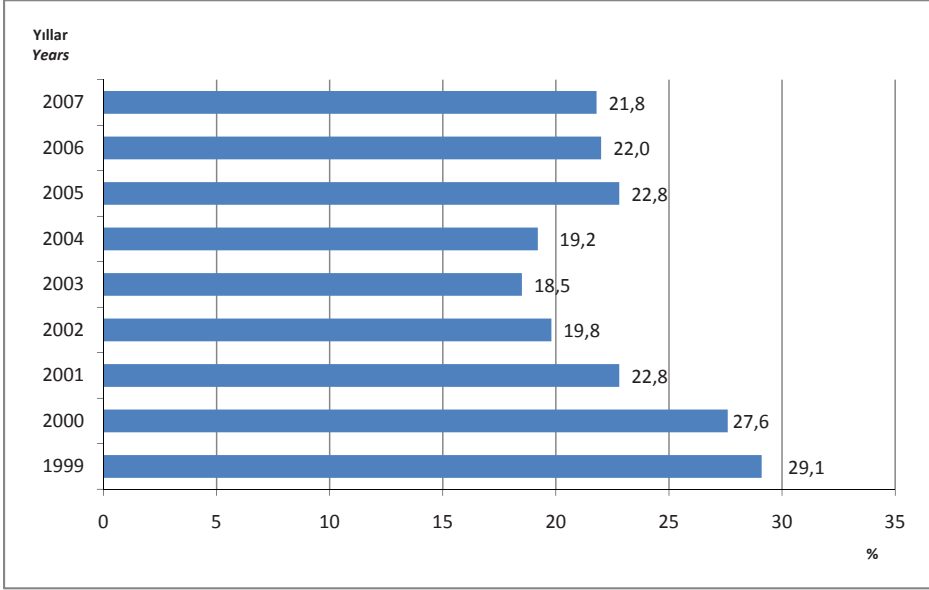
Figure 8.7. Per Capita Out-of-Pocket Expenditure by Years, PPP US \$, Turkey

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzıssıhha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

Şekil 8.8. Yıllara Göre Cepten Yapılan Sağlık Harcamalarının Toplam Sağlık Harcamaları İçindeki Oranı, (%) , Türkiye
Figure 8.8. Share of Out-of-Pocket Health Expenditures in Total Health Expenditures by Years, (%), Turkey

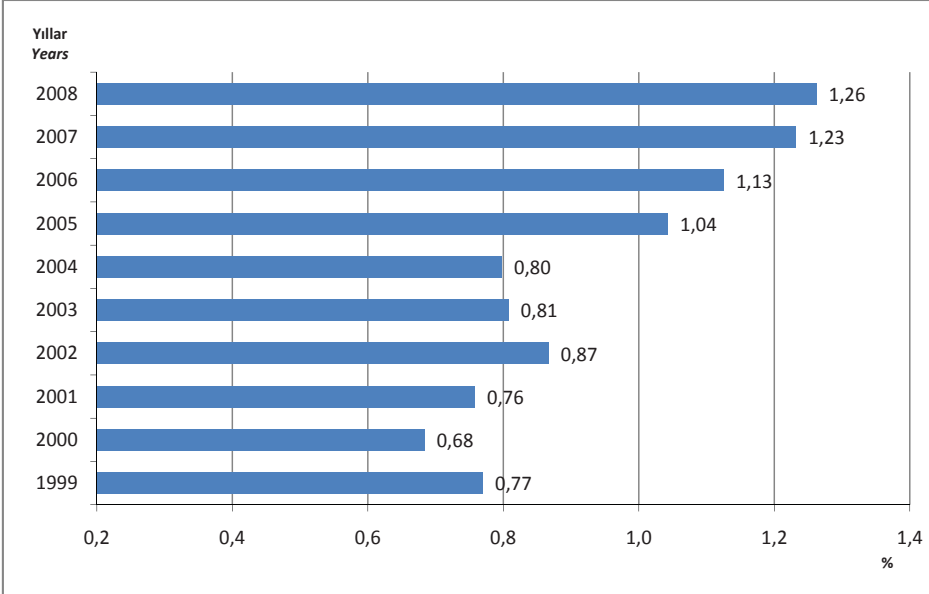

Kaynak: 1999-2000, OECD Sağlık Hesapları Sistemine Göre Türkiye Ulusal Sağlık Hesapları, SB Hıfzısıhha Mektebi Müdürlüğü. 2001-2007, TÜİK.

Source: 1999-2000, Turkey National Health Accounts by the OECD Health Accounts System, MoH School of Public Health. 2001-2007, TURKSTAT.

Şekil 8.9. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Bütçesinin GSYİH İçindeki Oranı, Türkiye

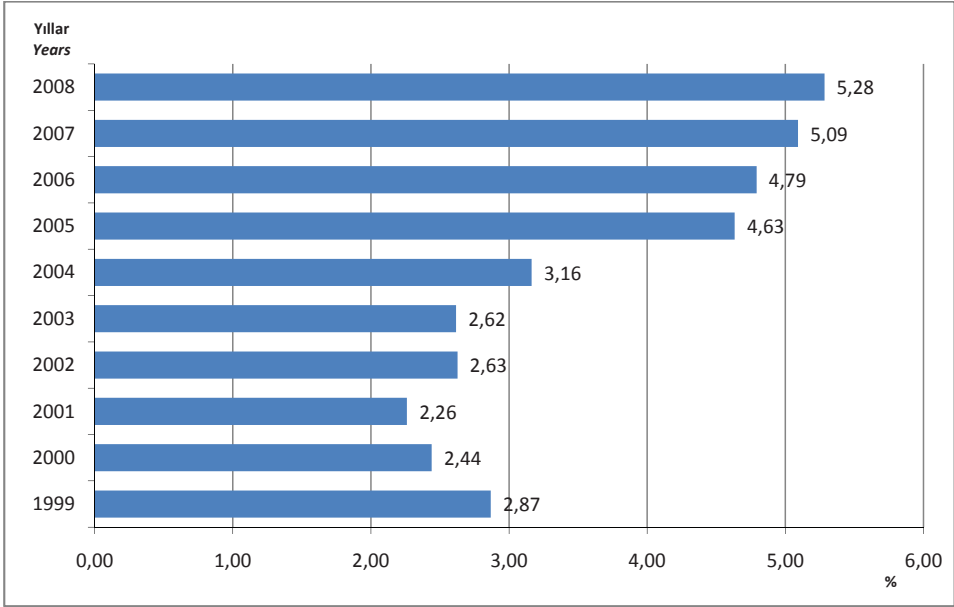
Figure 8.9. Share of the MoH Budget in the GDP by Years, Turkey

Kaynak: TÜİK, Sağlık Bakanlığı, Bütçe Kesin Hesap Cetvelleri

Source: TURKSTAT, Ministry of Health, Budget Calculation Chart

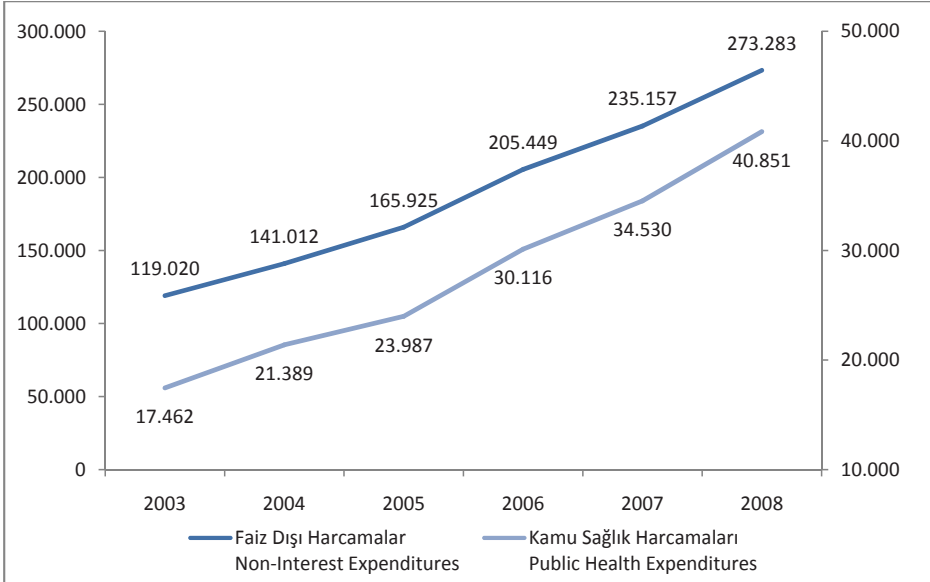
Şekil 8.10. Yıllara Göre Sağlık Bakanlığı Harcama Bütçesinin Konsolide Harcama Bütçesine Oranı, (%), Türkiye
Figure 8.10. Proportion of the MoH Expenditure Budget to the Consolidated State Expenditure Budget by Years, (%), Turkey

Kaynak: TÜİK, Sağlık Bakanlığı, Bütçe Kesin Hesap Cetvelleri

Source: TURKSTAT, Ministry of Health, Budget Calculation Chart

Şekil 8.11. Yıllara Göre Faiz Dışı Harcamalar ve Kamu Sağlık Harcamaları, Milyon TL, Türkiye
Figure 8.11. Non-Interest Expenditures and Public Health Expenditures by Years, in Million TL, Turkey

Kaynak: Faiz Dışı harcamalar, Maliye Bakanlığı; Kamu Sağlık Harcamaları, TÜİK

Source: Non-interest Expenditures, Ministry of Finance; Public Health Expenditures, TURKSTAT

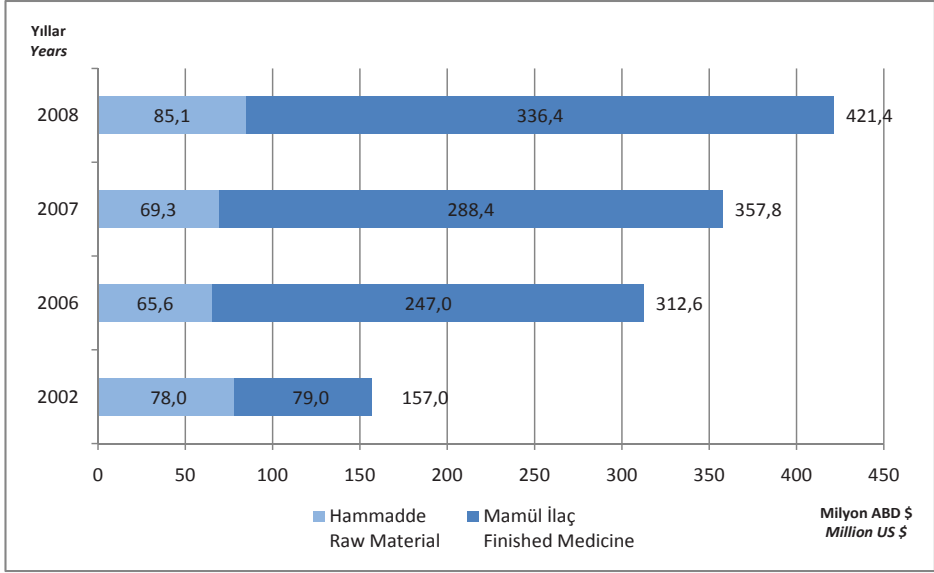
Tablo 8.2. Yıllara Göre İlaç ve Hammadde İhracat ve İthalatı, Milyon ABD \$, Türkiye**Table 8.2.** Export and Import of Drugs and Raw Materials by Years, in Million US \$, Turkey

	İhracat Export			İthalat Import		
	Hammadde Raw Material	Mamül İlaç Finished Medicine	Toplam Total	Hammadde Raw Material	Mamül İlaç Finished Medicine	Toplam Total
1990	23,0	66,8	89,8	386,3	83,9	470,2
1995	47,7	46,6	94,3	565,8	163,8	729,6
2000	69,2	71,0	140,2	828,0	683,0	1.511,0
2001	72,0	77,0	149,0	836,0	698,0	1.534,0
2002	78,0	79,0	157,0	874,0	842,0	1.716,0
2003	77,1	169,1	246,2	1.230,8	1.188,2	2.419,0
2004	67,5	180,7	248,2	1.379,9	1.330,2	2.710,1
2005	64,8	216,9	281,7	1.408,7	1.436,4	2.845,1
2006	65,6	247,0	312,6	1.433,9	1.601,8	3.035,6
2007	69,3	288,4	357,8	1.660,5	1.863,1	3.523,7
2008	85,1	336,4	421,4	2.057,1	2.303,0	4.360,0

Kaynak: İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü**Source:** General Directorate of Pharmaceuticals and Pharmacy

Şekil 8.12. Yıllara Göre İlaç ve Hammadde İhracatı, Milyon ABD \$, Türkiye

Figure 8.12. Export of Drugs and Raw Materials by Years, in Million US \$, Turkey

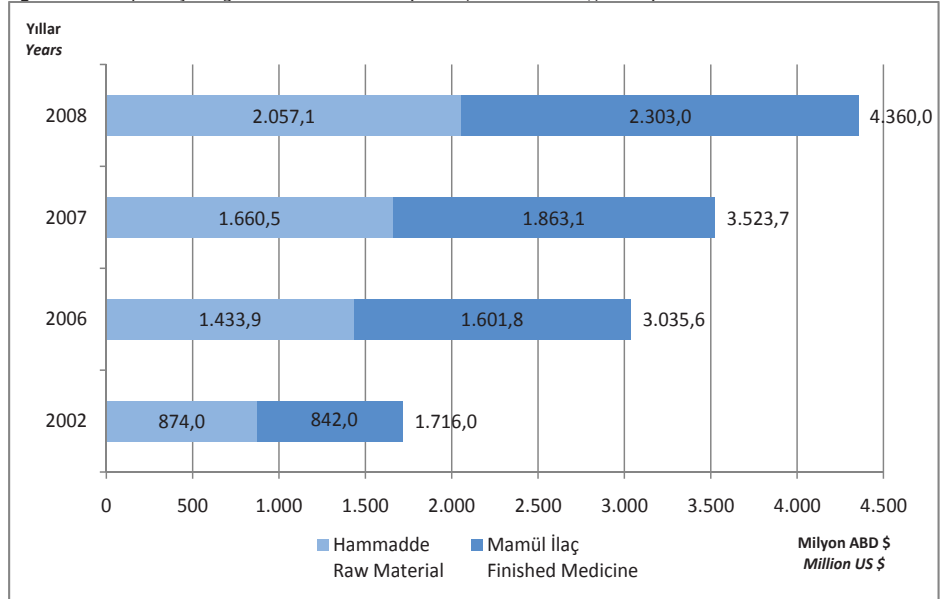

Kaynak: İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Pharmaceuticals and Pharmacy

Şekil 8.13. Yıllara Göre İlaç ve Hammadde İthalatı, Milyon ABD \$, Türkiye

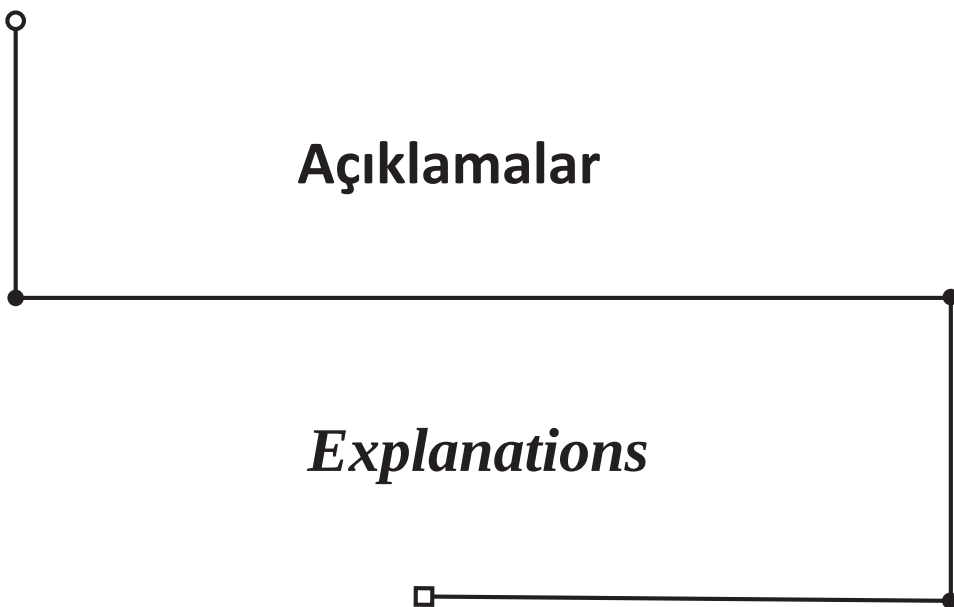
Figure 8.13. Import of Drugs and Raw Material by Years, in Million US \$, Turkey

Kaynak: İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü

Source: General Directorate of Pharmaceuticals and Pharmacy

Bölüm 9 / *Chapter 9*

Açıklamalar

Explanations

SSK HASTANELERİ

2002 yılında SSK hastane sayısı 120 olup hastanelerin yatak sayısı 28.979'dur. Hastanelere toplam müracaat sayısı 43.561.287, yatan hasta sayısı 1.363.191'dir. Toplam ameliyat sayısı 553.839 olup bunlardan 265.252'si küçük ameliyat, 168.604'ü orta ameliyat, 119.983'ü ise büyük ameliyattır. Yatılan gün sayısı 7.736.937, ölen hasta sayısı 19.360'tır. 2005 yılında SSK'dan 146 hastane, 35.059 hastane yatağı devralınmıştır.

DiĞER HASTANELER

Diğ er hastanelere dâhil edilen MSB hastanelerinin sayısı 42 olup yatak sayısı 15.900'dür. Yine diğ er hastanelere dâhil edilen yerel idarelere ait belediye hastaneleri ve diğ er kamu kuruluşlarına ait hastane sayısı 2002 yılında 19; 2006 yılında 7, 2007 yılında 6 ve 2008 yılında ise 4'tür. Bu 4 hastaneden yerel idarelere ait olan hastaneler Ankara ilinde Belediye Hastanesi, İstanbul ilinde Darülaceze Hastanesi, İzmir ilinde Eşrefpaşa Belediye Hastanesidir. Sonuncu hastane ise vakıf hastanesi olup İstanbul ilinde Bezm-i Alem Vakıf Gureba Hastanesidir.

SAĞLIK MEMURU

Sağlık memuru sayısı sağlık memuru ve aşağıda belirtilen branşlarda çalışan tekniker ve teknisyenleri içermektedir. İlk Acil Yardım (Acil Tıp), Sağlık, Anestezi, Çevre Sağlığı, Diş Protez, Laboratuvar, Ortopedi, Röntgen, Diş, Fizik Tedavi, Kalp Akciğer Pompa, Patolojik Anatomi, Odyometri, Protez, Toplum Sağlığı.

AKTİF KANSER KAYIT SİSTEMİ

Kanser kayıt elemanları tarafından tek tek hasta dosyaları ve elektronik veri tabanları araştırılan bilgiler, kanser kayıt formlarına aktarılır. Bu formların İl Sağlık Müdürlüğü Kanser Kayıt Merkezlerinde Canreg-4 bilgisayar programına girilmesinin ardından dublikasyon kontrolü ve diğ er kalite kontrol çalışmaları yapıldıktan sonra veriler Kanserle Savaş Daire Başkanlığına elektronik ortamda gönderilir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de profesyonel kanser kayıtçılığı yapabilecek ve ülkenin en az % 20 nüfusunu yansıtacak bölgeler (iller) seçilir. Ülkemizde bu sistemde veri toplayan 14 Aktif Kanser Kayıt Merkezimiz bulunmaktadır. Bu iller Ankara, İzmir, Antalya, Samsun, Adana, Eskişehir, Erzurum, Edirne, Trabzon, Bursa, Şanlıurfa, Kayseri, Van, Kocaeli illeridir

YATAK TANIMI

Hasta yatağı; hastaların 24 saatten fazla bakım ve tedavilerinin sağlanması amacıyla yatırıldığı, hasta odalarında ya da hastalara devamlı tıbbi bakım hizmeti verilen birimlere yerleştirilen yataklara verilen addır. Hasta yatak sayısına; yoğun bakım, prematüre ve yenidoğan ünitesindeki yataklar (kuvöz, açık bebek yatağı) ile yanık merkezi ve yanık odalarındaki yataklar ile nitelikli yataklar dahil edilmiştir. Yataklarla ilgili tüm hesaplamalarda kurumların fiili yatakları kullanılmıştır.

AMELİYATLAR

BÜYÜK AMELİYATLAR: A 1 Grubu Ameliyatlar: Kalp transplantasyonu, kalp-akciğer transplantasyonu birlikte alıcıya kardiyotomi-pnömonektomi, böbrek transplantasyonu, ince barsak transplantasyonu, üç farklı dokuyu birden içeren serbest (free) flep, hematopoietik hücre nakli, allojeneik vb.

BÜYÜK AMELİYATLAR: A 2 Grubu Ameliyatlar: Aort root genişletmesi ile birlikte aort replasmanı mitral kapak rekonstrüksiyonu, hipoplastik sol kalp sendromu onarımı, hepatektomi total.

BÜYÜK AMELİYATLAR: A 3 Grubu Ameliyatlar : Faringolarinjektomi, mediasten kist/tümör eksizyonu, by-pass greft kompozit (greft + ven) vb.

BÜYÜK AMELİYATLAR: B Grubu Ameliyatlar: Malign deri tümörlerinin eksizyonu, açık rinoplasti ile total septal rekonstrüksiyon, larinjektomi total, mandibula veya maksilla rekonstrüksiyonu, kemik grefti ile, kranial ansefalosel ameliyatları, diğer tümör eksizyonu, intratorasik, ekstrapulmoner vb.

ORTA AMELİYATLAR: C Grubu Ameliyatlar: Kas flebi, damak yarığı onarımı-inkomplet-, lapa temporomandibuler eklem endoskopisi, cerrahirostomi, Caldwell-Luc ameliyatı, (iki taraflı), rinoplasti, komplike olmayan, greft kullanılmayan, endoskopik konka redüksiyonu, larinks papillomu vb.

ORTA AMELİYATLAR: D Grubu Ameliyatlar: Burundan yabancı cisim çıkarılması-cerrahi, sadece pil veya AICD takılması/tekrar yerleştirilmesi, yumuşak doku tümörü açık biyopsisi pelvis içi, burun eksternal cerrahisi, burun içi konka elektrokoterizasyonu, rinofima eksizyonu ve alın flebi ikinci seans vb.

KÜÇÜK AMELİYATLAR: E Grubu Ameliyatlar: Uzun bacak alçı (diz üstü), servikal polip çıkarılması, gastroskopik polipektomi, konjonktiva örtmesi, bumm küretaj, servikal biyopsi, tek taraflı testikuler venografi, diyaliz fistülogram, sünnnet, kolposkopi, perikardiyosentez, parafimozis redüksiyonu vb.

SSI HOSPITALS

There were 120 SSI hospitals with 28.979 beds in 2002. Total 43.561.287 visits were made to the hospitals and 1.363.191 patients were hospitalized. 553.839 surgical operations were performed; 265.252 of them were minor surgeries while 168.604 were intermediate and 119.983 were major surgeries. The number of days stayed in hospital was 7.736.937 and 19.360 patients died. In 2005, 146 hospitals with 35.059 hospital beds were devolved to the MoH.

OTHER HOSPITALS

42 MoD hospitals with 15.900 beds were devolved to other hospitals. Municipalitan hospitals owned by local administrations and hospitals owned by other public facilities, which are included in other hospitals, were reported 19 in 2002, 7 in 2006, 6 in 2007, and 4 in 2008. Of these 4 hospitals, the Municipalitan Hospital in Ankara province, Darülaceze Hospital in İstanbul province and Eşrefpaşa Municipalitan Hospital in İzmir province are owned by local administrations. The last one is Bezm-i Alem Vakıf Gureba Hospital in İstanbul province, which is a hospital owned by a foundation.

HEALTH OFFICER

Health officers include health officers and technicians, who include in the following branches: Emergency Care, Health, Anesthesia, Environmental Health, Dental Prosthesis, Laboratory, Orthopedics, X-Ray, Dental Care, Physical Therapy, Hearth-Lung-Pump, Pathological Anatomy, Odiometry, Prosthesis and Population Health.

ACTIVE CANCER REGISTRATION SYSTEM

Cancer registry personnel search for patient files and electronic data bases one by one and transfer the information to the cancer registry forms. Then, these forms are entered in to the Canreg-4 computer programs in the cancer registry centers of the provincial Health Directorates and controlled for duplication and other quality checks. Finally, data are electronically transmitted to the Department of Cancer Control. As all over the world, regions (provinces) are selected in our country, which could register cancer data in professional terms and represent minimum 20 % of total population. In our country, there are 14 Active Cancer Registry Centers, which collect data through this system. These are Ankara, İzmir, Antalya, Samsun, Adana, Eskişehir, Erzurum, Edirne, Trabzon, Bursa, Şanlıurfa, Kayseri, Van, Kocaeli.

BED DESCRIPTION

A patient bed is a bed, in which a patient lies down for more than 24 hours for the purpose of care and treatment, and which is located in a patient room or patient wards/units, where patients are provided with continuous medical care services. Patient beds include the beds in intensive care units, premature units and newborn units (incubator, open infant bed), in burn centers and burn rooms, also qualified beds. Active beds in health care facilities were used in all calculations relevant to beds.

SURGICAL OPERATIONS

MAJOR OPERATIONS: A 1 Group Operations: Cardiac transplantation, craniectomy-pneumonectomy to receiver with heart-lung transplantation, kidney transplantation, small intestine transplantation, free flap containing three different tissues, hematopoietic cell transfer, allogeneic etc.

MAJOR OPERATIONS: A 2 Group Operations: Aorta replacement with aortic root expansion, mitral valve reconstruction, hypoplastic left heart syndrome repair, hepatectomy total etc.

MAJOR OPERATIONS: A 3 Group Operations: Pharyngolaryngectomy, mediasten cyst/tumor excision, by-pass graft composite (graft + vein) etc.

MAJOR OPERATIONS: B Group Operations: Excision of malign skin tumors, open rhynoplasty with total septal reconstruction, laryngectomy total, mandibular or maxillar reconstruction, bone graft with cranial encephalocel surgeries, other tumor excision, intratorasic, extrapulmonary etc.

INTERMEDIATE OPERATIONS: C Group Operations: Muscular flap, cleft palate repair-incomplete, lapa temporomandibular joint endoscopy, surgical rostomy, Caldwell-Luc operation, (bilateral), rhynoplasty, uncomplicated, non-graft endoscopic concha reduction, larynx papilloma etc.

INTERMEDIATE OPERATIONS: D Group Operations: Foreign body extraction from nose – surgery, only pacemaker or AICD installation/placement, open biopsy for soft tissue tumor inside pelvis, external rhino-surgery, internal rhino-concha electrocoaterization, rhinophima excision and forehead flap secondary séance etc.

MINOR OPERATIONS: E Group Operations: Long leg plaster (above knee), cervical polyp excision, gastroscopic polypectomy, conjonctiva cover, bumm abortion, cervical biopsy, unilateral testicular venography, dialysis fistulograph, circumcision, colposcopy, pericariodsynthesis, parafimozis reduction etc.

